

Màtayò

andí Yěsù Krístò bhà Ídzì Mākūrù

Yàrí bhùkù ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí bhùkù nandí ní Màtayò. Ngàtsi ndi Màtayò-òvò níí Lawì (Mrk 2.14). Ka níí Màyàhudì, ndirò ka níí pàratà tó ndombè (9.9). Ní Yěsù náanzi ka ndíní pbindà kasu nubhà tí, ndàdù òngò pbindà uvitatále nzínzi ǝ atdí ale tí (10.3).

Màtayò náandí pbindà bhùkù fíyò ní, yà ì nùgèrè 'à'ù Yěsù Pbàyàhúdì. Í Pbàyàhúdì núnúni Ungbòta-Ayí tó Andítá mběyi nyá. Ndi dhu-okú dǝ rò ní ndi, kàránà pbindà andítá nípbi rǝ ndi Ungbòta-Ayí ò ka kandí dhu rǝ.

Màtayò náandí pbindà bhùkù, rìtè dhu kpangba Yěsù ràrí ndi yà Pbàyàhúdì náaródo na ìrà rìrà dhu tí Màsiyà (2.6).

Yěsù ka kùgù Hèròdè rǝí ádrùngbǝ kamà tí Pbàyàhúdì tó pbiì, Ísràyeli, dǝ òná kàsùmì ǝ (2.1,15). Ní, kǝdù pbindà kasu òpè Gàlilayà tó pbiì ò rò, ndàrà àhù nà Yèrùsàlemà, Yùdeyà tó pbiì ǝ ádrùngbǝ kigò ò. Ndi kàsùmì ǝ, Ísràyeli nííí Pbàró má tó pbiì ǝ kámá dǝ ádrùngbǝ kamà nónyè idzi dóná rǝ. Ní, wò ndi ádrùngbǝ kamà nóongónà ndi ndónyè idzi dǝyá pbiì ùndà yà ndi ndúli í pbiì ǝ pbàlìwálí-otù ǝ. Ní, Yěsù-ànyǝ natdi ndíní ka koho tí níí lìwalì Pilatò.

Bhùkù-nyitì ka kóhù tí dhu

- Yěsù Krístò t'ábhúna-òvò mà kùgù ka kǝ dhu màná (1.1–2.23).
- Bàtizò nubhónà Yùwanì náanzi pbindà kasu tí dhu (3.1-12).
- Yěsù rǝ bàtizò àlǝ dhu mà pǝmvo Sitanì rǝ Kà-afí ùmvù dhu màná (3.13–4.11).
- Yěsù rǝ pbindà kasu ònzi Gàlilayà tó pbiì ǝ dhu (4.12–18.35).
- Yěsù rǝ abhi òpè pbindà kasu nà Gàlilayà rò, ndàrà àhù nà Yèrùsàlemà tó kigò ò dhu (19.1–20.35).
- Yěsù rǝ pbindà kasu ùtsa ndi ndí dóná rò kasu ònzi Yèrùsàlemà tó kigò ǝ, ràrà àhù ndùtǝ ka kǝ mùsàlabhà dǝ dhu ò dhu (21.1–27.66).
- Yěsù rǝ ndìngbè òvè-bvù rò, nditè ndi pbindà ábhàlǝ tǝ, ndàdù dhu òvò fíyò ndíní «Ídzì Mākūrù» nuno tí kóró yà adzi ǝ ale-tsù-tidǝ tǝ dhu (28.1-20).

Yěsù t'ábhúna-òvò

(Luk 3.23-38)

1 Yàrí ní Yěsù *Krístò t'ábhúna-òvò. Yěsù Krístò níí Dàwudì-dhú bvǝ ale, ndirò Dàwudì níí Àbràhamù-dhú bvǝ ale.

23 « Kàní inzà àpè kpatsibhále
núńí tsìbhíngba níí'ya
òna nà.

Ndirò kǔguya kpatsibhá
ngbángba,

kadè ɔvɔna nóvò Màmoli tí^a. »

Kà-tì ní : « Kàgàwà rǐí atdíkpá àlè
màna. »

24 Idho ò rò ndi ndivà ndi rò, Yòzefù
nàanzì yà Ádrùngbàle Kàgàwà bhà
màlayikà núnòna fìndà dhu. Ní kǎdè
Màriyà nídyì pòndà tsibhále tí.
25 Pbéù kǔpá nzá kà-ngbò, ràrà àhu
kà rǐ kpatsibhá ngbángba núgu dhu
ò. Ní Yòzefù náadù ndi ngbángba-ɔvò
nóvò Yèsù tí.

© 1996 David C. Cook

Yèsù núgu ka kí dhu (1.18-25)

Abho inga núni ale-akpá rǐwu Yèsù tò ngbángba nándà dhu

(Luk 2.8-20)

2 ¹Yèsù ka kugu Yùdeyà tò pòrì ǒ kigò, Bètèlèhemù tí kátina ò,
ádrùngbà kamà *Hèròdè bhà ato ǒ. Ndi nínaganí, òrù-akpà-nyì rǒ
rí 'ònzì dhu dǒ inga núni ale-akpá níwú adyifò náarí ndìto inǎ rò, 'iwù
ùvò Yèrùsàlemà tò kigò ò. ²Ní abádhí níwú dhu ìndrù-tsù 'àti : « Yà ka
kùgù Pbayàhúdì tò ádrùngbà kamà rǐí ingbòrò ? Mǎ màla kàbhà alali
òrù-akpà-nyì rǒ adyifò arí ndìto inǎ rò. Ní mǎ mìwù ka nífu. »

³Wò dhu ì ìrì rò, ádrùngbà kamà Hèròdè mà kóró Yèrùsàlemà tò kigò ǒ bhà
màna níirè nga abho nyú, dòya ràdù ndinza atdíð. ⁴Ní kǔndu *pbàkùhání
tò ádròdrò ale mà, Músà bhà Úyátà tò màlímó màna kóró, ndivù *Krístò
núgu ka kàmbènà ì nga tsùyá. ⁵Ní abádhí náadù ɔte kà tò 'àti : « Bètèlèhemù,
Yùdeyà tò pòrì ò. Obhó tí, Kàgàwà bhà *nabì náandí dhu angyí, ndàti :

⁶ (Ndirò inyi Bètèlèhemù, Yudhà bhà pòrì ǒ nyi nyí'í rò,
nyi ní nǐ pòtsò kigò Yùdeyà ǒ kigò nzínzì ò.

Obhó tí, ùnú rò ní ndi atdí kamà rǎhu.

Ndi kamà ní ndi Pbàìsràyéí, pbàkà ale nandaya^b. »

⁷Wò dhu-dzidǒ, kamà Hèròdè nàanzi kǒkò inga núni ale-akpá inzà ngùkpà
ale núni rǒrò, ndivù alali abádhí ala dòtsí òná idho tsùyá. ⁸Ní kǎdè
abádhí nóvì Bètèlèhemù tò kigò ò, ndàdè àtina abádhí ní : « Nyòwu nyòme
pé awáwù wò ngbángba dǒ. Ndirò ka nyí nyòtù rò, ní nyàdè nyìbho
màkǎrù idù, ndíní ma madù tí àrà kifù átò. »

^a 1.23 Ìsa 7.14 ^b 2.6 Mík 5.1

⁹Ádrùngbǎ kamà Hèrɔdè bhà ɔte ì ìrì dhu-dzidɔ̃, abádhí náadì dɔya 'òwù. Nírò ní ndì yà abádhí álaná adyifɔ̃ arí ndìto inǎ rò alalì náadì angyi abádhí tò, ndàmbe àrà dɔ̃, ndàrà ìde yà ngbángba rǐ òná ngari dòtsírò. ¹⁰Abádhí níitdègu wò alalì nálǎ, ní abádhí-dhè níika ndì atdíɔ̃ nyú. ¹¹Ní abádhí náatsù ányì-dza, 'àdù ngbángba mà nála íyànà Màriyà mànà. Ní abádhí núuko ì ɔdyùya dɔ̃, ì rífù ndì ngbángba. Wò dhu-dzidɔ̃, abádhí núunga fíyò bhɔɔ-tsù, 'àdù perè núbho, 'òdhè ka nǐ. I perè ní: ɔrò mà, mbèyi aróngu kàzu ò ka kòbì ndì rò *alindra-tidò mà, ndirò mbèyi aróngu akye-tidò, *mànèmanè tí kátina mànà. ¹²Wò dhu-dzidɔ̃, Kàgàwà núuko dhu ɔnyu-bvù abádhí tò, ìnzì ì nadù tí Hèrɔdè bhà nanǎ. Ní abádhí adù 'àdu fíyò p̀bìrì ò ngàtsi otu ɔ̃.

© 1996 David C. Cook

*Ádzà-akpá rǐwu Yèsù tò
ngbángba nándà dhu (2.1-12)*

Yèsù tò ngbángba nà ka kótse Mísrì tò p̀bìrì ò dhu

¹³Kòkò abho inga núni òrù-akpà-nyì rǔ arí 'ònzì dhu dɔ̃ ale-akpá nádu ì dhu-dzidɔ̃, Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà màlàyikà náavi ndì Yòzefù tò ɔnyu-bvù, ndàdù àtìna kànǐ: « f̀vǎ nyi, nyidyi ngbángba mà íyànà mànà, nyadù òku nà Mísrì tò p̀bìrì ò. Ndirò, nyàdù nyòko ányì ràrà àhu ma mí nyǎví nyǎdu nyí ányì rò dhu ò. Obhó tí, Hèrɔdè rǐ ngbángba nábhù kambe ònèna dɔ̃, ndínǐ ka koho tí. » ¹⁴Ní ndì iku ɔ̃ tí, Yòzefù níivà ndì idho ò rò, ndìdyì ngbángba mà íyànà mànà, ndòkù nà Mísrì tò p̀bìrì ò. ¹⁵Abádhí adù òko ányì, ràrà àhu Hèrɔdè rǔvè dhu ò. Wòrí dhu náanzì ndì ndínǐ Ádrùngbǎle Kàgàwà núuko p̀bìndà nabì-otù ɔ̃ dhu náaká tí. Kǎti: « Ma mǎnzì idhùdu ràhu Mísrì rò. »

Bètèlèhemù tò kigò ɔ̃ kpabhá nzónzo nókye ka kí dhu

¹⁶Hèrɔdè níitdègu dhu nòsù ùtrǎ tí abho inga núni òrù-akpà-nyì rǔ arí 'ònzì dhu dɔ̃ ale-akpá rǔtrǎ ndì, ní kà-afí-ònga níiwa ndì atdíɔ̃. Ní, kǎvì p̀bìndà p̀bànówí ròkyè ɔ̃yɔ̃ ato nà kpabhá nzónzo mà, ìnzá àpè ɔ̃yɔ̃ ato nísè kpabhá nzónzo mànà kóró, Bètèlèhemù tò kigò mà, tiná arǐ kóró pbanga mànà ɔ̃ rò. Kǎnzì wò dhu àdhàdhì yà ì abho inga núni ale-akpá

^c 2.15 ɔ̃se 11.1

nábhu fíndà alali ì ala òná kàsùmì dǔ awáwù rǔ. ¹⁷Nírò ní ndi yà nabi Yèrèmiyà núuno kpangba dhu náaká. Kǎti :

¹⁸ « Ale-tù ìrì ndì Ramà tó kigò ò.

Ìndrǔ rǒdzi, ndàdù àmbe ndùhu dǔ atdídz.

Ràkeli ní ndi rí pbìndà inzo nódzi.

Kòzè nzá kopè afína mà,

iwà ì inzo núve nídhuní^d. »

Yèsù tó ngbángba nà ka kíngò Mísri tó pbìrì ò rò dhu

¹⁹Hèròdè nówè dhu-dzidǔ, Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà màlàyikà náavì ndì onyu-bvù Yòzefù tó Mísri tó pbìrì ò. ²⁰Ndi màlàyikà náati Yòzefù nǐ: « Ívà nyi, nyidyì ngbángba mà íyànà mànà, nyadù nyadu abádhí nà Ìsràyeli tó pbìrì ò. Obhó tí, yà ndi ngbángba nazè 'òhò ale núve wà. » ²¹Ní, Yòzefù níivà ndì, ndidyì ngbángba mà íyànà mànà, ndàdu ndì nà Ìsràyeli tó pbìrì ò. ²²Pbétù, kítdègu dhu níri Àrkèlawù rǎrǎ ndi àbanà Hèròdè dzidǔ idzi nónyù Yùdeyà tó pbìrì ò ádrùngbǎ kamà tí, ní kǎdù ndi pbìrì ò ndì ndàrà àdi dhu-òdò nónzì. Kàgàwà òvò dhu fíndà onyu-bvù dhu-dzidǔ, Yòzefù náadù àrà Gálilayà tó pbìrì ò. ²³Kǎdù àrà àdi Nàzàretì tí kátina atdí kigò ò. Ndi dhu náanzì ndì wò dhu bhèyi, ndíní Kàgàwà núuno pbìndà pbànábí-otù ò dhu náaká tí. Kǎti: « Ka kanziya ka Nàzàretì ò ale tí^e. »

Bàtizò nubhónà Yùwanì rǐ Ídzi Màkǔrù núno ìndrǔ tó dhu

(Mrk 1.1-8; Luk 3.1-18; Yùw 1.19-28)

3 ¹Wò ndi kàsùmì ò, bàtizò nubhónà Yùwanì níito ndì Yùdeyà tó rùngù ò. Kǎmbénà Kàgàwà bhà Ídzi Màkǔrù núno dǔ ìndrǔ tò, ndàrà àtìna rǔ: ²« Nyùgèrè nyí nyùbhà fùkú nzérénga. Obhó tí, òrù-akpà ò Ádrùngbǎ kamà bhà idzi-tsù nínù wà ndì. »

³Yùwanì ní ndi, yà *nabi Ìsayà núuno dhu dóná ale, ndàti:

« Kǎnǐ atdí ale-tù rǐ ndìrì rùngù ò:

« Nyòbhòlò Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà ngudhà,

nyùtò kàbhà otu^f. » »

⁴Ndi Yùwanì rǔ mùdzarù nǐ *ngàmiyà tí kátina ìzǎ-ká nǐ ka kódyù. Ndirò kǐsónà òna asé tó kùkyè nǐ. Kòngónà àdù ndòngù índù mà, írì ò ìti-dha mànà nǐ. ⁵Ní ìndrǔ nóongónà ìwu kà-tì^g Yèrùsàlemà tó kigò ò rò, Yùdeyà tó pbìrì ò rò kóró, ndirò Yòròdanì tó idha-akpà-bidǔ arǐ kóró mùlengù ò rò màtí. ⁶Abádhí núunónà fíyò nzérénga kpangba kóró ale-ònzǐ, Yùwanì ràdù bàtizò núbho fíyò Yòròdanì tó idha-akpà ò.

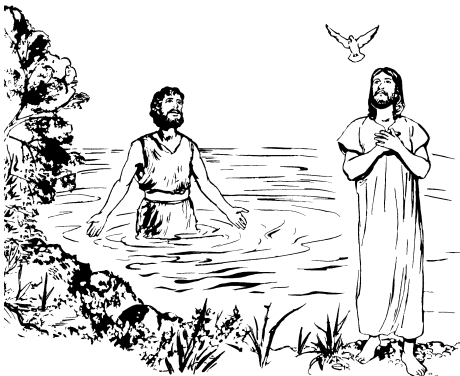
⁷Bàtizò nubhónà Yùwanì náala ábhǔ *Pbàfàrisáyó mà, *Pbàsàdùkáyó mànà tina ò rówu ìwu rǔ ndíní ì alú tí bàtizò ró. Ní kǎti abádhí nǐ:

^d 2.18 Yèr 31.15 ^e 2.23 Mát 21.11 ^f 3.3 Ìsa 40.3

«Nyĩ, ámvò tó osu-tsè ! Ádhi ndi dhu nówò fùkù ndíní nyĩ nyotse tí yà rírá Kàgàwà bhà nàwí-tsù rò ? ⁸Nyònzí iwà nyĩ nyùgèrè nyĩ, nyùbhà fùkú nzérenga dhu nàwí rí dhu. ⁹Ndirò, àpé nyirè nga afíku ò, nyàti : «Àbràhamù ní abhukà ! » Ma mí dhu núno k pangba fùkù, Kàgàwà ràdù kàkàrí odu mà núgèrè róngò Àbràhamù t'ídhúna tí. ¹⁰Àlò ka kili wà itsu-pfò rò, ndíní ka kí'á tí i itsu-vé nĩ. Ní kóró itsu yà ìnzí arí ídzì itsu-kpò n'fò, núkèrè ka kí, kadù àwàná kàzù ò. ¹¹Íma, ma mí bàtizò núbhò fùkù idha nĩ, ndíní iwà nyĩ nyùgèrè nyĩ nyùbhà fùkú nzérenga dhu navì tí. Pbétù, dzidu d'ò rírá ale náaraya bàtizò núbho rò fùkù Kàgàwà bhà Ìlìl-Àláfí nĩ, ndirò kàzù nĩ. Ndi ale ríi obi nà atdíð ròsè dùdu nã. Ma màkà nzá mwà kà-pfò rò kàyitò mà. ¹²Kàlù ònyù-ònga t'ílèta tó kanyà-tidò fóná. Ndirò kà rí pbìndà odhó-d'onga nátsu, ndàdù nganù-kpò nípfo kéléna ò rò. Kà rí pbìndà nganù-kpò-tsù núndù óngòlì ò, ndàdù dzéngéléna núbì ìnzí aráve ádrùngbà kàzù ò. »

Yèsù rí bàtizò nálù dhu

(Mrk 1.9-11 ; Luk 3.21-22)

© 1996 David C. Cook

Yèsù rí bàtizò nálù dhu (3.13-17)

¹³Atdíku, Yèsù nííra Gàlìlayà tó pbìrì ò rò, ndìrà àhù Yùwanì-ti'ò, Yòròdanì tó idha-akpà-tsù, ndíní kàbhù tí bàtizò fíndà. ¹⁴Ní Yùwanì núuvó ndì kà-rò, ndàdù àtìná kà nĩ : «Íma ní ndi, ma màmbèná bàtizò nálù funú, ní ádhu nyi nyádù ìrà kònzì fudú nĩ ? » ¹⁵Pbétù, Yèsù náadù òtè àdu kà tò, ndàti : « Ìnzí úvò nyi ! Ítsè kà ríi ndi dhu bhèyi. Obhó tí, kòmbí dhu àkà àlè rònzì kóró dhu Kàgàwà nózè ka dhu bhèyi. » Nírò ní ndi Yùwanì náadù Yèsù núndò dhu ná'ù, ndàdù bàtizò nábhù kà tò.

¹⁶Bàtizò ndì ndàlù rórò tí, Yèsù ràhù idha ò rò rò, òrù-akpà-tsù náangbe ndì kà tò. Ní kàla Kàgàwà bhà Ìlìl-Àláfí òrù rò rífo àmbò tó ófò ò rò, ndì àmbò ràdù àdi d'óná. ¹⁷Ndirò Kàgàwà-tù náadù ndìrì òrù-akpà ò rò, ndàti : « Yàrí ní l'hdùdu, atdíð ma mózè, nyìkpòdu n'òfò dhu ònzí arí ale. »

Pfòmvò rí Yèsù-afí númvù dhu

(Mrk 1.12-13 ; Luk 4.1-13)

4 ¹Wò dhu-dzidò, Kàgàwà bhà Ìlìl-Àláfí náabhù Yèsù ràrà rùngù ò, ndíní Pfòmvò númvù tí afína. ²Ní Yèsù núutsi ònyù t'ónyuta-tsù ìfò

kumì idho tí, ìnzí ndàrà ònyù nónyù rǎ adyíbhengá màtí ndirò kùbhingá màtí. Ní àwù náadù kàlù atdíǎ. ³Nírò ní ndi pfòmvo níra àhù kà-tí, ndàdù àtìna kà ní: «Nyi nyapé ìí Kàgàwà t'ídhùnà nyú tí, ní áví kàrí odu rùgèrè ì, 'òngò mùgati tí.» ⁴Ní, Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu kati:

«ìnzí ní mùgati kèlě ndi ìndrǔ tò rǎdù ípìrǒnga nábhu,
pbétù Kàgàwà-li'ò rò àhù kóró ɔte ní ndi rǎdù ípìrǒnga nábhu
ìndrǔ tò^g.»»

⁵Tdíǎ, Pfòmvo náara kà nà Yèrùsàlemà, ìlǐlǎ kigò ò, ndàdù kàbhu rùpò Kàgàwà bhà idza dò-tsíró ɔrú ngari dò, ⁶ndàdù àtìna kànǐ: «Nyi nyapé ìí Kàgàwà t'ídhùnà nyú tí, ní ǒbè pé nyi obvò. Obhó tí, Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu kati:

«Kàgàwà rǐ dhu núyǎ pbìndà màlàyikà tò okúnù dò rò,
ndíní nyi nòkò tí ɔrú rò ɔtsúna-tsíró,
akye odu nóbena pfǒnu nǐ^h.»»

⁷Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu átò kati:

«Dhu-àkǎ nzá nyumvǔ pbùkù Ádrùngbǎle Kàgàwà-affíⁱ.»»

⁸Wò dhu-dzidǎ, Pfòmvo abhù Yèsù rùpò ádzí pbìrì-akpà dò. Kǎdù kóró yà adzi dǎ ádròdrǎ kámá tó pbìrì mà, kóró òyá ònzì mànà nítè kà tò. ⁹Kǎdù àtìna Yèsù ní: «Nyi nyapé nyòkò ɔtdyènu dǎ ɔnzidú nyifù ma, ní kóró kòrí dhu núbhò ma mí indù.» ¹⁰Ní Yèsù adù àtìna kà ní: «Índrǐ nyí àwú, Sitanǐ! Obhó tí, Kàgàwà bhà Andítá ò ka kándí dhu kati:

«Dhu àkǎ nyulě Ádrùngbǎle pbùkù Kàgàwà,
nyadù kà kèlě nífù atdíró.»»

¹¹Nírò ní ndi Pfòmvo náadù ndìvǎ, ndàrà kà-tí rò. Kàgàwà bhà màlàyíkà náadù iwu Yèsù-tí'ò, àdù àmbe kà kàsǔ nónzì dǎ.

Yèsù rǐ pbìndà kasu nópè Gálilayà tó pbìrì ò rò dhu

(Mrk 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹²Yèsù níitdègu bàtizò nubhónà Yùwanì ka kósò imbi ò dhu níri, ní kǎdù àrà fíndá dhu ní Gálilayà tó pbìrì ò. ¹³Ányì, kǎdì nzá Nàzàretì tó kigò ǎ, pbétù kǎdù àrà àdì Gálilayà tó rèrù-bidǎ arǐfǐ kigò, Kàpèrnàwumù tí kátina ò. Kàpèrnàwumù ní'ì Zàbùlónà mà, Nèftalì mànà tó mùlengù ǎ kigò.

¹⁴Kóró wò dhu náanzì ndì, ndíní Kàgàwà núuno pbìndà *nabì Ísayà-otù ǎ dhu náaká tí. Kǎti:

¹⁵«Ǔò! Zàbùlónà bhà pbìrì mà, Nèftalì bhà pbìrì mànǎ,
ádrùngbǎ rèrù-bidò rǎrà ngudhà,

^g 4.4 Tǒr 8.3 ^h 4.6 Zàb 91.11-12 ⁱ 4.7 Tǒr 6.16

Yòròdanì tó idha-akpà-adzè nă rò ríí p̀bìrì, Gàlìlàyà,
yà ìnzí ní P̀b̀yàhúdì náaróko ònà p̀bìrì !

16 Yà ìnò ǝ aróko kóró ale nála wà ádr̀ngbǎ awáwù.

Yà ɔve-sisì tó ìnò níibvú ndì dòná p̀bìrì ǝ aróko ale dǝnga
awáwù nǎwù wǎ' . »

17 Kàp̀èrnàwumù ndì ndàrà àhu rò ní ndì, Yèsù apè ndùnò Kàgàwà bhà
Ídzi Màkùrù, ndàrà àtìna rǝ : « Nyùgèrè nyí nyùbhà fùkú nzérenga. Obhó
tí, ɔr̀-akpà ǝ Ádr̀ngbǎ kamà bhà idzi-tsù nínndù wà ndì. »

Yèsù rí ìfo *àwèrù núnzi dhu

(Mrk 1.16-20 ; Luk 5.1-11)

18 Gàlìlàyà tó r̀èr̀-bidǝ ndì ndúbhi rórò, Yèsù náala atdí ale bhà ǝyǝ
inzo. Abádhí níí àwèrù. Atdí-ɔvò níí Sìmonì. Ngǎtsi ndì Sìmonì-ɔvò níí
Péterù. Ndirò kà t'ádònà-ɔvò níí Àndèrèyà. Abádhí ubhína ìbhè nókýè rǝ
imbi nǝ r̀èr̀ ò. 19 Ní Yèsù ati abádhí nǝ : « Nyíwù owùdu ǝ ! Ma mí nyùgèrè,
nyǝngò ìndr̀-tsù núndu róngo, ndíní owùdu nungu tí ale tí. » 20 Ní uró
rò tí, abádhí núubhà fíyǝ ìbhè-mbǝ, àdù òwu kǝwù ǝ.

21 Tdítdǝ Yèsù náandri itseta ake, ndàdù Zèbèdayò bhà ǝyǝ inzo nála. I
inzo níí Yàkòbhò mà adònà Yùwanì mànà. Abádhí níí fíyǝ ìbhù ò, àbayà
Zèbèdayò mànà, fíyǝ ìbhè-mbǝ nóbhòlò ì í rǝ. Ní Yèsù adù abádhí nánzi. 22 Ní
ányirò rò tí, abádhí adù àbayà núbhà ìbhù mànà, 'àdù òwu Yèsù-owù ǝ.

Yèsù rí Kàgàwà bhà Ídzi Màkùrù núnɔ, ndàdù anditále nígu dhu

(Mrk 1.9 ; Luk 4.44 ; 6.17-18)

23 Yèsù nóongónà ùbhi kóró ngari ònǎ Gàlìlàyà tó p̀bìrì ǝ. Kǎránà dhu
ùdhe rǝ unduta-dzà ǝ rò, ndàdù àrà ɔr̀-akpà ǝ Ádr̀ngbǎ kamà bhà idzi
tó Ídzi Màkùrù núnò rǝ ìndr̀ tò. Ndirò kǎránà kóró andi-tidò nígu rǝ,
ndàdù kóró otsu-tidò nígu. 24 Ní kòyí náaká kóró Siriyà tó p̀bìrì ǝ. Ndirò,
ka kowúnà dhèdhèrò andi-tidò ní arándi ale númbà rǝ kà-fò'. I ale níí yà
nzére-alafí nà aríí ɔyà ale mà, símvotále mà, ndirò ngbǝya éve ale mànà. Ní
Yèsù náaràna ì ale nígu rǝ kóró. 25 Ábhǝ ihé-yà nóowúnà iwu rǝ Gàlìlàyà tó
p̀bìrì ò rò, *Dèkàpolì tó p̀bìrì ò rò, Yèrùsàlemà tó kigò ò rò, Yùdeyà tó p̀bìrì ò
rò, ndirò Yòròdanì tó idha-akpà-adzè rò màtí, ì rùbhi kǝwù ǝ.

Yèsù rí Ídzi Màkùrù núnɔ ihé-yà tò p̀bìrì dǝ rò dhu

(Mrk 3.13 ; Luk 6.12-13)

5 1 Yèsù níitdègu ihé-yà nǎlá, ní kùpò p̀bìrì dò, ndàdù àdi obvò. Ní
kàbhà *ábhaǝlì náadù iwu kà-ti'ò. 2 Nírò ní ndì kǎdù ndòpè ndùdhe
dhu abádhí tò, ndàmbe àtìna dǝ :

^j 4.16 Ìsa 8.23-9.1

Hirò nɔnziya ale*(Luk 6.20-23)*

- 3 « Hirò nɔnziya ale ní
yà nǎkù tí aríí ale-afí ònǎ rò ale,
òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi ní abádhí tó nídhuní !
- 4 Hirò nɔnziya ale ní,
yà kòmbí aróko nyíya-dha ǎ ale,
Kàgàwà nóopéya abádhí-afí nídhuní !
- 5 Hirò nɔnziya ale ní
yà ìyònga ǎ aróko ale,
abádhí nóokoya yà adzi-kàmǎ tí nídhuní.
- 6 Hirò nɔnziya ale ní,
yà obhónánga ònzi ì í dhu tó àwù nà aríí, àdhàdhì ònyè mà idha
mànà-atdyú òho ka karí dhu bhěyi ale,
Kàgàwà náadùya abádhí ózè dhu nábhu ràkǎ abádhí tò nídhuní.
- 7 Hirò nɔnziya ale ní
izɛ nábà arí ɔdhíya dǎ ale,
Kàgàwà náabáyà izɛ abádhí dǎ nídhuní.
- 8 Hirò nɔnziya ale ní
afíya ònǎ rò ílǎ Kàgàwà-nyìkpó ǎ ale,
abádhí náalaya Kàgàwà-ngbò nídhuní.
- 9 Hirò nɔnziya ale ní,
màrùnga ǎ arí ìndrù nábhu ròkò ale,
Kàgàwà náanziya abádhí pbindà inzo tí nídhuní.
- 10 Hirò nɔnziya ale ní
obhónánga ònzi ì arí dhu-okú dò rò ka karávu rýyá ale,
òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi nííya abádhí tó nídhuní.
- 11 Ndirò, hirò nɔnziya ní nyí,
yà nyí ní ka karí dhu núnɔ,
kavu rùkú,
kadù kóró nzére dhu-tidò náwe dùkú okúdu dò rò rò.
- 12 Ní nyílè nyí, nyádù òko dhèdhe ǎ, nyí nyabáyà ádrùngbǎ mùkimbà
nyú òrù-akpà ò nídhuní. Wò dhu bhěyi tí ní ndi ka kavù
angyi íí Kàgàwà bhà *pbànábí rǎ. »

Yèsù-owù núngǔ arí ale ní yà adzi ǎ iko mà, awáwè mànà dhu*(Mrk 9.50; Luk 14.34-35)*

13 Yèsù adù àtìnà tdítǎ ihé-yà ní: « Nyí ní iko yà adzi dǎ ale nzínzi ǎ. Pbétù,
iko-òvù náapè iku, ní ka kádù kàbhu ròkyè àdhu ní tdítǎ ? Kà kàsù rǎ mbà
àdù íí tdítǎ. Kà rǎdù àkǎ koyi iri, kadù àmbe ònángà nòtsi dǎ ale-pfò ní.

¹⁴Nyĩ ní ndi awáwù yà adzi dǝ ale nzínzì ǝ. Pbìrì dǝ ka kósi kigò náarí nzĩ ndòru. ¹⁵Ndirò, ka kínzĩ àdù tarà nóbì, kadù àtsinà itǝ-tsi. Pbétù, ka kádù kòbì, kadù ilinà tarà ùlì ka karí òná ɔrú ngari ǝ. Ndi dhu bhěyi ní ndi kà rǎdù idzá rĩ kóró ale-nyĩnga nǎwù. ¹⁶Ní ndi dhu bhěyi tí, dhu àkǎ fùkù awáwù rǎwù kóró ale-nyĩnga, ndĩnĩ abádhí ala tí idzì kàsùku, 'àdù òrù-akpà ò arĩ Àbaku Kàgàwà nífu. »

Yèsù rĩ dhu núdhě Uyátá nífũ ka kí dhu dǝ dhu

¹⁷Yèsù adù àtìnà tǎítǎdǝ : « Àpé nyirè nga ma rírá Músà bhà Uyátá mà, pbànábí núnò dhu màná dhu núgolo. Ma mǎrà nzá abádhí núgolo, pbétù, ma mǎrà ndĩnĩ ma mabhù tí i Uyátá núnò dhu rònzì ì. ¹⁸Ma mí obhó dhu núnò fùkù : òko yà adzi mà òrù-akpà màná nóko rórò, atdí andítá-nyìkpó-tútũngba mà i Uyátá ǝ náawíya nzĩ, rǎrà àhù yà adzi ǝ dhu-tsù rĩ ndòdì dhu ò. ¹⁹Nírò, atdí ale náape atdí akekpa Uyátá-ngba mà núkò kòrì Uyátá nzínzì ǝ, ndàdù dhu ùdhe ngùkpà ale tò ròwù kùkò rǝ átò ndi bhěyi, ní ndi ale ní'ya ndi ákèkpà ale òrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi ǝ. Pbétù i Uyátá nífũ rĩ, ndàdù dhu ùdhe ngùkpà ale tò rifu ka átò ndi bhěyi ale, ní ndi ale ní'ya ndi òrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi ǝ ádrùngbǎle.

²⁰Obhó tí, ma mátina nyĩ nĩ : nyĩ nyaróznina obhónánga náapé nzĩ òse Músà bhà Uyátá tó màlímó mà, *Pbàfàrisáyó màná tó obhónánga dònǎ, ní nyĩ nyotsúya nzĩ òrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi ò. »

Yèsù rĩ dhu núdhě ìndrũ rǎkò dhu dǝ dhu

²¹Tǎítǎdǝ Yèsù adù àtìnà : « Nyĩ nyirì wà abhúku tò Kàgàwà uyá dhu ndàti : <Dhu àkǎ nzá nyohò abvo. Abvo nòhò ale nǎkǎ kotdì ànyǎna. » ²²Pbétù, ma mí dhu òvò fùkù, mati : ɔdhìnà rǝ àkò ale, nǎkǎ kotdì ànyǎna. Ndirò, ɔdhìnà nàti kǐdhomà tí ale, nǎkǎ ádròdrò anya nítì arí ale ròtì anya dònǎ. Ndirò, ndi ale ràti ɔdhìnà nĩ : <Inyi ní àrítǎle ! » Ní ndi ale àkǎ, kobvù yà ìnzì aráve dhòdhódhonganà kàzu ò.

²³Nyi nyapé ìĩ perè nábhũ nyi nyí *màzàbahù dǝ rò Kàgàwà tò ró, dhu rǎdù ìse ùnú ányirò rò ìnè nzére dhu rǎrĩ nzínziku ǝ adònu nà, ²⁴ní dhu àkǎ nyubhà ndi perè màzàbahù-ònzì, nyadù nyadu, nyòwù ndi nzínziku ǝ rĩ dhu nítò angyi adònu màná. Wò dhu-dzidǝ ní ndi, nyi nyádù nyadu, nyirà pbùkù perè nábhu Kàgàwà tò.

²⁵Dhu nà nyĩ nyarĩ nà nzínziku ǝ ɔdhìnù náapé àmbe àrà dǝ nyòbhù, nyádù òko nyámbe òwu dǝ atdíkpà ka màná dhùwanì ǝ, ní dhu àkǎ nyonzi obi, nyirì nyĩ, nyitò ndi dhu, inzà nyĩ nyàpè òwu ùvò anya t'ítǎtǎ t'ále-ònzì rórò. Ìmbǎ kǐ ndi dhu bhěyi rò, kà rǎdù nyabhù kotdì ànyǎnù, kadù nyabhù pùrùsi ròsò nyi imbi ò. ²⁶Ma mí obhó dhu núnò indù : nyi nyí nzĩ àdù àhù imbi ò rò inzà nyi nyùbho dònù ka kòtǎ dhu riku kóró rórò. »

Yēsù rǐ dhu núdhě mǎnyǒnǐ dǒ dhu*(Mrk 9.43,47-48)*

27 Wò dhu-dzidǒ, Yēsù adù àtìna : « Nyǐ nyírì wà yà ka kuno dhu, kati : <Dhu àkǎ nzá nyonzi mǎnyǒnǐ.> 28 Pbétù ima, ma mátina nyǐ nǐ : atdí kpatsibhále náapé ngǎtsi ale-ve dò nga nánda, ndàdù kǎtdyú nóhò, ní ndi ale nónzi wà mǎnyǒnǐ ndi tsibhále nà afína ò.

29 Ní dhu náapé ìì, fangà tó nyìkpónu náarí nyabhǔ nyotsù nzérenga ò dhu tí, ní dhu àkǎ nyitǎ ka, nyadù itùnà nyobvù itse rùnù rò. Obhó tí, dhu àkǎ wà nyiwǐ atdí ngbǒnu-rǔngá-ngba, ròsè kóró ngbǒnu nóbvù ka kí ìnzǐ aráve dhòdhóhonganà kàzu ò dhu dónǎ. 30 Ndirò, dhu náapé ìì, fangà tó ɔtsúnu náarí nyabhǔ nyotsù nzérenga ò dhu tí, ní dhu àkǎ nyotdì ka, nyadù òbvùnà itse rùnù rò. Obhó tí, dhu àkǎ wà nyiwǐ atdí ngbǒnu rǔngá-ngba, ròsè kóró ngbǒnu nóbvù ka kí ìnzǐ aráve dhòdhóhonganà kàzu ò dhu dónǎ. »

Yēsù rǐ dhu núdhě kpatsibhále mà rǐ ’ùbhǎ**pbìndà tsibhále nà dhu dǒ dhu***(Màt 19.9; Mrk 10.11-12; Luk 16.18)*

31 Tdítdǒ Yēsù adù àtìna : « Ka kati átò : <Pbìndà tsibhále nódhò rí ale náká ndàndǐ ùbhátá tó bhàruwà, ndàdù àbhunà kà-fǒ.> 32 Pbétù ima, ma mátina nyǐ nǐ : <Atdí ale mà náapé pbìndà tsibhále nódhò ìnzá ní mǎnyǒnǐ kònzìnà dhu-okú dò rò tí, ní ndi ale nǐtsu wà pbìndà tsibhále mǎnyǒnǐ ò, ndi tsibhále mà rǎdù òwu ’ùmba ngǎtsi kpatsibhále nà nǐdhunǐ. Ndirò, ndi òdhò ka kòdhò tsibhále nà ì nùmbǎ ale nádù ìì iwà mǎnyǒnǐ nònzi átò.> »

Yēsù rǐ dhu núdhě dhu t’ótsɔta dǒ dhu

33 Tdítdǒ Yēsù adù àtìna : « Nyǐ nyírì wà yà abhúku tò ka kuyá dhu, kati : <Àpé nyùtsǒ dhu tìtò dǒ, pbétù dhu àkǎ nyǒnzǐ yà Ádrùngbǎle Kàgàwà-ònzǐ nyǐ nyótsǒ ònzǐ nyǐ nyónzina dhu tí dhu^k.> 34 Pbétù, ma mátina nyǐ nǐ : Àpé nyùtsǒ dhu akekpá màtí. Àpé nyùtsǒ dhu òrù-akpà-ɔvò rǒ màtí, Kàgàwà náaradí dóná tombi ní ndi nǐdhunǐ. 35 Àpé nyùtsǒ dhu yà adzi-ɔvò rǒ màtí, Kàgàwà náarí pfǒna ùlǐ rǒnga ní ndi nǐdhunǐ. Àpé nyùtsǒ dhu Yèrùsàlemà tó kigò-ɔvò rǒ màtí, ádrùngbǎ Ádrùngbǎ kamà bhà kigò ní ndi nǐdhunǐ. 36 Ndirò, àpé nyùtsǒ dhu òuku-ɔvò rǒ màtí, ìnzǐ nyǐ nyádù atdí àyǐ-vé-ngba mà nábhà ròtì, ndirò ngǎtsi nǐ ròpfò nǐdhunǐ. 37 Obhó dhu tí rǐì dhu náká nyǎtì obhó dhu tí. Ndirò, ìnzǐ ní obhó dhu tí rǐì dhu náká nyǎtì ìnzǐ ní obhó dhu tí. Wò dhu dǒ ka kǐsèna ngǎkpa dhu nádù ìì nzére ale, Pfòmvo bhà rò ìrà dhu. »

^k 5.33 Law 19.12; ɔzt 30.3; Tǒr 23.22-24

Yēsù rĩ dhu núdhě nzére dhu núbhõ ka kí nzére dhu nĩ dhu dũ dhu
(Luk 6.29-30)

³⁸ Yēsù adù àtìnà tdítđđ: «Nyĩ nyĩrĩ wà yà ka kũno dhu, kati: <Ale-nyĩkpó ale-nyĩkpó arĩ ĩ, ndirò ale-kù ale-kù arĩ ĩ'.> ³⁹ Pbétù ima, ma mátina nyĩ nĩ, dhu ràkã nzá nyũbho nzére dhu nzére dhu nĩ. Atdí ale náapé ngàngànũ òpbi fangà dònã rò, ní dhu àkã nyugèrè ígù dònã ngàngànũ kà ròpbi átò. ⁴⁰ Atdí ale náapé ndòzè ndàrà nyobhũ dhũwanĩ ò, ndínĩ ndakò tí rùnũ simisi, ní dhu àkã nyiwà rùnũ kotĩ átò, nyabhũ kà tò. ⁴¹ Atdí ale náapé nyutũ obi nĩ nyanò dònã dhu, nyarà nà atdĩ kilòmètèrè tí, ní dhu àkã nyanò ka, nyarà nà ýyĩ kilòmètèrè tí. ⁴² Atdí ale náapé dhu ònzi funũ, ní dhu àkã nyabhũ ndi dhu kà tò. Ndirò, kápé dhu ònzi ndəwũ funũ, ní dhu àkã nzá nyuvò nyi ndi dhu rĩ.»

Yēsù rĩ dhu núdhě òmvũ nózè ka kí dhu dũ dhu
(Luk 6.27-28,32-36)

⁴³ Wò dhu-dzidĩ, Yēsù adù àtìnà: «Nyĩ nyĩrĩ wà yà ka kũno dhu átò, kati: <Dhu àkã nyoze òdhinũ, nyadù pbèkũ òmvũ nónđrò.> ⁴⁴ Pbétù ima, ma mátina nyĩ nĩ: Dhu àkã nyòzè fũkũ òmvũ, nyadù òwu nyĩtsò rĩ rùkũ arávu ale dũ. ⁴⁵ Ndi dhu bhěyi ní ndi, nyĩ nyadù òngo òrũ-akpà ò arĩ ĩ Àbaku Kàgàwà bhà inzo tí. Obhó tí, ka ní ndi adyifò nábhhũ arĩ rìkà nzére dhu ònzi arĩ ale mà, idzi dhu ònzi arĩ ale mànà dũ. Ndirò kãrĩ igye nábhhũ rìkũ obhónánga ònzi arĩ ale dũ, inzi arĩ kònzi ale mànà. ⁴⁶ Nyĩ nyapé yà nyĩ nózè ale kèlě nózè, ní ádhu Kàgàwà aduya àbhunà fũkũ perè tí? Pàratà tò pbàndómbé mà náatĩ obhó dhu nónzi átò ndi dhu bhěyi tí? ⁴⁷ Ndirò adókũ-tsũ tí nyĩ nyĩ mùlèmbé nóngũ rò, ádhu ndi ádrungbã dhu tí nyĩ nyarónzina? Inzá Kàgàwà ná'ũ ale mà náatĩ obhó dhu ònzi ndi dhu bhěyi tí átò? ⁴⁸ Nĩ, dhu àkã nyĩrĩ mbã afátá nà ale tí, ádhàdhĩ òrũ-akpà ò arĩ ĩ Àbaku Kàgàwà narĩ mbã afátá nà ale dhu bhěyi.»

Yēsù rĩ dhu núdhě perè núbho ka kádũ tí dhu dũ dhu

6 ¹ Wò dhu-dzidĩ, Yēsù adù àtìnà: «Nyàndà nga mběyi inzi nyónzi idzi dhu tí rĩrĩ dhu indrũ tò indrũ-nyĩkpó ĩ rò, ndínĩ ka kala tí nyĩ. Ndi dhu bhěyi nyĩ nyapé kònzi, ní òrũ-akpà ò arĩ ĩ Àbaku Kàgàwà rĩ nzi àdù perè núbho fũkũ. ² Nĩ, perè nábhhũ nyi nyĩ nyónzi indrũ-dzànà nĩ rò, dhu àkã nzá nyabhũ ka ikũ ĩ, ádhàdhĩ ɔyɔyɔ idaya nà ale náarĩ kònzi unduta-dzà ĩ rò ndirò ngudhà ĩ rò màtĩ dhu bhěyi. Abádhĩ náarĩ dhu ònzi ndi dhu bhěyi ndínĩ ka kifũ tí ĩ. Ma mí obhó dhu nũno fũkũ: abádhĩ nábà wà fiyó mùkimbà angyangyi. ³ Pbétù inyi, perè nábhhũ nyi nyĩ nyónzi indrũ-dzànà nĩ rò, dhu àkã nzá nyabhũ ígù tò ɔtsúnũ rùni fangà tò ɔtsúnũ ràbhũna dhu.

¹ 5.38 Law 24.20; Tòr 19.21

4Ndi dhu bhëyi ní ndi, nyi nyàbhu perè rǎdù àdi òdhù ò. Ndirò, Àbanu Kàgàwà, yà òdhù ò dhu nálǎ arí ale, ní rǎdù mùkimbà nábhu indù. »

Yēsù rǐ ale nǐtsò ka kádù tí dhu núdhě dhu

(Luk 11.2-4)

5Tǎtǎdǎ Yēsù adù àtǐnà : « Nyǐtsò nyǐ nyǐ rò, dhu àkǎ nzá nyǒnzǐ nyǐ ɔɔɔɔ idàya nà ale náarí ’ònzǐ dhu bhëyi. ’ǐtsò ì ì rò, abádhí náarí ’òzè ’ǐtsò ì ɔrú ì ikò rórò unduta-dzà ǎ rò, ndirò otu-yàgá ǎ rò màtǐ, ndínǐ kóró ale náala tí ì. Ma mí obhó dhu núno fùkù, abádhí nábà wà fɔyó mùkimbà. 6Pbétù inyǐ, nyǐtsò nyǐ nyǐ òná kàsúmǐ ǎ, dhu àkǎ nyotsù pbùkù kàluga ò, nyadyǐ tsùnu ányǐ, nyadù nyǐtsò yà ányǐ rǐ òdhù ò Àbanu Kàgàwà rǎ. Ní, òdhù ò nyǐ nyǒnzina dhu àlǎ arí ndi Àbanu Kàgàwà, rǎdù perè nábhu indù.

7Ní, nyǐtsò nyǐ nyǐ rò, dhu àkǎ nzá nyǔnò ìmbǎ tǐya nà ɔte abho, yà inzǎ Kàgàwà ná’ù ale náarónzina dhu bhëyi. Abádhí náarí inga nǐrè, abho ì òtè rò nga rǎrǐ ndi Kàgàwà rǎdù ì únɔna dhu nǐrǐ nǐ. 8Ní, dhu àkǎ nzá nyǒnzǐ nyǐ abádhí bhëyi. Obhó tí, Àbaku Kàgàwà núni wà àkǎ àkǎ fùkù dhu, inzǎ nyǐ nyàpè ndi dhu ònzǐ fóná rórò màtǐ.

9Ní, kǎnǐ nyǐ nyádù nyǐtsò tí dhu :

ǎ ǎrǐ-akpà ò arǐ Àbakà Kàgàwǎ,

Ábhù ɔvònu rǐlè ndǐ,

10 ábhù idzǐ ònyu nyǐ nyǐ dǒká òná idho rǎkǎ,

ábhù nyǐ nyòzè dhu ròngò ndònzǐ yà adzǐ dǎ, ǎrǐ-akpà ò arǐ ndònzǐ dhu bhëyi.

11 Íbhò yà bílǐnganà nyǐ nyaríbhona ònyù indo fǎkà.

12 Úbà fáká afátá fákà,

àdhàdhǐ mǎ marǐ dhu núba ɔnzíká dhu nùfǎ ale tò dhu bhëyi.

13 Ndirò àpé nyabhù pfòmvo rùmvù afíka,

pbétù, ɔdò mǎ wò ndi Nzére ale rǎ rò.

[Obhó tí, Idzǐ t’ónyuta mà, ádrùngbǎnga tó ɔbǐ mà, ádrùngbǎnga tó awáwù màná náká inyǐ nà tí dhòdhódhóngà nà. Àmìnà.]

14Obhó tí, nyǐ nyàpé dhu núbà ɔnzíkú dhu nùfǎ ale tò, ní ǎrǐ-akpà ò arǐ Àbaku Kàgàwà rǎdù dhu núbà átò fùkù. 15Pbétù, ìnzǐ nyǐ nyàpé dhu núbà ɔnzíkú dhu nùfǎ ale tò, ní Àbaku Kàgàwà rǐ nzǐ adù dhu núbà átò fùkù. »

Yēsù rǐ dhu núdhě ònyù t’ónyuta-tsù nùtsǐ ka kádù tí dhu dǎ dhu

16Tǎtǎdǎ Yēsù adù àtǐnà : « Ònyù t’ónyuta-tsù nyǐ nyùtsǐ rò, dhu àkǎ nzá nyòkò izùku ǎ, ɔɔɔɔ idàya nà ale náarónzina dhu bhëyi. Abádhí náarí nyǐya wòyǎ núgèrè, ndínǐ kóró ale náala tí ònyù t’ónyuta-tsù ì ùtsǐ dhu. Ma mí obhó dhu núno fùkù : abádhí nábà wà fɔyó mùkimbà angyangyǐ. 17Pbétù inyǐ, ònyù t’ónyuta-tsù nyǐ nyùtsǐ rò, dhu-àkǎ nyu’o nyǐnu rǐlǎ, nyadù ndrùù róngu akye nútri dùnu rǎ àyǐ ò, 18akye kóró ale náalana

ònyù t'ònyuta-tsù nyi nyùtsi dhu nĩ. Pbétù, Àbanu Kàgàwà yà òdhù ò rĩ ànyì, ní ndi àkǎ ndùni ka. Ndi dhu bhèyi ní ndi Àbanu Kàgàwà, yà òdhù ò nyi nyónzina dhu nálǎ arí, náadàya perè àbhu indù. »

Yèsù rĩ dhu núdhě òrù-akpà ò ka kí ongyéngá-tsù núndù dhu dǎ dhu

(Luk 12.33-34)

¹⁹Tdítdǎ Yèsù adù àtìna: « Dhu àkǎ nzá nyùndu ongyéngá-tsù fùkù yà adzi dǎ. Ányì, akuku mà kéngézé màna náarí dhu ìnzǎ, ndirò ányì ogbotále náarí idza-tsù núkǎ, 'àdù òyá dhu númbà. ²⁰Pbétù, dhu àkǎ nyùndu ongyéngá-tsù fùkù òrù-akpà ò, yà ìnzǎ akuku mà kéngézé màna náarí dhu ìnzǎ i, ndirò ìnzǎ ogbotále náarí idza-tsù núkǎ, 'àdù òyá dhu númbà i. ²¹Obhó tí, pbùkù ongyéngá náarfí i nga ní ndi afínu rǎdù ìĩ nĩ. »

Ale-nyìkpó ní ale-ngbò rǎ tarà dhu

(Luk 11.34-36)

²²Wò dhu-dzidǎ, Yèsù adù àtìna: « Ale-nyìkpó ní ale-ngbò rǎ tarà. Ní, nyìkpónu náapè ìĩ idzì rǎ rò, ní kóró ngbònu rǎdù ìĩ awáwù ǎ. ²³Pbétù nyìkpónu náapè ìĩ andi nà, ní kóró ngbònu rǎdù ìĩ ìnò ǎ. Nírò, afínu ò rĩ awáwù náapè òngo ìnò tí, ní ndi ìnǎ-yà tí mbǎ àdù ìĩ ádrùngbǎ nyú ? »

Kàgàwà-kàsù mà yà adzi dǎ ònzì-kàsù màna

(Luk 16.13)

²⁴Yèsù adù àtìna tdítdǎ: « Atdí ale mà rĩ nzǎ àdù òyǎ ádròdrǎ ale-kàsù nónzì atdíkpá, atdí kàsùmì ǎ. Kà rǎdù atdí ádrùngbǎle nòndrò, ndàdù ngàtsi ádrùngbǎle nózè. Ndirò, kà rǎdù ndàpba atdí ale rǎ, ndàdù ngàtsi ale nídzèlè. Ní ndi dhu bhèyi tí, nyĩ nyĩ nzǎ àdù Kàgàwà-kàsù nónzì atdíkpá yà adzi dǎ ònzì-kàsù màna. »

Ìnzá dhu àkǎ kitù ale-afí yà adzi dǎ dhu nĩ dhu

(Luk 12.22-31)

²⁵Wò dhu-dzidǎ, Yèsù adù àtìna tdítdǎ: « Kònnĩ wò dhu-okú dò rò ní ndi ma mátina nyĩ nĩ: dhu ràkǎ nzá nyítù afíku fùkù ípìrǒnga mà ngbòku màna dhu nàndà dhu nĩ, nyámbe àtìna dǎ: nyĩ rǎrĩ àdhu ònyu, nyĩ rǎrĩ àdhu òmvù, ndirò nyĩ rǎrĩ àdhu ùfǎ rùkú. Ìndrù bhà ípìrǒnga nósè tí nzá ònyù dǒnǎ ? Ndirò, ale-ngbò nósè tí nzá mberù dǒnǎ ? ²⁶Nyàndà pé ɔrú arángìlì àrè: abádhí arí nzǎ inga nóbhì, ndirò abádhí arí nzǎ ònyù nógu. Abádhí arí nzǎ ònyù-tsù mà núndù ɔngòlǎ ò, pbétù òrù-akpà ò arĩ Àbaku Kàgàwà náarí abádhí nóngù. Ní nyĩ, nyĩ nyúdà tí nzá i àrè kóró ? ²⁷Ádhi pbá ale ndi nzínzìku ǎ, wò afína ndi nditù abho dhu rǎdù idhòna nítrò atdí idho nĩ mǎtí yà adzi dǎ ? ²⁸Ndirò, ádhu nyĩ nyarí afíku nítù rùkú nyĩ nyúfǒna dhu nĩ ní ? Nyàndà pé inga ǎ màuwà náarí inga

tí dhu : abádhí arí nzí kasu nónzi, ndirò abádhí arí nzí mberù nódýù. ²⁹Pbétù, ma mátina nyí nǐ: kóró pbìndà ònzí-íyà ǔ, ádrùngbǎ *kamà Sòlòmónì nyú mà, nááfó nzá fíndá aya rákǎ àdhàdhì kǒkò màuwà nzínzì ǔ, atdí màuwà tó aya nà màtí atdí mberù mà. ³⁰Írì-bí nǐ indo tí rínga inga ǔ, kadù òbvùnà tsútsǎ tí kàzù ò dhu. Pbétù, Kàgàwà náarí abádhí ùfó mbèyi nyú. Ní Kà tí nzí àdù nyúfó mbèyi nyú ròsè i irí-bí dònǎ, nyí, ákě a'uta nà alé? ³¹Nírò, dhu àkǎ nzá nyítù afíku nyǎti: «Mǎ mí àdhu ònyu? Mǎ mí àdhu òmvù? Ndirò ròkǎ mǎ mí àdhu ùfó?» ³²Obhó tí, inzǎ Kàgàwà ná'ù ale ní i affiya nítù arí, àmbe kóró kǒkò dhu nómè dǔ. Pbétù, òrù-akpà ò arí Ì Abaku Kàgàwà núnì wà nyí rǎrǐ kóró i dhu-atdyú nà.

³³Ní wemberè tí, dhu àkǎ pé nyómè òrù-akpà ǔ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà Idzi, fíndá obhónánga mànà. Ndirò ní ndi, Àbaku Kàgàwà rǎdù kóró dhu-tsí námà àma tí fùkù. ³⁴Ndirò, dhu àkǎ nzá nyítù afíku tsútsǎnga tó dhu nǐ. Tsútsǎnga tó dhu nándà nga tsútsǎnga nà tí, ndirò indonga tó àpbè nákǎ wà indonga nà tí.»

Yèsù rǐ dhu núdhè ìndrù-ànyǎ t'ítǔdǎ dǔ dhu

(Luk 6.37-38,41-42)

7 ¹Tdítdǔ Yèsù adù àtìnà abádhí nǐ: «Dhu àkǎ nzá nyítù ngǔkpà ale-ànyǎ, akye Kàgàwà náadèya ànyǎku ìtǔdǎ nǐ. ²Obhó tí, Kàgàwà nítǔdǎ ànyǎku àdhàdhì nyí nyarí ìndrù-ànyǎ nítǔdǎ dhu bhèyi. Ndirò kúdhèya dhu fùkù yà nyí nyarí dhu ùdhè ngǔkpà ale tó ònǎ mǔgèrè ǔ tí. ³Ádhu nyí nyí òdhìnu-nyìkpó ò ìtsì kǐkǔ-ngba kèlè nǎlǎ, ìnzí nyadù yà nyìkpónu ò rǐ ìtsukpó-tsùdó-ngba nyú nínè nǐ? ⁴Nyí nyádù àtìnà ìngbǎ dhu bhèyi òdhìnu nǐ: «Ìtsè midyi wò nyìkpónu ò rǐ kǐkǔ-ngba», àzèmbè ìtsukpó-tsùdó-ngba nyú nóongó ì ò nyìkpónu ò? ⁵Nyí ní ɔɔɔɔ idàna nà ale. Ípfó pé nyìkpónu ò rǐ ìtsukpó-tsùdó-ngba angyi, ndirò ní ndi, nyí nyádù òdhìnu-nyìkpó ò rǐ kǐkò nídyì nyí nyí tí dhu nála mbèyi.

⁶Dhu àkǎ nzá nyǎbhu Kàgàwà tó ka kútri dhu ìtsè tò, ndirò dhu àkǎ nzá nyǎwà fùkú yòkpó àdù-ònzí, akye abádhí adùna kà-ònga òtsì pfǒya nǐ, ndirò akye abádhí adùna 'ùgèrè 'ùka nyí nǐ.»

Dhu ònzì ka kǐ dhu mà, dhu òne ka kǐ dhu mà, tsǎtsù ìtdǔ ka kǐ dhu mànà

(Luk 11.9-13)

⁷Yèsù adù àtìnà tdítdǔ: «Dhu àkǎ nyònzì nyí nyí atdyúna nóho dhu, nírò ní ndi ka kádù kàbhu fùkù. Dhu àkǎ nyómè nyí nyí atdyúna nóho dhu, nírò nǐ ndi, nyí nyádù kàbà. Ndirò dhu àkǎ nyítǔdǔ tsǎtsù, nírò ní ndi, ka kádù kàpfò fùkù. ⁸Dhu nònzi ale tó ní ndi ka kádù ndi dhu nábhu. Dhu nònè ale ní ndi rǎdù ndi dhu àbà, ndirò tsǎtsù nítǔdǔ ale ní ndi, ka kádù kàpfò fíndà. ⁹Ádhi pbá ale ndi nzínzìku ǔ rǎdù odu àbhu pbì ingba tó, mǔgati kònzì fóná rò? ¹⁰Ndirò, ádhi pbá ale ndi ìbhè pbì

ingba ònzì fóná rò rǎdù osu àbhu kà tò ? ¹¹ Nyí nyú, nzére ale tírò, nyí nyarí ídzi dhu núbhò fùkú inzo tò. Ní, òrù-akpà ò aríí Àbakú Kàgàwà rǎdù àdi ìngbǎ dhu bhěyi inzà ndì ndàbhu fóná ka kònzì ídzi dhu i dhu nònzì fóná ale tò rórò ?

¹² Dhu àkǎ nyǒnzì ídzi dhu ngǔkpà ale rǎ, àdhàdhì nyí nyòzè abádhí rǒnzì ka rùkú dhu bhěyi. Wòrí ní ndi Músà bhà Uyátá mà, Kàgàwà bhà *pbànábí náandí dhu màná núm̀no dhu. »

Yèsù rǒte ndì nípbǒ tsǎtsù dǒ dhu

(Luk 13.24)

¹³ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù àtìná : « Dhu àkǎ nyǒtsù ndì nípbǒ tsǎtsù ǒ. Obhó tí, yà ìndrù bhà ìpìrǒnga rǎwí dhòdhódhóngà nà i ka kótsù òná tsǎtsù ríí ádrùngbǎ nyú, ànyì rǎrà otu rǎdù ìí íhù nyú. Ndirò ndi tsǎtsù ǒ rótsù, 'àdù òwu ànyì ale náarádù ìí ibí nyú. ¹⁴ Pbétù, dhòdhódhóngà tó ìpìrǒnga nábà ka kí i, ka kótsù òná tsǎtsù narí ndi nípbǒ tsǎtsù, ànyì rǎrà otu rǎdù ìí ákǔkpá otù-ngba nyú. Ndirò, ndi tsǎtsù àlǎ rí, 'òtsù òná, 'àdù òwu ndi otu ǒ ale náarádù ìí ngúfe nyú. »

Itsu núní ka karí kpǒna rǒ dhu

(Luk 6.43-44)

¹⁵ Tdítdǒ Yèsù adù àtìná : « Nyòdò nyí mběyi tìtò tó pbànábí rǒ rò. Abádhí náarítsù nzínzìkù ǒ tàrà-ndì i ùfǒ ròyá rórò, pbétù afíya òná rò 'àdù ìí òrǒrù tsamangèrè nyú. ¹⁶ Nyí nyádù abádhí núni fíyó nzére m̀tsò rǒ. Vínyò-kpǒ nópè ka tí àdù òpè okpèna nà itsu dǒ ? Ndirò m̀tìni-kpǒ nópè ka tí àdù òpè ilé dǒ ? ¹⁷ Kóró ídzi itsu-tidò náaródhina ní ídzi itsu-kpǒ. Pbétù nzére itsu-tidò náaródhina ní nzére itsu-kpǒ. ¹⁸ Ídzi itsu-tidò rí nzí àdù nzére itsu-kpǒ nódhì, ndirò nzére itsu-tidò rí nzí àdù ídzi itsu-kpǒ nódhì. ¹⁹ Kóró itsu, yà ìnzí arí ídzi itsu-kpǒ nódhì, núkérè ka karí kawà kàzu ò. ²⁰ Ní ndi dhu bhěyi tí, nyí nyádù tìtò tò pbànábí núni fíyó nzére m̀tsò rǒ. »

Òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi ò otsúya ale

(Luk 13.25-27)

²¹ Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù àtìná : « Ìnzí ní kóró ale, yà mitdè arí 'àmbe àtìná dǒ : Ádrùngbǎle, Ádrùngbǎlé, i òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi ò otsúya, pbétù ànyì otsúya ale ní kǎkà òrù-akpà ò aríí Àbadu Kàgàwà ózè dhu nónzi arí ale kèlè. ²² Ndi nínganí, ábhò ale nóowuya àtìná rǒ ma nǐ : « Ádrùngbǎle, Ádrùngbǎlé ! Tí obhó mà ndi Kàgàwà bhà ídzi Màkùrù mà m̀no ìndrù tò ɔ̀v̀no rǒ ? Tí obhó mà ndi nzére-alafí mà mipfo ìndrù ò rò ɔ̀v̀no rǒ ? Ndirò tí obhó mà ndi mà manzì ábhò wiwí nyú ɔ̀v̀no rǒ ? » ²³ Nírò ní ndi ma maraya dhu ɔ̀v̀no rǒ kpangba abádhí tò mati : « Ìnzá

ma mûni nyî akekpá màtí, nyîndrî nyî itse tidú rò, nyî nzérénga ònzi arí ale tírò. » »

Óyǎ idza-tidò tó mbólí

(Luk 6.47-49)

²⁴Kùtsa ndì ndí dóná rò nǐ, Yēsù adù àtìná : « Yà ma mènò dhu níri rí, ndàdù ònzìnà ale, ní rǐ ndílí nyìkpóna ótdyù ale, yà bhalabhala dǎ pbìndà idza narù bhěyi. ²⁵Igye nííró, idha rùtù nǐ. Ní igye-dha náakpà ndi idza-pfò, awe ràdù òpili òbì nyú nà ndi idza rǎ. Pbétù, ndi idza náadù nzá ndàdrù, bhalabhala dǎ ka karù kà-pfò nídhuní. ²⁶Pbétù, yà ma mènò dhu níri rí ònzì ndàdù ònzìnà ale, ní rǐ ndílí nyìkpóna ǎ ìwí nà ale, yà ɔsokpó dǎ pbìndà idza nasì bhěyi. ²⁷Igye nííró, idha rùtù nǐ. Ní igye-dha náakpà ndi idza-pfò, awe ràdù òpili òbì nyú nà ndi idza rǎ. Ní ndi idza náadrù ndi drùù ! »

Idho rǐ òndrù náíró Yēsù núdhe dhu tí fíyò dhu dǎ dhu

(Mrk 1.22; Luk 4.32)

²⁸Yēsù níitdègu ihé-yà tò ndì ndùbhi ùdhenà rǎ, dhu t'údheta níto, ní idho núuko i ihé-yà kà rǐ dhu núdhe fíyò tí dhu dǎ. ²⁹Obhó tí, kàbhà dhu t'údheta níí mbà àdhàdhì Músà bhà Úyátá tó màlímó tó dhu t'údheta bhěyi, ndirò kàránà dhu núdhe rǎ ádrùngbànga tó òbì nyú nà.

Yēsù rǐ kíkí nà atdí ale nígù dhu

(Mrk 1.40-45; Luk 5.12-16)

8 ¹Yēsù níitdègu àwù pbìrì dò rò, ní ihé-yà adù òwu kǎwù ǎ. ²Nírò ní ndi kíkí nà atdí ale níto ndì, ndìtsì ndòkò ɔtdyùna dǎ Yēsù-ònzì, ndàdù àtìná kà nǐ : « Ádrùngbǎlé, nyi nyòzè ka nǐ, dhu òfò nga nyigù ma. » ³Ní Yēsù agba ɔtsúna ndàpbalà kà-ngbò, ndàdù àtìná kà nǐ : « Íwà ma mòzè wò nyi nyùnò dhu. Ní ǒgù ! » Ní ányì rǎ rò tí, wòrì ale-rǎ kíkí náadù ògù. ⁴Wò dhu-dzidǎ, Yēsù adù àtìná kà nǐ : « Írì dhu mběyi ! Àpé nyuno wò dhu atdí ale tò màtí. Pbétù, àrà nyitè nyi nyìli nyi tí dhu *pbàkùhání tò. Ndirò, nyádù nyabhù yà Músà bhà Úyátá núuno perè Kàgàwà tò, ndíní iwà nyi nyògù dhu navì tí kóró ale tò. »

Yēsù rǐ pbànowí dǎ ádrùngbǎle bhà kasutále nígù dhu

(Luk 7.1-10; Yùw 4.46-54)

⁵Kàpèrnàwumù tò kigò ò Yēsù rǒtsù òná kàsùmì ǎ, Pbàróma tó pbìrì ǎ, atdí miyà pbànowí dǎ atdí ádrùngbǎle níira Yēsù-tíò. Kǎdù ndìtsò kà-rǎ, ndònzì mùdzùnà fóná, ⁶ndàtì : « Ádrùngbǎlé, pbàkà kasutále rǐí ara dǎ ndì ndàyi idzá ró. Kà-ngbò núve wà, ní kà rǎndi atdí dǎ nyú. » ⁷Ní Yēsù adù àtìná kà nǐ : « Àrà ma mǎrà pbùkù, madù kìgù. » ⁸Pbétù, wò pbànowí

tó ádrùngbǎle náadù dhu àdu Yèsù tò, ndàti : « Ádrùngbǎlé, dhu-àkǎ nzá nyarà àhù pbàkà, inzà ma mìli ma nyi nyádù òtsù pbì idza ale bhěyi nídhuní. Pbétù, òrì atdí dhú-ngba kèlě, ní pbàkà kasutále rǎdù ògù atdídǎ. ⁹Ima nyú, yà ma mǐí író rò, ma mǐí inè dùdu-tsíró ádròdró ale nà, ndirò ma mǐí inè ma marúvina pbànowí nà. Ma mapé àtina atdí mùnowì nǐ : « Àrà ndǎlè ! », ní kà rǎdù àrà ányì. Ma mapé àtina ngàtsi mùnowì nǐ : « Írà àzú ! » Ní ka rǎdù ìrà. Ndirò ma mapé àtina pbàkà kasutále nǐ : « Ónzi yà dhu ! » Ní kà rǎdù ndi dhu ònzì. »

¹⁰Ní wò pbànowí dǎ ádrùngbǎle núnò dhu ndì ndìrì rò, idhò núuko Yèsù atdídǎ. Ní kǎdù àtina owùna ǎ rúbhi ìwu ró ale nǐ : « Ma mí obhó dhu núnò fùkè. Inzá ma màpè yà dhu bhěyi a'uta-tidò nà ale nǎlǎ atdí màtí Pbàisràyéli tò pbìrì ǎ. ¹¹Ní ma mátina kpangba nyí nǐ, ábhǎ ale nyú níwúya adyifò náarí ndìto inǎ rò màtí ndirò adyifò náarótsù inǎ rò màtí, àdù dhu ònyè atdíkpá Àbràhamù mà, Ìsakà mà, Yàkòbhò mànà, òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ *kamà Kàgàwà bhà idzi ǎ. ¹²Pbétù, wò ndì òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi ǎ àkǎnà 'òkò ale nyú ní ka kipfoya, kawà iri ínò ǎ. Ányì ní'ya ɔdzi mà, ale-kù t'átrita mànà. »

¹³Wò dhu-dzidǎ, Yèsù àdù àtina wò pbànowí dǎ ádrùngbǎle nǐ : « Àrà pbùkè ! Wò nyi nyà'ù ndònzì rǎdù dhu tí dhu, nákǎ ndònzì ndì indù. » Ní wò dhu Yèsù núnò ònà kàsùmì ǎ tí, wò pbànowí dǎ ádrùngbǎle bhà kasutále náadù ògù dòtsi.

Yèsù rǐ ábhǎ ale nígǔ fíyó andi ǎ rò dhu

(Mrk 1.29-34; Luk 4.38-41)

¹⁴Wò dhu-dzidǎ, Yèsù arà Péterù bhà. Ní idza ndì ndòtsù rò, kǎtù Péterù bhà aguna-àyi ara dǎ àyi ró, atdídǎ andi àbhù kàzu rùtò ndì ònà nǎ nídhuní. ¹⁵Ní Yèsù apbálá kòtsú-ngbò, kà rǎdù ògù atdídǎ. Ní kǎdù ndìvǎ, ndàdù ndòpè ndòbhòlò ònyè Yèsù tò.

¹⁶Pbítsòngánǎ, ka kumba ábhǎ ale yà nzére-alafí nà arǐí òyà, kiwù nà Yèsù-tí'ò. Ní Yèsù náaranà nzére-alafí nípo ró abádhí ǎ rò òtèna nǐ tí, ndàdù andi nà ale nígu kóró. ¹⁷Ndi dhu bhěyi ní ndi, yà Kàgàwà bhà *nabì Ìsayà núuko dhu náaká. Kǎti :

« Kítdu àlě tó ivívinga,
ndàdù àlě ró andi tó ìtunga nánò^m. »

Yèsù-owù nòzè 'ùngu ale

(Luk 9.57-62)

¹⁸Yèsù níitdègu ihé-yà nǎlǎ ngbòna nàkpòrò ró, ní kǎdù àtina pbìndà *ábhàlì nǐ : « Kàda rèrù-adzè. » ¹⁹Nírò ní ndi Músà bhà Úyatá tó atdí

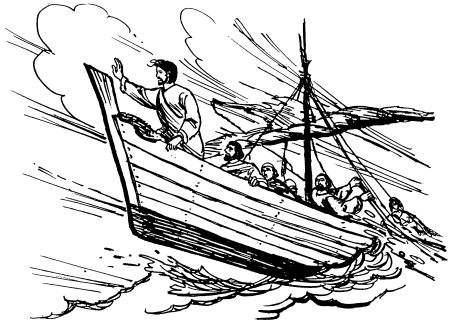
^m 8.17 Ìsa 53.4

màlimò náandri Yēsù-ti'ò, ndàdù àtìnà kà nǐ: « Màmǐmǒ, ma mǒngò ùbhi owùnù ǒ kóró ngari ǒ nyǐ nyúbhi ì nanǎ. » ²⁰Ní Yēsù adù dhu àdu kà tò ndàti: « Ayíwě mà náarí inè bhǔya nà, ndirò yà ɔrú arángili àrè mà náarfí inè idzàya nà. Pbétù, Ìndrù t'ídhùnà rǐ ndòkò, ndìli dǒna obvò róngà mà náarfí mbǎ. » ²¹Ndirò, kàbhà ábhàlǐ nzínzì ǒ atdí ale náati kà nǐ: « Ádrùngbǎlé, ítse mara mǒtdú pé àbadu angyi. » ²²Ní Yēsù adù dhu àdu kà tò, ndàti: « Írà owù-du ǒ, úbhà kǒkò abvo rùtdù fíyó abvo. »

Yēsù rǐ àpùpú nábhǔ rìdè dhu

(Mrk 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³Yēsù níitdègu ùpo ibhú ò, ní kàbhà ábhàlǐ náadù ùpo átò kǒwù ǒ. ²⁴Ní kòmbómbí tí, ádrùngbǎ àpùpú náapè ndòpili atdíǐdǒ rèrù dǒ, mùkurà ràdù 'òpè 'àwà ì ibhú ò. Pbétù, Yēsù náadù ì ǒdhò ndì ndòdhò ró. ²⁵Ní kàbhà ábhàlǐ náandri kà-ti'ò, 'inga ka idho ò rò, 'àti: « Ádrùngbǎlé, ígǔ àlè! Kànǐ àlè kúve! » ²⁶Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Ádhu nyǐ nyǐ ɔdɔ ònzi nǐ? Nyǐ ní ákè a'uta nà ale! » Nírò ní ndi Yēsù adù ndìvǎ ndidè, ndàdù òte ɔrú tǔna nyú nà awe mà, rèrù ǒ idha mà nà nǐ, inga ràdù inè bhìl. ²⁷Idho núuko ábhàlǐ atdíǐdǒ, ràdù 'òpè 'òtè nzínzì yà ǒ 'àmbe àtìnà dǒ: « Íngbǎgà ale-tidǒ yà, awe mà, rèrù ǒ idha mà nà dhu náarí tsùnà dhu níri? »

Yēsù rǐ àpùpú nábhǔ rìdè dhu (8.26)

Yēsù rǐ nzére-alafí nà arí'ì òyà ɔyǒ ale nígǔ dhu

(Mrk 5.1-20; Luk 6.26-39)

²⁸Wò dhu-dzidǒ, Yēsù níitdègu àrà àhu rèrù-adzè, Pbàgèrasì tó pbìrì ò, ní ɔyǒ ale yà nzére-alafí nà arí'ì òyà, núuvò yà ìndrù ùtdù ka karí ònà ngari ò rò, 'iwǔ Yēsù-ti'ò. Ì ale ní'ì atdíǐdǒ arí ɔrù ale, ìnzì atdí ale mà ràdù àrà ndòzè rǒ ndùdà ndi ngari ònǎ. ²⁹Ní abádhí adù òkù, 'àti Yēsù nǐ: « Ádhu nyǐ nyòzè mǎ nà Kàgàwà t'ídhùnà? Nyǐ nyìrà tí író ndíní nyavù tí ròkà angyangyi, àdǐ ndi avuta-idhò nádi rórò? » ³⁰Wò ndi kàsùmì ǒ, àdù tó ádrùngbǎ màhò ní'ì itseta abádhí tí rò, ànyǔ ì ànyu ró. ³¹Ní kǒkò ale ò rǐ'ì nzére-alafí níitsò ì Yēsù rǒ, 'àti: « Nyǐ nyapè nyoze nyipfo mǎ kǎkà ale ò rò, ní óvì mǎ mǒwù òtsù ndǎkà àdù tó màhò ò. » ³²Ní Yēsù adù àtìnà abádhí nǐ: « Nyòwu ànyì. » Ní nzére-alafí núuvò kǒkò ɔyǒ ale ò rò, 'àdù òwu òtsù kǒkò àdù ò. Ànyìrò rò tí, kòrí àdù tó màhò náadrú pbìrì ɔngò rǒ rò,

ì rùpbà ì rèrù ò, 'àdù ève ányì. ³³Ndirò, ì àdù núndà rǎ rúbhi ale náatsè òyi nà kigò ò. Ányì abádhí náawe wò ì nònzì dhu tó màkǔrù, kǒkò nzére-alafí nà óyǒ ale-rǒ ndì nònzì dhu mànà kóró. ³⁴Ní kigò ò ale níivà ì kóró, ì riwǔ Yèsù-ti'ò. Ní Yèsù ì àla rò, abádhí náadù Yèsù nònzì rìvà ndì ndàrà fíyó pbìrì ò rò.

Yèsù rǐ ngbǒna éve ale nígǔ dhu

(Mrk 2.1-12; Luk 5.17-26)

9 ¹Yèsù níitdègu ùpo ibhú ò, ní kǎdà rèrù-adzè, ndàdù àrà fíyó kigò nyú ò. ²Ní ányì kàrà àhu rò, ka kiwú ngbǒna éve atdí ale nà kà-ti'ò ótdù dǒ ka kànò rórò. Ní abádhí tó a'uta ndì ndàla rò, Yèsù náati wò ngbǒna éve ale ní: « Ótù afínu pbàńngbá! Pbùkù nzérenga núbà wà ndì! » ³Nírò ní ndì ányirǒ ì'ì Músà bhà Úyátá tó ngúfe màlímó náatè nzínziya ò, 'àti: « Wòrí ale rǐ dhu núno nzére nyú Kàgàwà ní! » ⁴Yèsù níitdègu abádhí tó irèta núń, ní kǐvú dhu abádhí-tsù, ndàti: « Ádhu nyǐ nyǐ kòrí nzére irèta nà afíkù ò ní? ⁵Isó rǒ'ò dhu ní ingbàgà? Tí kati: « Pbùkù nzérenga núbà wà ndì », ndirò, tí kati: « Ívà nyi nyubhi? » ⁶Ma mòzè nyǎni dhu, inè Ìndrǔ t'ídhùnà rǎrǐ'ì ádrùngbǎnga tó òbi nà ndùbà ìndrǔ bhà nzérenga yàrí adzi dǒ. » Ní Yèsù adù àtìna wò ngbǒna éve ale ní: « Ívà nyi, nyitdù pbùkù ótdù, nyadù àrà pbùkù. » ⁷Ní wò ale adù ndìvà ndidè, ndàdù àrà pbìndà. ⁸Ní wòrí dhu ì àla rò, òdò níisí uró ì'ì ihé-yà ò. Ní abádhí adù Kàgàwà nífu wò dhu bhěyi ádrùngbǎnga tó òbi kǐbhò ìndrǔ tò nídhunǐ.

Yèsù rǐ Màyò nánzi dhu

(Mrk 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹Yèsù níitdègu ndìvà wò ndì ndì'ì rórò, ní èda ndì ndúda rórò, kǎla Màyò tí kátina atdí ale pàratà núfǒ ka karí òná idza ò àdi ró. Ní Yèsù adù àtìna kà ní: « Írà owùdu ò. » Ní Màyò adù ndìvà ányirǒ rò tí, ndàrà kǒwù ò.

¹⁰Wò dhu lutǎ, Yèsù adù àrà dhu ònyù Màyò bhà idza. Ní Yèsù mà pbìndà ábhàlǐ mànà rǐ ònyù ònyu ányì-dzá rò, ábhǒ ngǔkpà ale níiwú dhu ònyù atdíkpà abádhí mànà. I ale ní'ì pàratà t'úfótá tó pbàndómbé mà, nzére fíyó mùtsò nà ngǔkpà ale mànà. ¹¹Ní *Pbàfàrisáyó níitdègu wò dhu nǎlǎ, ní abádhí náadù dhu ivu Yèsù bhà ábhàlǐ-tsù 'àti: « Ádhu fùkú màlímò rǐ dhu ònyu pàratà t'úfótá tó pbàndómbé mànà, ndirò nzére fíyó mùtsò nà ale mànà ní? » ¹²Ní wò dhu ndì ndìrì rò, Yèsù adù dhu òvò kpangba abádhí tò ndàti: « Ìmbǎ rǐ'ì andi nà ale náarí nzǐ mùngangà-atdyú nóho, pbétù andi nà rǐ'ì ale kèlě ní ndì mùngangà-atdyú nóho arí. ¹³Nyòwu nyòme pé Kàgàwà bhà bhùkù ò ka kandí dhu-tì. Ndi andítá ràtina: « Ma mòzè dhu ní ìndrǔ dǒ ka kǐ izu àbà

dhu, ìnzĩ ní ìzǎ tó perè núbhǒ ka kí idù dhu". > Obhó tí, ma mǐrà nzá obhónángatále ale núnzì, pbétù mà mǐrà nzérengatále núnzì. »

Yèsù bhà irètà ònyù t'ònyuta-tsù nùtsi ka kí dhu dǒ

(Mrk 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴Wò dhu-dzidǒ, bàtizò nubhónà Yùwanì bhà ábhàlǐ níiwú Yèsù-ti'ò, 'àdù dhu ìvu kà-tsù 'àti : « Ádhu mǎ'i, Pbàfàrisáyó mànà, mǎ marí ònyù t'ònyuta-tsù nùtsi bilínganà, ìnzì pbùkù ábhàlǐ ràdù kùtsì átò nǐ ? » ¹⁵Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti : « Nyí nyirè tí inga, àdhìngbǎ ka kùndà nǐ mǔhendù ò iwù ale rǎràdù òko izùya ǒ, àzembè inè akpa-tsi rǐrǐ nzínziya ǒ rórò ? Ìnzì akekpá mǎtí. Pbétù, atdí idhò ní'íya inè, yà akpa-tsi nódyì ka kí òná kowù nà abádhí-nzínzi ǒ rò. Ndi idhò-ǒnga ní ndi abádhí adùya ònyù t'ònyuta-tsù nùtsi nǐ.

¹⁶Ìnzì atdí ale mà ràdù ngoyì-òwútá tó kèlèmù nǎpba mberù-ayí ǒ. Ndi dhu bhěyi kùpbǎ ka rò, ndi kèlèmù ràdù ndi mberù-ayí-ǒnga ùdha rùfà ndì, ndi ufàta-bhu ràdù àhu ádrùngbǎ nyú. ¹⁷Ndirò, ìnzì ka kádù *dìvayì-òwútá nùdhò kàmudzè-ayí ǒ. Ndi dhu bhěyi ka kùdhò ka rò, ndi dìvayì-òwútá ràdù ìvù kàmudzè-ayí ǒ, ràdù ndi kàmudzè-ayí nùfà, dìvayì ràdù ndùfù obvò. Ní dhu àkǎ kudhò dìvayì-òwútá kàmudzè-òwútá ǒ, ìnzì ndi kàmudzè adù tí ndùfà, dìvayì ràdù ndùfù obvò. »

Yèsù rǐ atdí tsìbhále nígù ndàdù atdí tsìbhíngba níkye dhu

(Mrk 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸Yèsù rǐ dhu nóvo Yùwanì bhà ábhàlǐ tò òná kàsùmì ǒ, Pbàyàhúdì nzínzi ǒ atdí ádrùngbǎle níra àhu Yèsù-tí, ndìtsi ndòkò kònzì, ndàdù àtìnà kà nǐ : « Mǎlimò, ma mǔbhà ivàdù-ngba kòmbì tí afína ìtdě ró. Ní ma mòzè nyirà, ndínì nyili tí ɔtsúnù kà-dǒ, kà ràdù ìkye. » ¹⁹Ní Yèsù adù ndìvà, 'àdù

òwu atdíkpá pbìndà ábhàlǐ mànà wò ádrùngbǎle-owù ǒ.

²⁰Ní, otu ǒ abádhí rǒwu rórò, atdí tsìbhále náandrì olùnǎ rò Yèsù-ti'ò, ndàpbàlǎ kà-rǒ mùdzarù bidò-ngbò. Ndi tsìbhále nǐ'í yà vèbhále tó ɔgòbhà tó azu náarìrà rónà, ràrà àhu atdí kumì dònà ɔyǒ nà ató tí. ²¹Obhó tí, ka nǐ'í afína ǒ rìrà ɔte rǒ, ndàmbe àtìnà dǒ : « Kà-rǒ mùdzarù-ngbò kèlě ma

Yèsù rǐ atdí tsìbhále nígù dhu (9.20-22)

màpbalána gukyè, ní ma mógù

ⁿ 9.13 ǒse 6.6

kamà Kàgàwà bhà idzi tó Ídzi Màkürù núnò rǝ ìndrǝ tò, ndàdù àrà kóró andi nígu rǝ, ndàdù ale-ngbò tó kóró ivívinga nígu.

³⁶Ní Yèsù níitdègu ihé-yà núli ì tí dhu nǎlá, ní izu aka ka atdííǝ, abádhí níngyě ì, 'àdù ìfàlà, ìmbǎ ùndana rí ale rǝ tàmà bhěyi nídhuní. ³⁷Nírò ní ndi kǎdù àtìna p̀bìndà ábhàlǝ ní: « Ònyù nǝ'ò wà, p̀bétù ndi ònyù-tsù núnǝ rí ale rǝ ì ngúfe. ³⁸Ní kìtsò ale inga-àbadhi rǝ ndíñí kasutále-bvu nitró tí ònyù-tsù t'únduta tò. »

Yèsù bhà atdí kumì dòná óyǝ nà uvitatále-òvò

(Mrk 3.13-19; Luk 6.12-26)

10 ¹Wò dhu-dzidǝ, Yèsù náanzi p̀bìndà atdí kumì dòná óyǝ nà *ábhàlǝ, ndàdù nzére-alafí nípo abádhí rǎdù nǝ ìndrǝ ò rò, 'àdù kóró andi-tidò nígu nǝ kóró ivívinga mànà ádrùngbǎnga tó òbi nábhu fǝyò. ²Yàrí ní ndi ì atdí kumì dòná óyǝ nà uvitatále-òvò. Wemberè tí ní Simoni, Péterù tí kátina mà, adònà Àndèrèyà mànà. Abádhí dzidǝ ní Zèbèdayò bhà óyǝ inzo, Yàkòbhò mà, adònà Yùwanì mànà, ³Filipò mà, Bàtòlòmàyò mànà, ndirò Tùmasì mà, Mátayò mànà. Angyi ndi Mátayò ní'ì p̀arata t'úfótá tó ndòmbè. Ngǝkpà uvitatále ní Yàkòbhò, Àlùfayò t'ídhùnà mà, Tàdayò mànà. ⁴Ndirò Simoni, yà atdííǝ ndi nguyénà fǝyó p̀bìrì dǝ ale mà, Yudhà Ìskàrìyotà, yà Yèsù nipo ndàbhu òmvù-fó mànà.

Yèsù rǝ p̀bìndà atdí kumì dòná óyǝ nà uvitatále núvǝ dhu

(Mrk 6.7-13; Luk 9.1-60)

⁵Yèsù núuví kǝkǝ atdí kumì dòná óyǝ uvitatále, ndàdù dhu ùya fǝyò ndàti: « Àpé nyòwu ìnzí ní P̀bàyàhúdí tó p̀bìrì ò, ndirò àpé nyòtsù Sàmàriyà tó p̀bìrì ò atdí kigò ò màtí. ⁶P̀bétù, nyòwu Ìsràyeli tó p̀bìrì ò bhà, yà ùwúwǝ tàmà bhěyi ì nùli bvù. ⁷Ányì nyǝ nyówu rò, nyǝ nyàkǎ nyǝnò Kàgàwà bhà Ídzi Màkürù ìndrǝ tò, nyòwù àtìna rǝ: « Òrù-akpà ò Ádrùngbǎ *kamà bhà idzi-tsù nínǝ wà ndi. » ⁸Nyǝ nyàkǎ nyòwù anditále nígu rǝ, ndirò nyǝ nyàkǎ nyòwù ùvùve ale níkye rǝ. Nyǝ nyàkǎ nyòwù kíkítále nígu rǝ, ndirò nyǝ nyàkǎ nyòwù nzére-alafí nípo rǝ ìndrǝ ò rò. Nyǝ nyàbà kǝkǝ dhu nónzi nyǝ nyǝ nǝ òbi tǝrǝrò, ní nyǝ nyàkǎ nyòwù ì dhu nónzi rǝ tǝrǝrò. ⁹Àpé nyùgu ɔrò mà, f̀uràngà mànà nyǝfǝ ngbǝku ò. ¹⁰Àpé nyùgu bhòlò abhi tò, ndirò àpé nyǝfǝ mberù ɔyǝyó rùkù. Ndirò, àpé nyùgu kàyitò mà, mùgò mànà. Obhó tí, kasu ònzi rí ale nǎkǎ ndàbà ndi ndónyuna dhu p̀bìndà kasu ò rò.

¹¹Ìngbǎ tí ìli ndi kigò mà, ndirò ìngbǎ tí ìli ndi p̀banga ò màtí nyǝ nyòwu ùvò rò, nyǝ nyowuna nyǎkò rǎdù ale-tidò nómè rǝ. Ndi ale àkò nyǝ rò, nyǝ nyowuna òkò rǝ kàbhà idzá ràrà àhu ányì rǝ rò nyǝ nyúvò, nyòwù dhu ò. ¹²Atdí ale bhà idza nyǝ nyòtsù rò, nyǝ nyowuna ányì-dzá-bhà nǎtsè rǝ, nyǎti: « Kàgàwà àkǎ ndàso nyǝ. » ¹³Ányì-dzá-bhà nǎkò nyǝ mběyi

rò, Kàgàwà arana abádhí àso rǎ. Pbétù, inzà abádhí àko nyí mběyi rò, Kàgàwà arana nzí abádhí náso rǎ. ¹⁴Atdí idza ǎ ale, ndirò atdí kigò ǎ ale mà nóowuna gukyè 'ùvo rǎ inzí 'àko nyí, ndirò inzí 'irí nyí nyúnɔna dhu, ní nyí nyowuna òwu rǎ ányirǎ rò, nyǎdù pfǒku-tsítsíró àhù nǒ'ò ányirǎ. ¹⁵Ma mí obhó dhu núno fùkù, Kàgàwà rǐ ìndrǔ-ànyà nítǔ nínganí, i kigò ǎ ale dǎ ka kitǔiya dhu ròsè yà Sòdomò mà Gòmɔrà mànà tó kigò ǎ bhà dǎ ka kítǔina dhu dǔnǎ. »

Yēsù rǔte ìndrǔ rǎ ka kavùya, rǎdù àpbe àbà dhu dǎ dhu

(Mrk 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶Wò dhu-dzidǎ, Yēsù adù àtina pǐndà uvitatále nǐ: « Kòni ma mùvǐ nyí tàma bhěyi atdíǎ arǒrù tsamangèrè nzínzì ò. Ní nyǎbhù nyíkǒku ròtdyù osu-nyíkǒ ótdyù dhu bhěyi, nyǎdù òko yǎɔwà ǎ àmbò bhěyi. ¹⁷Dhu àkǎ nyǎdǎ nyí mběyi ! Ìndrǔ nóowuya nyípfo rǎ, 'adù nyǎbhù kítǔ ànyǎku. Ndirò abádhí nóowuya nyǎvi rǎ asé nǐ unduta-dzà ǎ rò. ¹⁸Ìndrǔ nóowuya òwu rǎ nyí nà *lǐwali-ònzǐ, ndirò ádròdrǎ kámá mànà dhu-ònzǐ okúdu dǎ rò, ndíní nyí nyí'í tǐ pbàkà ngàmbì tǐ abádhí-ònzǐ, ndirò ngǎkpà ale, yà inzǐ ní Pbàyahúdí-ònzǐ màtǐ. ¹⁹Nyí nà ka kòwù ùvò ànyǎku nítǔ ka kí i rò, àpé nyòwuya afíkù nítu rǎ nyí nyúnɔna dhu nǐ, ndirò nyí nyí kùno tǐ dhu nǐ. Nyí nyowuya nyí nyúnɔna dhu nábà rǎ ndi kàsùmì ǎ tǐ. ²⁰Ìnzǐ ní nyí ndi nyí nyowuya ɔte rǎ, pbétù Àbaku Kàgàwà bhà ìlǐlǎ-Alafí náaraya ndi ɔte rǎ ùku nǎ rò.

²¹Ngǎtsi ale náaraya adǔnà nípfo rǎ ndíní ka koho tǐ. Ndirò nzónzo t'ábána nóowuya dhu ònzǐ rǎ ndi dhu bhěyi tǐ fǐyó inzo rǎ. Nzónzo níwàya dhu ì nódhì ale rǎ, 'adù abádhí àbhù kòkyè. ²²Kóró ale nòɔndróya nyí okúdu dǎ rò. Pbétù, kǎkò dhu-dzi òndù rǐ kóró, rǎrà àhù kóró dhu-tsù rǐ ndòdì dhu ò ale ní ndi ògù ɔgúya. ²³Yà nyí nyí'í ònà kigò ǎ ka kòpè kavu rùkú, nyámbe àpbe àbà dǎ rò, nyí nyowuya òtse rǎ ngǎtsi kigò ò. Ma mí obhó dhu núno fùkù, nyí nyasòya nzí Ìsràyeli tó pbìrì ǎ kigò kóró, inzà Ìndrǔ t'ídhùnà níngò rǎrǎ.

²⁴Dhu núdhě ka kí fǐndà ale bhà irèta náarí nzí òse pǐndà màlímò bhà irèta dǔnǎ, ndirò kasutále bhà ádrùngbǎnga náarí nzí òse kasu ònzǐ kà rǐ fǐndà ale bhà ádrùngbǎnga dǔnǎ. ²⁵Ní, inga nòfò dhu ní, dhu ùdhě ka kí fǐndà ale ròngò pǐndà màlímò bhěyi. Ndirò inga nòfò dhu ní, kasutále ròngò pǐndà kasu tó ádrùngbǎle bhěyi. Ìndrǔ apé idza-àbadhi nyú nánzi Bèlizèbuli tǐ, ní kàbhà idzá bhà dǎ abádhí tǐ nzí adù nzére ɔvo nyú nòvò ! »

Ádhi ndi àkǎkǎ kǎnzǐ ɔdǔnà ?

(Luk 12.2-7)

²⁶Yēsù adù àtina tǔdíǎ ábhǎlǐ nǐ: « Dhu àkǎ nzà nyǎnzǐ kǎkò dhu bhěyi ale-ɔdǎ. Kóró dhu-tsí yà ì nuru, núuvòya kǐangba. Ndirò kóró dhu-tsí, yà

ðdhũ ò aróko, núuvíya ì kpangba kóró ale tò. ²⁷Yà ínò ǝ ma mùnò fũkù dhu náká nyòwù ìpfonà rǝ awáwù ò, ndirò yà bhèlù ǝ ka kúnɔna ró nyǝ nyìrì dhu náká nyòwù ùnòna rǝ ìkũ ǝ idza dǝ rò.

²⁸Ní dhu àká nzá nyǝnzi ale-ngbò kèlè nóho rí, ìnzǝ ndàdù ale-afí nóhò átò ale-ɔdò. Pbétù, dhu àká nyǝnzi Kàgàwà-ɔdò, yà ale-ngbò mà, ale-afí màna nábhũ rádù rògbè, yà ìnzǝ aráve dhòdhóhóngà nà kàzu ò. ²⁹Óyǝ àrè-tútù-nzo nódzi ka ka tí obhó atdí fùrangà-kpǝ rǝ ? Pbétù, atdí abádhí nzínzi ǝ mà náarí nzǝ ìtsì obvò inzá Àbakũ Kàgàwà nózè rórò. ³⁰Nírò nyǝ, Kàgàwà nùni wà ìfe màtí dùku-ká-ve náarí ìñ dhu. ³¹Ní dhu àká inzá nyǝnzi ɔdò. Obhó tí, nyǝ nyùdà ábhò àrè-nzo ìtse nyú. »

Yèsù Krístò bhà ale tí ka kóko dhu mà, kòdho ka kí dhu màna dhu
(Luk 12.8-9)

³²Wò dhu-dzidǝ, Yèsù adù àtina ábhàlǝ ní : « Ndi ale apé dhu òvo kpangba ibí ale-ɔnzǝ, ndàti ndi ràrǝ pbàkà ale, ní òrù-akpà ò arǝ Àbadu Kàgàwà-ɔnzǝ màtí, ma madùya dhu núnò átò kpangba mati, ndi ale ràrǝ pbàkà ale. ³³Pbétù, ndi ale nùɔnɔya gukyè dhu kpangba ìndrũ-ɔnzǝ, ndàti inzá ndi rùni ma, ní ma madùya dhu núnò átò kpangba òrù-akpà ò arǝ Àbadu Kàgàwà-ɔnzǝ mati, inzá ma rùni ka. »

Ìndrũ-ɔnga rǝ ndùndò Yèsù bhà ɔte-okú dò rò dhu
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴Tdítdǝ Yèsù adù àtina ábhàlǝ ní : « Àpé nyirè nga ma ríra yà adzi dǝ ale àbhũ ròkò màrùnga ǝ. Ma mǝrà inzá màrùnga nà, pbétù ma mǝrà nà dhu ní ali. ³⁵Ma mǝrà ingba mà ɔnga nùndò àbanà nà, tsìbhíngba mà ɔnga nùndò íyàna nà, ndirò àdhíngbà mà ɔnga nùndò pbìndà aguna-àyi nà. ³⁶Ìndrũ rǝ òmvũ naraya ìñ rǝ ndi ale bhà idzá bhà kèlè.

³⁷Atdí ale náapé àbanà mà, ndirò íyàna mà nózè, ròsè dùdunǝ, ní ndi ale náká inzá ndàti ndi owùdu nùngu ale tí. Ndirò, atdí ale náapé idhùnà mà, ndirò ivànà mà nózè, ròsè dùdunǝ, ní ndi ale náká inzá ndàti ndi owùdu nùngu ale tí. ³⁸Ìnzǝ rǝ pbìndà *mùsàlabhà nánò, ndàdù owùdu ùngu nà ale, náká inzá ndàti ndi owùdu nùngu ale tí. ³⁹Pbìndà ípìrɔnga nózè rǝ ndòdò fìndà ale níwíya ka, pbétù pbìndà ípìrɔnga níwǝ rǝ okúdu dò rò ale náadùya kàbà àbà tdítdǝ. »

Yèsù-owù nùngu ale nàko ale náabáya perè
(Mrk 9.41)

⁴⁰Wò dhu-dzidǝ, Yèsù adù àtina ábhàlǝ ní : « Atdí ale apé nyǝkǝ, ní iwà ma nàko átò. Ndirò, ima nàko ale ní iwà ma nivi ale nàko. ⁴¹Atdí ale

náapé Kàgàwà bhà *nabì nákǎ, Kàgàwà bhà nabì tí kà rǐrǐ dhu-okú dǒ rǒ, ní ndi ale náabáya Kàgàwà bhà nabì àkǎ ndàbà perè. Ndirǒ, atdí ale náapé obhónángatále nákǎ, obhónángatále tí kà rǐrǐ dhu-okú dǒ rǒ, ní ndi ale náabáya obhónángatále nákǎ ndàbà perè.

⁴² Ma mí obhó dhu núnc fúkù: atdí ale náapé ìrǐre idha tó kópà-tsí dhu mà nábhǔ kǎkà owùdu núngu ale nzínzì ǔ atdí àkyǎkyè ale tò, owùdu kùngu dhu-okú dǒ rǒ, ní ndi ale náabáya àbà pbìndà perè. »

Bàtizò nubhónà Yùwanì rǐ pbìndà ábhàlǐ nóvì

rǒwu dhu òngù Yēsù-tsǔ dhu

(Luk 7.18-35)

11 ¹ Yēsù níitdègu yà pbìndà atdí kumì dǒnǎ ǎyǎ nà *ábhàlǐ tò ndi ndúbhi ùyanà rǔ dhu t'úyátá nítǒ, ní kǎdù ndìvǎ, ndàrà ányìrǔ rǒ. Kǎrà dhu núdhe ìndrǔ tò, ndàdù àrà Kàgàwà bhà Ídzì Mǎkǔrǔ núnǒ rǒ abádhí tò Gàlìlayà tó pbìrì ǔ kigò òna nǎ.

² Ndi kàsùmì ǔ, bàtizò nubhónà Yùwanì ní'ì imbi ǔ ka kósò rǒ. Ní imbi ǔ ndi ndǐrǐ rǒrǒ, kǐrǐ *Kǐrǐstò rǎrà ònzìnà rǔ dhu-ǎyǐ. Ní kǎdù pbìndà ábhàlǐ nzínzì ǔ ngúfe ale nóvì, rǒwù dhu ìvu Yēsù-tsǔ, 'àtì: ³ « Nyì tí yà mà mǎrǒdǒna ndíní ìra tí ale, ndirǒ mà màkǎ tí mǒdǒ vurò ale ? » ⁴ Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tò ndàtì: « Nyòwu nyùnǒ yà nyǐ nyǐrina dhu, ndirǒ yà nyǐ nyálǎna dhu Yùwanì tò. ⁵ Ì dhu ní: ndùmùndúmù-nyìkpó rǒwu 'ùngbe rǔ, 'adù inga àla. Òtsótsù ale rǒwu ùbhi rǔ mběyi. Kíkí nà ale rǎrǒwu ùgu rǔ, ìwǐ ràdù inga níri. Ùvǎve ale rǒwu ìkye rǔ, ndirǒ nǎkùtále rǒwu Kàgàwà bhà Ídzì Mǎkǔrǔ níri rǔ. ⁶ Hirò nǒnziya ale ní nzǐ yà ma múnǒna dhu rǎbhǔna ròtsù nzérénga ǔ ale. »

⁷ Yùwanì bhà ábhàlǐ nívǎ ì, 'àmbe 'àdu dǔ rǒ, Yēsù adù ndòpè ndàwe dhu ihé-yà tò Yùwanì dǔ. Kǎpè ndòngù dhu abádhí-tsǔ, ndàtì: « Ádhu nyǐ nyówù àndànà rùngù ǔ ? Tí awe rǐ ònánga nǔtdyǎ ìzò ? ⁸ Ádhi nyú nyǐ nyawù àndànà ? Tí atdíǒ áya mùdzarù nùfǔ ale ? Pbétù, atdíǒ àya mùdzarù nùfǔ ale náaróko ádròdrǒ kámá-idzà ǔ. ⁹ Ní ádhu nyú nyǐ nyówù àndànà ? Tí Kàgàwà bhà *nabì ? Obhó tí, nyǐ nyówù Kàgàwà bhà nabì nándà. Pbétù ma mátina nyǐ nǐ, iwà kà ròsè Kàgàwà bhà ngǔkpà pbànábí dǒnǎ màtí. ¹⁰ Yùwanì ní ndi, yà Kàgàwà bhà Andítá rǐ dhu ùnc kpanya dǒnǎ ndàtì :

« Kòní ma mí pbàkà mùkèngyè nóvì angyi indù,
ndíní pbùkù otu nǒbhǒlǒ tí indù^a. »

¹¹ Ma mí obhó dhu núnc fúkù, yà vèbhále úgù yà adzi dǔ ale nzínzì ǔ, Bàtizò nubhónà Yùwanì bhà ádrùngbǎnga dǒnǎ pbìndà ádrùngbǎnga ósè ale rǐ mbǎ ìrǐ. Pbétù, yà ákě ale tí ka kálǎna òrù-akpà ǔ Ádrùngbǎ

^a 11.10 Màl 3.1 ; Mrk 1.2

*kamà Kàgàwà bhà idzi ǝ ale, ní rǝ ádrùngbǎle nyú tí, ròsè Bàtizò ùbhò arí Yùwanì dǝnǎ. ¹²Rǝpè ndì yà ndi Bàtizò ùbhò arí Yùwanì apèna ndǝnzì pbìndà kasu, rìrà àhu indo nga ǝ rò, ǝrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi náarí inè ǝbi ní ka karúgyena ró, ndirò ǝrǝrù ale náarí kàpà fǝyò ǝbi ní.

¹³Músà bhà Ƴyátá mà, Kàgàwà bhà pbànábí màná kóró, rìrà àhu Yùwanì ǝ, náapè ùnò dhu angyangyi ǝrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi dǝ. ¹⁴Ndirò, ma múnǝna dhu ná'ù nyǝ nyádù nánǝ, ma màmbènà àtina nyǝ ní, Yùwanì rǝrǝ ndi Èliyà, yà ìrà rìrà dhu tí ka kati. ¹⁵Ƴnga t'frita tó bǝna nà rí ale níri yà dhu mbèyi !

¹⁶Yà indo arí ale núdhe ma mádù ádhà bhà rǝ ? Abádhí ùli ì yà pbangatsi dǝ ì nùndu nzónzo bhèyi. Atdídhená ràdù òwu ǝdhíya núnzi rǝ ìkù ǝ àti :

¹⁷« Mǎ mùmì mbǎ ǝbé tó adyi rùgǝ ǝ màtí fùkù,
ní nyǝ nyádù inzà ǝbè.
Ndirò mǎ màyù mbǎ izu tó adyi mà fùkù,
ní izu àdù inzà nyǝka. »

¹⁸Obhó tí, Yùwanì nfíra, ìnzǝ ndàdù àrà dhu ǝnyu rǝ, ndirò ìnzǝ ndàdù àrà dhu mà nómvu rǝ. Ní ìndrù adù àtina nzére-alafí rǝrǝ kà'ǝ. ¹⁹Ndi dhu bhèyi tí, ìndrù t'ídhùnà níra ndàrà dhu ǝnyu rǝ, ndàdù àrà dhu nómvu rǝ. Ní ìndrù arádù kàtì ǝna óvò ale tí, ndirò atdídǝ arí ndǝmvù ale tí. Ndirò abádhí arádù kàtì pàratà tó pbàndómbé mà, yà nzére dhu ǝnzi arí ale màná ì nózè ale tí. Pbétù, Kàgàwà arí dhu-ǝnga óvò tí dhu tó obhónga náarí ndávǝ kpangba kà rǝnzina dhu-nyutsi. »

Yèsù rǝrù yà ǝyá ale núvò ì ìnzǝ ì a'u tí ndi ndúnǝna dhu kigò dǝ dhu
(Luk 10.13-15)

²⁰Wò dhu-dzidǝ, Yèsù apè ndǝrù atdídǝ yà ábhǝ wiwì nyú ndi ndǝnzì ǝyá kigò dǝ, inzà ì kigò ǝ ale núgèrè ì, 'ùbhà fǝyò nzérénga dhu-okú dǝ rò. Kǝtì : ²¹« Kòràzinì mà, Bètèsàyidà màná tó kigò, yà ùkú ndi ndǝnzì wiwì nfǝyana gukyè Tirò mà, Sìdǝnà màná tó kigò ǝ ndi nónzi dhu tí, ní ì kigò ǝ ale nfǝyana angyí ì ǝfǝ gǝnǝyà mberù tí ròyá, 'àdù ohu nútrǝ dǝya ǝ, ndínǝ ì ùgèrè ì, 'ùbhà fǝyò nzérénga dhu navì tí ró. Ní ndi dhu-okú dǝ rò, nyi nyǝ ì àpbè ǝ Kòràzinì, ndirò nyi nyǝ ì àpbè ǝ Bètèsàyidà. ²²Wò dhu-okú dǝ rò ní ndi, ma mí dhu ǝvo kpangba fùkù. Kàgàwà rǝ ìndrù-ànyǝ nítdì nínganǝ, kǝtdiya dhu dàkú abhàbhó nyú, ròsè Tirò mà, Sìdǝnà màná tó kigò dǝ ndi ndítidina dhu dǝnǎ. ²³Ndirò ìnyi, Kàpèrnàwumù tó kigò, yà ùnú ndi nónzi wiwì nfǝyana gukyè Sòdòmò tó kigò ǝ ndi nanzi dhu tí, ní Sòdòmò nfǝyana ìnè indo màtí. Ní ndi dhu-okú dǝ rò, ìnyi, Kàpèrnàwumù tó kigò, nyi nyà'ù tí dhu, ìdzì Kàgàwà rǝràdù nyidzi ǝrù-akpà ǝ ? ìnzǝ ràdù nyidzi, akekpà màtí. Pbétù, kà rǝ nyifò obvò, ndàdù nyobvù ìnzǝ

arave dhòdhóhonganà kàzù ò. ²⁴Ndi dhu-okú dò rò ní ndi ma mí dhu òvɔ kɔpangba fùkù, Kàpèrnàwumù ʒ bhă, Kàgàwà rĩ ìndrũ-ànyă nítdì nínganí, kòtdíya dhu Kàpèrnàwumù tò kigò dş abhɔ nyé, ròsè Sòdomò tò kigò dş ndi ndótdina dhu dónă. »

Yèsù rĩ mùhetù àbhù affiya ringyě ì ale núnzi tina ò dhu

(Luk 10.21-22)

²⁵Tdítđ Yèsù adù àtina : « Ɔ̀, Àba Kàgàwà, ʒrũ-akpà mà, yà adzi màna ʒ Ádrùngbălě, ma mifu nyi atdídş yà inga núnzi dhu tí ka kóẏana ale-rş nyi nyarù dhu ní nyi nyábhu àkyăkyè ale nyé rùni nídhunĩ. ²⁶Obhó tí Ábá, nyi nyazè ndi dhu rònzi ndi wò dhu bhěyi. »

²⁷Wò dhu-dzidş, kădù àtina : « Àbadu níibho wà kórş dhu tó ádrùngbănga fudú. Atdí ale mà núnzi nzá Kàgàwà t'ídhùnà, pbétù ka núnzi ní kà t'Ábanà kèlě. Ndirò atdí ale mà núnzi nzá kà t'Ábanà, pbétù ka núnzi ní İma kà t'ídhùnà kèlě, yà ma mózè mɔvò ka fĩyò ale màna. »

²⁸Tdítđ kădù àtina : « Nyiwũ tidu ò, nyí kórş yà nyí nyĩngyě nyí, nyădù ĩĩ ì nà'e ànò nà dũkú rò. Ni ma mí asota nábhu fùkù. ²⁹Nyòsò yà tudú rĩĩ kòmò átò tukú, ndirò nyĩri fùkù ma múyăna dhu. Obhó tí, İma ní ndi ĩyò arádi, ndirò yɔrɔwà tó afína nà ale. Ndirò ní ndi nyí nyădù asota nábà afĩkù ò. ³⁰Obhó tí, pbàkà kòmò ní isó r'ó'ò kòmò, ndirò pbàkà ànò ní isó inzà ndi nà'e ànò'. »

Yèsù bhà irèta *sàbatù-idhò dş

(Mrk 2.23-28; Luk 6.1-5)

12 ¹Wò dhu-dzidş, sàbatù-idhò ʒ, Yèsù mà pbìndà *ábhàlĩ màna náambénà ùda dş *nganù tó inga òna nă ùda otu ʒ. Ndi kàsùmì ʒ, kàbhà ábhàlĩ níĩ àwù nà atdídş. Ní ì ábhàlĩ náadù 'òpè, 'òwù otu-igì dş rĩĩ nganù náfa rş, 'ùtsèrě kpõna liya ò, 'adù ùkanà. ²Ní *Pbàfàrisáyò níitdègu wò dhu nálă, ní abádhí adù àtina Yèsù ní : « Ánda pé pbùkù ábhàlĩ rĩ inzà àkă kɔnzì sàbatù-idhò ʒ dhu nónzi. » ³Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti : « Nyí nyàpè tí obhó Dàwudì mà, róná ale màna náanzì atdíku àwù nà ì ĩĩ rò dhu nózè ? ⁴Àbadhi náatsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù perè tí ka kùbho Kàgàwà tò mùgati nùgù, ì rònyù róná ale màna. Wò ndi mùgati níĩ inzà àkă àbadhi mà, róná ale màna rònyù mùgati. Pbétù, kònyù rádù ale níĩ *pbàkùhání kèlě vĩa dş rò'. ⁵Ndirò, nyí nyóẏzè tí obhó Músà bhà Ʋyátá ò ka kándĩ dhu, kati : <Sàbatù-idhò ʒ arí kasu ònzi Kàgàwà bhà idza, ĩnzì ĩfu ndi idhɔ pbàkùhání, ní dş ka rărĩ nzĩ àdù ndi dhu nózè afátá tí ? > ⁶Pbétù, ma mí dhu òvɔ kɔpangba fùkù : yà iró rĩĩ dhu nósè iwà Kàgàwà bhà idza dónă màtĩ. ⁷Dhu ĩnă gukyè

^r 11.30 Kà-tì ní : ma mávina nyõnzì dhu ní isó r'ó'ò dhu, ndirò ma mábhũna nyănò ànò ní isó r'ó'ò ànò. ^s 12.3 1Sà 21.3-7 ^t 12.4 Law 24.9

iwà nyí nyúni yà Kàgàwà bhà Andítá rǎnɔna dhu-tì dhu tí, yà ìtí rátina : «Ma mózè dhu ní izu àbà ka kí ìndrǔ dǔ dhu, ìnzí ní izà tó perè núbhò ka kí idù dhu kèlè», ní nyí nyàm̀bènà nzí anya nítì yà ìmbà rǐ afátá nà ale dǔ. ⁸Obhó tí, Ìndrǔ t'ídhùnà ní ndi sàbatù-idhò dǔ Ádrùngbàle. »

Yēsù rǐ ɔtsúna ɔtsù ale nígbù dhu

(Mrk 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹Ʋrɔ̀ rò Yēsù níivà ndì, ndàrà ɔtsù fiyɔ unduta-dzà ò. ¹⁰Ní ɔtsúna ɔtsù atdí ale níí ǎnyì idza. ǎnyì rǔ ǐ ale náazè ʔbhù Yēsù. Ní ndi dhu-okú dǔ rǔ, abádhí níivú dhu Yēsù-tsù, ʔati : «Àlè tó Ʋyátá návi tí àvi ìndrǔ kigù sàbatù-idhò ʔ? » ¹¹Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti : «Nzínziku ʔ atdí ale náapè ǐ atdí tàrà nà tí, ndi tàrà ràdù ìtsi ádzí ibhu-akpà ò sàbatù-idhò ʔ, ní ndi ale tí nzí àdù òfo ndi ibhu-akpà ò, ndàrà kidyì ǎnyì rò? » ¹²Ìndrǔ ɔsè tí nzà tàrà dǔnǎ! Nírò, Músà bhà Ʋyátá návi wà kǎnzì ídzìngà ìndrǔ tò sàbatù-idhò ʔ. » ¹³Ní Yēsù adù àtìná wò ɔtsúna ɔtsù ale ní : «Ígba ɔtsúnũ. » Ní ndi ale náadù ɔtsúna nígbà, ndi kǔtsù ràdù ògù, rǒngò yà ídzì rǔ rǔ rǐ ngàtsi kǔtsù bhèyi.

¹⁴Ní Pbàfàrisáyó núuvò, ʔowù ʔundu, ndíní ì iri tí ì ìngbà dhu bhèyi màtí ì í Yēsù nábhù kohò dhu dǔ.

Yēsù ní fìndà Kàgàwà ɔpì kasutále dhu

¹⁵Yēsù níitdègu wò dhu níri, ní kǎdù ndìvà ǎnyì rǔ rò ndàrà. Ní ábhǔ alé-yà náadù òwu kǔwù ʔ, kà ràdù andi nà rǐ ale nígu kóró. ¹⁶Pbétù, kǔyá dhu ɔbi nyú nà abádhí tò, ìnzí àdhi màtí ndi ndí dhu nɔnɔ tí ìndrǔ tò. ¹⁷Wò dhu anzi ndi ndíní yà Kàgàwà núunɔ pbìndà *nabi Ísayà-otù ʔ dhu náaká tí. Kǎti :

¹⁸« Kǎnǐ ma mǔpì pbàkà ìnɔ-akpà,

yà atdí dǔ ma mózè ale, ndirò afídu arí idha nóm̀vù pbìndà dhu dǔ ale.

Ma mí kǐrà pbàkà Ìlǐlǎ-Alafí ní,

ndirò kà rǐ obhónánga òvɔ kóró pbìrì ʔ ale tò.

¹⁹Kà rǐ nzí tsùna nǎlè atdí ale nà màtí, ndirò kà rǐ nzí ɔte ɔrù

tùna nà. Atdí ale mà rǐ nzí kà-tù ìri ngudhà ʔ rǔte rǔ.

²⁰Kà rǐ nzí ndi nàtdo ízò núkò,

ndirò kà rǐ nzí núnúnú rǔrù tarà nívé,

ràrà àhu mùlè mà nábhù kà rǐ obhónánga tò dhu ò.

²¹Ní kóró pbìrì ʔ ale náapbáya afíya kà-rǔ tíʔ. »

Yēsù rǐ ɔte nádù ndi nòbhù ale tò dhu

(Mrk 3.22-30; Luk 11.14-23)

²²Nírò ní ndi ìndrǔ níiwú nzére-alafí arí ònà atdí ale nà Yēsù-tíʔ. Ndi ale níí ndùm̀undúm̀, ndirò ìnzí arǔte ale. Ní Yēsù igù ka, ràdù ndòpè

^u 12.7 Ɔse 6.6 ^v 12.21 Ísa 42.1-4

ndòtè, ndàdù inga àla. ²³Ní idho núuko kóró ànyirò ìṣi ale, abádhí ràdù àtìna : « Tí nǝ Dàwudì t'ídhùnà yà ? » ²⁴Pbétù, abádhí rǝnǝna dhu nǝrì Pbàfàrisáyó náadù àtìna : « Yàrí ale náarí nzére-alafí nódì Bèlìzèbulì tí kátina pǝmvo ð *kamà bhà ádrùngbǝnga tó obi nǝ. »

²⁵Pbétù Yèsù núuni abádhí rǝrèna dhu, ní kǝdù àtìna abádhí nǝ : « Atdí ádrùngbǝ kamà bhà pbìrì ð ale náapè ambe 'ùgyè dǝ nzínzìya ð, ní ndi ádrùngbǝ kamà bhà idzi-tsù rǝdù ndòdì òdì tí. Atdí kigò ð ale mà, ndirò atdí odhi mà náapè àmbe anya nónzì dǝ nzínzìya ð, ní i kigò náarí nǝ àpèrè, ndirò i ale tó odhi-tì náarí nǝ ide. ²⁶Ní pǝmvo *Sìtanì náapè àdù ndòpè ndòdì pǝmvo, ní ka nádù ìṣi ndùgye rí nditírò ale. Ní kǝbhà ádrùngbǝnga tó idzi rǝdù àpèrè ingbǝ dhu bhèyi ? ²⁷Ndirò, ma mapé ìṣi Bèlìzèbulì bhà obi nǝ ma mǝrì nzére-alafí nódì dhu tí, ní fùkù inzo náaràdù kòdì àdhi bhà obi nǝ ? Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, abádhí nǝitdìya ndi ànyǝku. ²⁸Pbétù, dhu apé ìṣi Kàgàwà bhà Ìlǝlǝ-Alafí bhà obi nǝ ma mǝrì nzére-alafí nódì dhu tí, ní òrù-akpà ð Ádrùngbǝ kamà Kàgàwà bhà idzi nǝrà wà àhu bvùkù. ²⁹Ìnzì atdí ale mà rǝdù òtsù obi nǝ idzìdò ale bhà idza, ndàdù kǝbhà idzá dhu númbà, inzà ndi ndùtsì ndi idzìdò ale angyi rórò. Pbétù ka ndi ndùtsì dhu-dzidò nga ní ndi kà rǝdù kóró kǝbhà idzá dhu númbà nǝ. ³⁰Ìmbà rǝrì tidu ònǝ rò ale ní pbàkà òmvù. Ndirò ìnzì rí dhu-tsù ùndù atdíkpà ma mànà ale, ní rǝ dhu ìnda ìnda tí rùdù rò. ³¹Ndi dhu-okú dò rò ní ndi ma mí kǝnò kpangba fùkù : ìndrù náabáyà àbà kóró fíyò nzérénga mà, Kàgàwà nǝ i arí dhu ùnò nzére dhu mànà dhu tó ubàta. Pbétù, Kàgàwà bhà Ìlǝlǝ-Alafí nǝ rí dhu ùnò nzére ale, náabáyà nǝrì ubàta akekpà màtí. ³²Ìndrù t'ídhùnà nǝ rí nzére dhu ùnò ale náabáyà àbà ubàta. Pbétù, Kàgàwà bhà Ìlǝlǝ-Alafí nǝ rí nzére dhu ùnò ale náabáyà nǝrì ubàta, yà kombí rǝrì kǝsumì ð màtí, ndirò olù rǝrà kǝsumì ð màtí. »

Itsu núnǝ ka karí kpǝna rǝ

(Luk 6.43-45)

³³Wò dhu-dzidò, Yèsù adù àtìna : « Atdí itsu náapè ìṣi idzì itsu-tidò tí, ní ndi itsu rǝdù ìṣi nǝ idzì itsu-kpǝ-tidò. Ndirò itsu náapè ìṣi nzére itsu-tidò tí, ní ndi itsu rǝdù ìṣi nǝ nzére itsu-kpǝ-tidò. Obhó tí, itsu núnǝ ka karí kpǝna rǝ. ³⁴Nyǝ, ámvò tó osu tó rùgànda tǝrò, idzi ote rǝdù àhu ingbǝ dhu bhèyi liku ò rò, àzèmbè nyǝ nongó ìṣi nzére ale nyú ? Obhó tí, ale-tsù arórìna dhu ní ale-afí àlè nǝ irèta. ³⁵Idzì afina nà ale-afí ð rò aráhu dhu ní idzì dhu, ndirò nzére afina nà ale-afí ð rò aráhu dhu ní nzére dhu. ³⁶Ma mí obhó dhu núnò fùkù, Kàgàwà rǝ ìndrù-ànyà itdì nǝnganí, kǝraya ìndrù návi rǝ ràwe yà i ùnò ìmbà tǝna nà dhu mà kóró. ³⁷Obhó tí, tsùnu-bvu rǝ ní ndi ka kòzúya nyǝ obhónángatǝle tí, ndirò tsùnu-bvu rǝ ní ndi ka kòdǝya anya dènú. »

^w 12.30 Irò dhu-tsù ùndù ka kí dhu-tì rǝdù ìṣi tàrà-tsù ùndù ka kí dhu tí, ndirò ngǝtsì nǝ onzì-bvù ònyù-tsù ùndù ka kí dhu tí.

Yèsù àvì ka kí rònzi wiwì dhu*(Mrk 8.11-12; Luk 11.29-32)*

38 Wò dhu-dzidɔ̃, Músà bhà Uyátá tɔ́ ngúfe málímó mà, ngúfe Pbàfàrisáyó màná náati Yèsù nĩ: « Málímó, mà mòzè nyonzi wiwì ndíní mà mala tí. »
 39 Nĩ Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: « Indo arí ale narí nzére ale, ndirò abádhí náarí nzi Kàgàwà ózè dhu ònzi. Abádhí òzè kònzì wiwì kèlè fíyò, ní ka kí nzi atdí wiwì mà nónzi abádhí tò. Pbétù, abádhí tò ka kávína dhu ní nabi Yónà rɔ̃ ndi nanzi wiwì kèlè. 40 Àdhàdhì nabi Yónà náadhò ìbhu idhò ádrùngbà ìbhè-yà-ba ò dhu bhèyi tí, ní ndi dhu bhèyi tí, Ìndrù t'ídhùnà nòdhoýa ìbhu idhò adzi ò. 41 Nabi Yónà rùnɔna Kàgàwà bhà Ídzi Màkùrù ì ìrì rò, Nínawè tɔ́ kigò ɔ́ bhà núugèrè ì, 'èbhà fíyò nzérena. Ní ndi dhu-okú dò rò, Kàgàwà rĩ ìndrù-ànyà nítdì nínganí, Nínawè ɔ́ bhà níwàya ì 'ikò indo arí ale-nyìkpa rɔ̃, 'àdù abádhí-ànyà nítdì. Ndirò yà onzikú idè ale nòsè wà Yónà dònà. 42 Músungú dònà rò arí Sabà tí kátina pbìrì ɔ́ tsìbhà ádrùngbà kamà níira yà adzi-tsù ɔ́dì ndi ì rò, ndirà yà dhu-ònga t'òvòta nani ádrùngbà kamà Sòlòmònì rùnɔna ɔ́te nírì. Ní ndi dhu-okú dò rò, Kàgàwà rĩ ìndrù-ànyà nítdì nínganí, íyàdhíyà níwàya ndi, ndidè indo arí ale-nyìkpa rɔ̃, ndàdù abádhí-ànyà nítdì. Pbétù, yà onzikú idè ale nòsè wà Sòlòmònì dònà màtí. »

Nzére-alafí rĩ ndàdù tdítɔ̃ yà ndi ndáhu ònà rò ale ò dhu*(Luk 11.24-26)*

43 Yèsù adù àtìna tdítɔ̃: « Nzére-alafí náapè àhu atdí ale ò rò, ní kà ràdù àrà, ndùbhi rùngù ònà, ndàmbe ndi ndàrà ndàso róna nómè dɔ̃, ìnzì ndàdù àbànà. 44 Nĩ kà ràdù àtìna afina ò: « Ma mí madù yà ma mahù ònà rò pbàkà idza ò. » Ányì kàdu ndi rò, kà rĩ ndi idza nótù tírɔ̃rò, iwà ka kàtsù ònànga, kadù òbhòlònà mbèyi nyú ró. 45 Nírò ní ndi kà ràdù àrà àrùbhù ngùkpa nzére-alafí, yà atdíɔ̃ òrù ròsè dònà nà núnzi, 'iwù òtsù màná atdíkpá ndi ale ò. Ní wò dhu-dzidɔ̃, ndi ale bhà ɔ́fò ràdù ìfì nzére nyú ròsè yà angyi ìfì kàbhà ɔ́fò dònà. Ní ndi dhu ní'íya ndi dhu bhèyi tí yà indo arí nzére ale tò. »

Yèsù tsánà mà kà t'ádóna màná*(Mrk 3.31-35; Luk 8.19-21)*

46 Yèsù rĩ dhu òvo ìndrù tò ònà kàsùmì ɔ́, kà-tsánà mà kà t'ádóna màná níwù òvò kà rĩ ònà idza-lí. Nĩ abádhí nítsi iko ìrinà rò, 'àdù 'òzè ndíní ì ɔ́te tí Yèsù nà. 47 Nĩ atdí ale náadhù àtìna Yèsù nĩ: « Íyànu mà adónu màná rĩ ìrì, ní abádhí òzè 'òtè inyì nà. » 48 Nĩ Yèsù adù dhu ìvu ndi ale-tsù ndàti: « Íyàdu ní àdhi, ndirò adódu ní àdhi mà ? » 49 Tdítɔ̃ kàdù pbìndà ábhàlì nítè ɔ́tsúna nĩ, ndàdù àtìna: « Kànì íyàdu mà, adódu màná. 50 Obhó tí, adòdu, awèdu, ndirò íyàdu ní yà òrù-akpà ò arí Àbadu Kàgàwà ózè dhu ònzi arí ale. »

Ɔnyù-tse òre rí ale tó mbólí

(Mrk 4.1-9; Luk 8.4-8)

13 ¹Ndi nínganí tí, Yèsù náahù idza rò, ndàdù àrà àdi rèrù-bidǎ. ²Ní, ádrùngbǎ ihé-yà nyú núundu ì, ì ràkpòrò kà-ngbò. Ní ndi dhu-okú dǎ rò, kǎdù ùpo, ndàdi ibhú ò. Ihé-yà náadù òko rèrù-bidǎ. ³Yèsù núuncò ábhǎ dhu nyú abádhí tò mbólí ǎ, ndàti: « Atdí ale náahù ndámbe Ɔnyù-tse nórè dǎ. ⁴Ní yà Ɔnyù-tse nóre kà rí pbindà inga ǎ òná kàsùmi ǎ, atdídhéná itse náawà ì otu-gì dǎ. Ní àrè náadù iwu, 'ùbhí ì itse otu-gì dǎ rò. ⁵Ngǔkpà-tsí náadù 'àwà ìmbǎ adzi ríí abhò dóná odu-kengere dǎ. Ì itse níngà kòmbómbí, ìmbǎ adzi ríí abhò tsiyà nídhuní. ⁶Pbétù, adyifò

níitdègu ìka, ní kǎdù wò ìngingà Ɔnyù-nzo núbì, ràdù òtdyù, inzà ivéya nótsù ádzàdzí adzi ò nídhuní. ⁷Atdídhéná itse náawà ì okpèya nà itsukpó-nzo nzínzì ǎ. Ì okpèya nà itsukpó-nzo náadù òvi kòmbómbí, 'àdù wò ìngingà ídzì Ɔnyù nútsì. ⁸Pbétù ngǔkpà itse náawà ì ídzì adzi ǎ. Ní ì itse-tsí náá'ò, atdídhéná ròdhì atdátdí miyà itse, ngǔkpà ròdhì azàzá kumì itse, ndirò ngǔkpà ràdù ibhìbhú kumì itse nódhì. »

Ɔnyù-tse òre rí ale tó mbólí (13.1-9)

⁹Yèsù adù àtìna tǎítǎí ihé-yà ní: « Ìnga t'írìta tó bina nà ríí ale náká ndirì yà ma múncòna dhu mbèyi ! »

Ádhu Yèsù náarána òte rò mbólí ǎ ní?

(Mrk 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰Wò dhu-dzidǎ ní ndi, Yèsù bhà *ábhàlǐ náandri kà-tí'ò, 'àdù dhu nívu kà-tsù 'àti: « Ádhu nyi nyarí dhu núncò ihé-yà tò mbólí ǎ tí nǐ ? » ¹¹Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Kàgàwà nábhù wà nyí nyùni òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà bhà idzi-nyutsi ndi nórù dhu, pbétù abádhí núni nzà ka. ¹²Obhó tí, dhu nà aríí ale tò, ka kabhùya dhu abhò, ràdù ìí dhu nà abhò nyú ròsè. Pbétù, akekpá aríí dhu nà ale, ní-fó rò ka kakòya ndi áké fénángba mà kǎró. ¹³Ndi dhu-okú dǎ rò ní ndi ma mǎrí dhu núncò abádhí tò mbólí ǎ, ndíní abádhí nóowu tí inga nándà rò, ìnzí 'àdù dhu nála. Abádhí nóowu tí bíya níkpèlè rò, ìnzí 'àdù dhu níri, ndirò ìnzí ndi dhu ràdù dòya nála. ¹⁴Ndi dhu bhèyi ní ndi, *nabì Ìsayà núuncò dhu ràdù àká. Kǎti:

Kàgàwà ràtina: « Nyí nyí inga níri ìri mbèyi nyú, pbétù ìnzí yà nyí nyíri dhu ràdù duku àlu akekpá màtí.

Nyĩ nyĩ inga nándà àndà mběyi nyú, pbetù ìnzĩ nyǎdù atdí dhu mà nála.

15 Obhó tí, atdí dhu mà náarí nzĩ kàrí ale-afí-ngbò núbèlè.

Abádhí núrĩ b̃ya,
ndirò abádhí núp̃bĩ nyìkpóya,
akye ì alana nga ñ,
akye ì irina nga ñ,
ndirò akye dhu alúna d̃ya,
'adù 'ùgèrè 'ùbhà fiyó nzérenga,
madù ì nígu ñ^x. »

16 Pbétù, nyĩ ní ndi hirò nyĩ nyónzì, yà nyìkpókũ náarí inga nálǎ, ndirò b̃kũ ràdù inga ñrì rò. 17 Ma mí obhó dhu núñc fùkù, ibí pbànábí mà, obhónánga ònzì arí ale màna, náazè 'àla yà kombí nyĩ nyálǎna dhu, pbétù abádhí náadù nzá kàla. Abádhí náazè 'irì yà nyĩ nyírina kòmbí dhu, pbétù abádhí náadù nzá k̃rì. »

Ònyù-tsè òre rí ale tó mbólí-tì

(Mrk 4.13-20; Luk 8.11-15)

18 Yèsù adù àtìnà tdítđ p̃bìndà ábhàlĩ ñ: « Nyĩrì pé yà ònyù-tsè nóre rí ale tó mbólí-tì. 19 Òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà r̃ idzi ònyu ìndrù d̃ dhu d̃ ka kúñcna dhu ñrì rí ale, ìnzĩ ndi dhu ràdù d̃ya àlũ, núlì ì yà itse náawà ì òyá otu-gì-dò bhěyi. P̃f̃m̃ṽc rǎdù ìrà, ndàdù yà abádhí-afí ò ka kòzò òte núwa abádhí-afí ò rò.

20 Ngǔkpà ale núlì ì yà itse náawà ì òyá, ìmbǎ ábh̃ adzi nà dòná odu-kengere-dò bhěyi. Abádhí r̃ Kàgàwà bhà òte ñrì, 'adù àkònà dhèdhe nyú nà ányir̃ rò tí. 21 Abádhí r̃ nzĩ adù kàbhũ ivéna ròdì ndi afíya ò. Pbétù, abádhí rǎdù ì àpba ndi òte r̃ ák̃ kàsũmì kèl̃é tí. Ní yà àp̃bè mà, avuta màna nóp̃è ì Kàgàwà bhà òte-okú d̃ rò rò, abádhí rǎdù fiyó a'uta núbhà ányir̃ rò tí.

22 Ngǔkpà ale-tsí tdítđ, núlì ì yà itse náawà ì nzínziya ǎ okpèya nà itsukpó-nzo bhěyi. Abádhí r̃ Kàgàwà bhà òte ñrì, pbétù yà adzi ǎ irèta mà, yà adzi d̃ ònzì náarábhũna títò t̃ò dhèdhe màna dhu ràdù ndi òte nút̃sì ìnzĩ ròdhì itse. 23 Ndirò, ngǔkpà ale núlì ì yà itse náawà ì òná ídzì adzi bhěyi. Ì ale náarí Kàgàwà bhà òte ñrì, 'adù à'ùnà. Ndirò abádhí ní ì itse òdhì rǎdù: atdídhená ròdhì ka atdátđ miyà, ngǔkpà ròdhì ka azàzá kumì, ndirò ngǔkpà-tsí ràdù ibhìbhú kumì nódhì. »

*Nganè nzínzì ǎ ìngà nzére irí-tidò tó mbólí

24 Wò dhu-dzid̃, Yèsù náawe ngǎtsi mbólí ihé-yà t̃ò ndàtì: « Kàñ òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi nóf̃ò ndi nà dhu: Atdí

^x 13.15 Ìsa 6.9-10

ale náazò ídzì nganù-tsè pbìndà inga ǵ. ²⁵Ní atdíku kúbhingánǎ, idhò ò kóró ale rǵí rórò, òmvù nfíra, ndòzò nzére írí-tidò tó itse ndi nganù nzínzì ǵ, ndàdù àrà. ²⁶Wò nganù níitdègu inga, ndòvì, ndàdù nditù, ní wò nzére írí-tidò náadù inga, ndòvì átò. ²⁷Ní wò inga-àbadhi bhà kasutále níiwù kà-tí'ò, 'ìvù dhu kà-tsù, 'àti : « Ádrùngbǎlé, nyí nyazò inga ǵ dhu níí tí obhó ídzì nganù-tsè ? Olu, wò nzére írí-tidò nádù irà àdhà rò ? » ²⁸Wò inga-àbadhi náadù dhu àdu kasutále tò ndàti : « Òmvù ní ndi wò dhu nónzì. » Kǵkò kasutále náadù dhu ìvu tǵtǵdǵ kà-tsù 'àti : « Nyí nyòzè tí nzá mǵwù i nzére írí nódru ? » ²⁹Ní inga-àbadhi náadù dhu àdu abádhí tò, ndàti : « Inzá ma mòzè nyǵwù kǵdrù, akye nyí nyadùna nganù nókǵò átò kǵdrù nyí nyí rò nǵ. ³⁰Nyitse pé abádhí rovi atdíkpá, ràrà àhu nganù nótse ka kowuya òná idhò ò. Ndi nínganí ní ndi ma matiya nganù nótse rí ale nǵ : Nyòdrù pé wò nzére írí nyǵtsì dǵna tí, ndíní kùbì tí kàzu ò. Ndirò, nyàdù nyòtse nganù, nyàdù ùndunà nyǵli óngǵlǵ ò. »

Hàràdali-kǵ tó mbóli

(Mrk 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹Tǵtǵdǵ, Yèsù adù ngǵtsi mbóli náwe ihé-yà tò, ndàti : « Òrù-akpà ǵ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndi pbìndà inga ǵ atdí ale níidyì ndòzò *hàràdali-kǵ bhǵyi. ³²Ndi hàràdali-kǵ ní ákǵkpá dhu-tútù-ngba nyú kóró itse nzínzì ǵ. Pbétù kǵpé inga, ndàdù òvì, ní kǵràdù òse yà inga ǵ ka karí òzòna kóró itsukpó dǵnǎ. Ndirò, kǵràdù òngo itsú-yà-ba tí, àrè mà ràdù òwu idzàya nósì rǵ opbína nzínzì ǵ. »

Afi tó mbóli

(Luk 13.20-21)

³³Yèsù adù yàrí ngǵtsi mbóli náwe tǵtǵdǵ abádhí tò, ndàti : « Òrù-akpà ǵ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi níli ndi yà tsìbhále rǵdyina ndàngbò nganù-ra tó ǵyǵ kumì dǵná imbò nà kilo ò afi bhǵyi. Ní ndi dhu ràdù ndi idyi nábhu rìvù kóró. »

Ádhu Yèsù náaràna òte rǵ mbóli ǵ nǵ ?

(Mrk 4.33-34)

³⁴Yèsù náawe kóró kǵrí dhu mbóli ǵ ihé-yà tò. Kǵràna nǵ atdí dhu mà núnò rǵ abádhí tò inzà ndi ndàwe mbóli ǵ rórò, ³⁵ndíní Kàgàwà bhà nabì núnò dhu náaká tí. Kǵti :

« Ma munoya dhu abádhí tò mbóli ǵ,

ndirò ma maweya yà òdhù ò aróko yà Kàgàwà anzina yà adzi òná idhò ò rò kóró dhu abádhí tò. »

Nzére irí-tidò tó mbólí-tì

36 Wò dhu-dzidò, Yèsù núubhà wòrí ihé-yà, ndàdù òtsù idza. Ní kàbhà ábhàlì náadù òtsù kà-ti'ò, 'àdù àtìnà kà nǎ: « Áwě pé wò inga ǎ inga nzére irí-tidò tó mbólí-tì fákà. » 37 Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Yà ídzi itse òzò rí ale ní Ìndrù t'ídhùnà. 38 Itse òzò ka kí òná inga ní yà adzi. Ndi ídzi itse ní òrù-akpà ǎ Ádrùngbà kamà Kàgàwà rǎ idzi ònyu dòyá ale. Nzére irí-tidò ní Nzére ale, Pǎmvo bhà inzo. 39 Yà ndi nzére irí-tidò nózò òmvù ní Pǎmvo. Nganù nótse ka kí inga ǎ rò dhu ní yà adzi ǎ dhu-tsù rǎ ndòdì òná idhò. Ndirò, nganù òtse rí ale ní Kàgàwà bhà màlàyíkà. 40 Ní àdhàdhì ka karí nzére irí nùndù inga ǎ rò kùbì kàzù ǎ dhu bhèyi, ndi dhu ɔnziya ndi ndi dhu bhèyi tí, yà adzi ǎ dhu-tsù rǎtsi ndòdì nínaganí. 41 Ní, Ìndrù t'ídhùnà náaviya pòndà màlàyíkà rìwù yà ngùkpà ale nábhù arí rònzi nzérenga ale mà, yà nzérenga nónzi arí ale mà nà nípfo pòndà ádrùngbànga tó idzi ǎ rò. 42 I màlàyíkà náadùya abádhí nàwà yà ìnzì aráve dhòdhóhóngà nà kàzù ǎ. Ányì nǎ'íya ɔdzi mà, ale-kù t'átrita mà nà. 43 Ní, obhónángatále náambèya ùmbìlì dǎ adyifò bhèyi òrù-akpà ǎ arǎ Ìbayà Kàgàwà bhà ádrùngbànga tó idzi ǎ. Inga t'írita tó bǎna nà rǎí ale, náká ndìrì yà ma múnɔna dhu. »

Inga ǎ ka kórù ábhò odzina nà dhu tó mbólí

44 Tǎtǎdǎ Yèsù ati: « Òrù-akpà ǎ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà idzi nǎli ndi inga ǎ ndi nórù ábhò odzina nà dhu bhèyi. Atǎí ale náapé kàbà, ní ndi ale rǎdù kǎyì, ndòrù tǎtǎdǎ ndi inga ǎ tí. Wò dhu-dzidò, ábhò dhèdhe-okú dò rò, kà rǎdù àrà, ndùdzì kórò fóná arǎ dhu-tsí, ndàdù ìrà ndi inga nódzi fǐndà. »

Ábhò odzina nà yòkpó tó mbólí

45 Wò dhu-dzidò, Yèsù ati ihé-yà nǎ: « Òrù-akpà ǎ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà idzi nǎli ndi ùyùya yòkpó nóme rí ndòdzì dhu t'údztátále bhèyi. 46 Òrù odzina rǎí atǎí yòkpó ndi ndàbà rò, ní kà rǎdù àrà, ndùdzì kórò fóná arǎ dhu, ndàdù ndi yòkpó nódzi. »

Ìbhè-mbì tó mbólí

47 Yèsù adù àtìnà tǎtǎdǎ abádhí nǎ: « Òrù-akpà ǎ Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà idzi nǎli ndi rèrù ǎ ka kùpe ìbhè t'òhota tó imbi bhèyi. Ndi imbi rǎdù kórò ìbhè-tidò nótì. 48 Kǎpé àle ìbhè nǎ, ní ka nùpenà ale rǎdù kàdhà, 'ípfo idha-bidò, 'àdù òko obvò ìbhè-ònga t'òvòta tò. Abádhí rǎdù ídzi ìbhè nùdò fǐyó sèngè ǎ, 'àdù nzére-tsí nàwà. »

49 Dhu ɔnziya ndi ndi dhu bhèyi tí yà adzi ǎ dhu-tsù rǎ ndòdì nínaganí. Kàgàwà bhà màlàyíkà níiwúya, 'àdù nzérenga ònzi arí ale nípfo

obhónángatále nzínzì ǝ rò. ⁵⁰ Abádhí náadùya i nzérenгатále náwà ìnzì aráve dhòdhòdhónganà kàzù ǝ. Ányì nǝ'íya ǝdzi mà, ale-kù t'átrita mànà. »

Dhu-ǝwátá mà, dhu-ayí mànà tó mbólí

⁵¹ Wò dhu-dzidǝ, Yèsù adù dhu ìvu pbìndà ábhàlǝ-tǝǝ, ndàti : « Yà màwè kóró dhu nálǝ tǝ wà dǝkù ? » Nǝ abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti : « Iwà dòka nálǝ. » ⁵² Nǝ Yèsù adù atìnà abádhí nǝ : « Ndi dhu-okú dò rò nǝ ndi, òrù-akpà ǝ Ádrùngbǝ kamà Kàgàwà bhà idzi dǝ ka kúdhe dhu fìndà Músà bhà Ùyátá tó atdí màlimò, ràdù ndìli atdí idza-àbadhi, yà pbìndà ongyéngá nódò ndì ndarí ònà dhu ǝ rò arí dhu-ǝwátá mà, dhu-ayí mànà nǝpfò bhǝyi. »

Nàzàretì tó kigò ǝ bhà ná'ù nzá Yèsù dhu

(Mrk 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Yèsù nǝitdègu kǝkò mbólí t'áweta nǝtò, nǝ kǝdù ndìvà ndàrà ányìrǝ rò. ⁵⁴ Kǝdù àrà yà ndì ndavì ònà kigò ǝ. Kǝdù ndòpè ndàrà dhu núdhe rǝ ìndrǝ tó fǝyó unduta-dzà ǝ rò. Nǝ yà kà rǝnǝna dhu nǝrì rǝ ale idho núuko atdíidǝ. Abádhí náambénà àtìnà dǝ : « Wò inga t'únita-tidò mà wiwì t'ónzita tó ǝbi mànà nǝ kǝbà àdhà ? ⁵⁵ Ka tǝ obhó sàpàti t'ídhùnà ? Kà-tsànà-ǝvò tǝ obhó Màriyà ? Ndirò, kà t'ádóna tǝ obhó Yàkòbhò mà, Yòzefù mà, Sìmonì mà, Yudhà mànà ? ⁵⁶ Ndirò kóró kà t'áwéna nátí obhó òko ìrǝ àlǝ-nzínzì ǝ ? Nǝ kóró kǝkò dhu kǝbà àdhà ? » ⁵⁷ Nǝ wò dhu-okú dò rò, abádhí nóowúnà nǝ kà rǝnǝna dhu ná'ù rǝ. Nǝrò nǝ ndi Yèsù adù àtìnà abádhí nǝ : « Nabì nǝfǝ ka karí kóró ngari ǝ. Pbétù, ndì nyú ka kadhì ònà kigò ǝ, ndirò fǝ-dzà bhà nzínzì ǝ, kǝrfǝ mbǝ ifuta nà. » ⁵⁸ Nǝ wò ìmbǝ abádhí rǝ a'uta nà dhu-okú dò rò, Yèsù adù nzá ábhǝ wiwì nónzì ányìrǝ.

Bàtizò nubhónà Yùwanì bhà ǝve

(Mrk 6.14-29; Luk 9.7-9)

14 ¹ Hèròdè nǝfǝ Gàlìlayà tó pbìrì ǝ *lǝwalì tǝ ònà kàsùmì ǝ, kǝrì Yèsù dǝ ka kǝnǝna dhu. ² Nǝ kǝdù àtìnà pbìndà kasutále nǝ : « Bàtizò nubhónà Yùwanì nǝ wò ndì nìngbè ǝve-bvù rò. Ndi dhu-okú dò rò nǝ ndi, kà rǝfǝ wiwì t'ónzita tó ǝbi nà. »

³ Wò ndi Hèròdè nǝ ndi ùyátá nabhù kosò Yùwanì, kadhù ùtsìnà kidò imbi ǝ. Kǝnzì ndi dhu, adòna Filipò-ve, Hèròdiyà-okú dò rò.

⁴ Obhó tǝ, Yùwanì ongónà àtìnà ìnzá dhu ràkǝ Hèròdè ridyì Hèròdiyà venà tǝ. ⁵ Nǝ wò dhu-okú dò rò, Hèròdè nóongónà ndòzè ndàbhù Yùwanì kohò. Pbétù, kǝngónà ihé-yà ǝdò nónzì, kóró ale núuni dhu Yùwanì ràrǝ Kàgàwà bhà *nabì nǝdhunǝ.

⁶ Nǝ atdíku, Hèròdè rǝ ndì ka kadhì ònà idho nǝrè nǝnganǝ, Hèròdiyà bhà tsìbhíngba náabè yà Hèròdè núnzìnà ale-ǝnzì, ndi ǝbé ràdù Hèròdè-nyìkpò

nófò atdíídǎ. ⁷Ní ndi dhu-okú dò rò, kǎdù dhu ɔtsò ndàti, ndi rǎrǐ kóró dhu-tsí yà ndi tsìbhíngba rǒnzina-fóná nábhǔ kà tò. ⁸Ní íyànà òvò fíndà dhu-okú dò rò, ndi tsìbhíngba náadù àtìná Hèròdè nǐ: «Íbhò bàtizò ùbhò arí Yùwanì-dò fudú iró tsàlìtsalì dǎ!» ⁹Ní izu núuka ádrùngbǎ *kamà Hèròdè atdíídǎ wò dhu-okú dò rò. Pbétù, angyangyi ndi ndòtsònà dhu yà ndi ndùnzìnà ale-ònzǐ rò dhu-okú dò rò, kǎdù dhu òya ndínǐ kabhù tí Yùwanì-dò kà tò. ¹⁰Ní kǎdù atdí ale návi rǎrà Yùwanì-dò nókèrè imbi ò rò. ¹¹Wò ale adù irà Yùwanì-dò nà tsàlìtsalì dǎ rò, ndàdù àbhunà wò tsìbhíngba-fó, kà ràdù àrà àbhunà íyànà-fó. ¹²Yùwanì bhà *ábhàlǐ náadù iwu kǎ-bvò nídyì, 'òwù òtdùnà. Abádhí adù òwu wò ndi nònzì dhu òyǐ nà Yèsù tò.

Yèsù rǐ imbò lufù ale nóngù dhu

(Mrk 6.30-44; Luk 9.10-17; Yùw 6.1-14)

¹³Bàtizò nubhónà Yùwanì nówè dhu ndi ndìrì rò, Yèsù níivà ndi ɔrò rò ibhú ǎ, ndàrà atdí rò atdí rùngù tí rǐrǐ ngari ò. Pbétù, kà rǎrà dhu nìrì ihé-yà náadù ùvò fíyó kigò ǎ rò, 'òwù kòwù ǎ pfóya dǎ, idha-gì dòná.

¹⁴Ibhú ò rò ndi ndàhu rò, Yèsù náala ádrùngbǎ ihé-yà, ndàdù izu nába atdíídǎ abádhí dǎ. Ní kǎdù ndòpè ndìgù abádhí iwù nà anditále.

¹⁵Pbítsòngǎnǎ, Yèsù bhà ábhàlǐ níiwù kà-tí'ò, 'àdù àtìná kà nǐ: «Ínga náti iwà, ndìrò iró nga rǐrǐ igi. Ní áví kǒkò ale ràdù ì pbanga-tsídò, ndínǐ ì udzǐ tí ònyè fíyò.» ¹⁶Ní Yèsù adù dhu àdu pbìndà ábhàlǐ tò ndàti: «Ínzá dhu àkǎ abádhí ròwù pbanga-tsídò! Nyàbhu ònyè nyǐ-tírò abádhí tò.» ¹⁷Pbétù, abádhí náadù dhu àdu Yèsù tò, 'àti: «Ònyè tí mǎ mǐrǐ nà iró dhu ní imbò mǔgati mà, óyó ìbhè màná kèlě.» ¹⁸Yèsù adù àtìná abádhí nǐ: «Nyíwù ì dhu nà àzú fudu ò.» ¹⁹Nírò ní ndi Yèsù náadù kòrǐ alé-yà návi ròkò obvò irí dǎ. Kǎdù kǒkò imbò mǔgati núgù, óyó ìbhè màná ndùlǎ fóná. Tdítdǎ kǎdù òrù-akpà ò nga nándà, ndàdù Kàgàwà nónzì ràso ì dhu. Wò dhu-dzidǎ, kǎdù mǔgati-ònga núkò, ndùbho pbìndà ábhàlǐ-fó, abádhí ràdù ùndònà ihé-yà-fó. ²⁰Kóró ale náanyè dhu, ì rùlè nǐ àkǎkǎ dhu-bvǎ. Wò dhu-dzidǎ, Yèsù bhà ábhàlǐ núundu òdòdì ònyè-go-tsù, ì rǐrà idre dòná óyó nà sèngè nǐ. ²¹Dhu nanyè ale-bvu nǐ mbèmbè imbò lufù kpabhále, inzà ka kòzù vèbhále mà, nzónzo màná rórò.

Yèsù rǔbhi rèrè dǎ dhu

(Mrk 6.45-52; Yùw 6.15-21)

²²Ányirò rò tí, Yèsù náavi pbìndà ábhàlǐ rùpò ibhú ò, ndínǐ ada tí angyi fíndà rèrè-adzè, ihé-yà návi ndi ndí ràdù ì ibha òna nǎ. ²³Abádhí ndi ndàdu dhu lutìná, kǎdù ùpò pbìrì dò, ndàrà ndìtsò. Ní inga náti rò, kǎtù ndi atdírò ányì. ²⁴Ibhú náadù ìrǐ iwà ndi ndàrà itse nyú idha-bidǎ rò ró. Mùkurà núubhínà ndùpbì rǎ ibhú rǎ, awe ròpili tùmà tí abádhí-nyìkpa rǎ nídhunǐ.

²⁵Ní à'ŭ-akpà-àngǔ ǔ, Yēsù adì ndàmbe ìrà dǔ pbìndà ábhàlì-ti'ò idha dǔ ndì ndúbhi rórò. ²⁶Ní, idha dǔ kà rúbhi dhu ì àla rò, ɔɔɔ nńísí atdíǔ abádhí ò, 'àdù àtìna: « Mìgìngò ní yà ! » Ní abádhí náapè 'àmbe ùkú dǔ ɔɔɔ rǐ 'ònzì dhu-okú dǔ rò. ²⁷Nírò ní ndi Yēsù náadù tǔna nápfò abádhí tò ndàti: « Nyòtù afikú ! İma ní yà, ìnzì nyònzì ɔɔɔ ! » ²⁸Ní Péterù adù àtìna kà nǐ: « Ádrùngbálé, ìnyi tí kápé ì'í, ní áví ma marà tinu ò idha dǔ. » ²⁹Ní Yēsù adù àtìna kà nǐ: « Írà nà ! » Ní Péterù ifo ibhú ò rò, ndàmbe ùbhi dǔ idha dǔ Yēsù-ti'ò ndì ndàrà rò. ³⁰Pbétù, awe rǒpili ɔbi nà dhu ndì ndàla rò, ɔɔɔ nńísí àbadhi ò. Ní idha ò ndì ndòpè ndòsù rò, kǎkù: « Ádrùngbálé ígǔ ma ! » ³¹Ányìrǒ rò tí, Yēsù adù ɔtsúna nágbà, ndàlǔ ka, ndàdù àtìna kà nǐ: « İnyi, ákě a'uta nà ale, ádhu afínu rǔguru nǐ ? » ³²Ní abádhí náadù ùpò ɔyǔ rò kóró ibhú ò, awe ràdù opilita núbhà. ³³Nírò ní ndi ibhú ò ì'ina Yēsù bhà ábhàlì núuko ì kònzǐ, ì rǐfu ka, 'àdù àtìna: « Obhó nyú, nyi ní Kàgàwà t'ídhunà. »

Yēsù rǐ Gènèzàretì tó màlengù ǔ anditále nígǔ dhu

(Mrk 6.53-56)

³⁴Yēsù mà pbìndà ábhàlì màna níitdègu rèrù náda, ní abádhí awù ùvo Gènèzàretì tó pbìrì ò. ³⁵Ndi pbìrì ǔ bhà núuni Yēsù. Ní abádhí náadù ìndrù núvi ròwù dhu nóvò kóró kyèròkyèrò rǐ'í pbanga òna nǎ. Ní ìndrù náadù andi nà rǐ'í kóró ale númbà Yēsù-ti'ò. ³⁶Abádhí náadúnà Yēsù nítdè ìtdè tí rùbhà ì anditále rùpbàlǎ rónà mùdzarù-bidò-ngbò kèlě. Ní ka nùpbàlǎ ale nóowúnà ùgu rǒ dòtsí.

Pbàyahúdí t'ábhúya nóongónà ùdhenà màndu

(Mrk 7.1-13)

15 ¹Wò dhu-dzidǔ, Pbàfàrisáyó mà Músà bhà Ʋyátá tó màlímó màna níiwù Yèrùsalemà tó kigò ò rò, 'ìwù ùvò Yēsù-ti'ò, 'àdù dhu ìvu kà-tsǔ, 'àti: ²« Ádhu pbùkù *ábhàlì náarí nzǐ àlě t'ábhúna tó màndu nífǔ nǐ ? Obhó tí, abádhí náarí nzǐ ɔtsúya nú'ò tdǔ ì ɔnyu dhu rò. » ³Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tó, ndàti: « Olu nyǐ, ádhu nyǐ nyarí nzǐ Kàgàwà bhà Ʋyátá nífǔ, pbétù nyǎdù abhúku tó màndu kèlě nífu nǐ ? ⁴Obhó tí, Kàgàwà náati: « Ífǔ àbanu mà íyànu màna. » Ndirò kǎti: « Àbanà nǐ ndirò íyàna nǐ màtì dhu nùndò ale, náká kohò, ròvè. » ⁵Pbétù nyǐ, nyǐ nyarí àtina, atdí ale rapé dhu òvo kpangba àbanà tò, ndirò íyàna tò màtì, ndàti: « Dzùnànu nónzi ma màmbènà nǐ fudú rǐ'í dhu, ní ma mùtri wà perè tí Kàgàwà tò. » ⁶Ní ndi ale rǐ mbǎ àbanà mà íyàna màna dzùnà ònzì ndì ndí dhu-atdyú nà. Ní ndi dhu bhěyi, nyǐ nyóhò wà Kàgàwà bhà Ʋte fùkú màndu-okú dò rò. ⁷Nyǐ, ɔyɔyɔ idàya nà alé ! *Nabì İsayà núuno obhó dhu nyú dǔkú, ndàti:

⁸« Kàrì ale náarí mífǔ tsùya-kpò dǔ tí, afíya ràdù ì'í itse nyú rùdú rò.

9 Yà abádhí arí mulě ní ulétá ní kòkórò nga tó.
Abádhí náarúdhèna ìndrù tò ní ìndrù tó ɥyátáʼ. »

Ìndrù nábhu rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ǝ dhu

(Mrk 7.14-23)

10 Wò dhu-dzidǝ, Yèsù anzi ihé-yà, ndàdù àtìna abádhí nǝ: «Nyìri yà ma múnɔna dhu, nyàdù àlunà mběyi duku ǝ. 11 Inzǝ ní ale-lí ɔtsù dhu ndi ìndrù nábhu rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ǝ. Pbétù, ìndrù nábhu rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ǝ dhu ní ndi ale-lí'ò rò àhu dhu. »

12 Ní Yèsù bhà ábhàlǝ náadù ìndri kà-ti'ò, 'adù àtìna kà nǝ: «Nyi nyùni tí wà *Pbàfàrisáyó-ǝnga níwà ndi tí, wò nyi nyúnɔna dhu níri ì í rò dhu? » 13 Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Kóró itsukpó, yà inzà òrù-akpà ǝ arí'ì Àbadu Kàgàwà náazò ní ka kɔngbéya kóró ivéya mànà. 14 Nyùbhà abádhí. Ndùmùndúmú ní kǝkò rí ndùmùndúmú nùnda. Ndirò, atdí ndùmùndúmú náapè àmbe ngàtsi ndùmùndúmú nùnda dǝ, ní abádhí rádù 'àwà ɔyǝ kóró ibhu ǝ. »

15 Ní Péterù adù àtìna kà nǝ: «Áwě pé wòrí mbóli-tì fǝkà. » 16 Ní Yèsù adù àtìna kà nǝ: «Nyǝ nyú mà, kàlǝ tí obhó duku átò? 17 Nyǝ nyùni tí nzà dhu kóró dhu-tsí yà ale-lí rósù, ràràdù ɛda ale ǝ, ndàdù àhu ale ǝ rò ɔtsǝ dò ka kòwù rò? 18 Pbétù, ale-tsù arórìna dhu ní ale-afí ǝ rò àhu dhu. Ndirò ndi dhu ní ndi arádù ìndrù àbhu ròtì Kàgàwà-nyìkpó ǝ. 19 Obhó tí, ìndrù-afí ǝ rò nga ní ndi nzére dhu náarúvò nǝ. Í dhu ní: nzére irèta, abvo òho ka kí dhu, mènɔnǝ ònzi ka kí dhu, màkunì ònzi ka kí dhu, ogbo ònzi ka kí dhu, tìtò núnɔ ka kí ale t'òdhina dǝ dhu, ndirò ìndrù nǝ ka kí dhu ɛnɔ nzére dhu mànà. 20 Kòrí ní ì ìndrù àbhu rádù ròtì Kàgàwà-nyìkpó ǝ. Pbétù, ɔnyè nónɔyù ka kí inzà ka kù'o ale-ɔtsú rórò dhu, ní rǝ nzǝ àdù ìndrù nábhu ròtì Kàgàwà-nyìkpó ǝ. »

Atdí inzǝ ní Mùyàhudì-àyi rǝ Yèsù ná'u dhu

(Mrk 7.24-30)

21 Wò dhu-dzidǝ, Yèsù níivà ndi ɥrǝ rò, ndàrà Tirò mà, Sìdɔnà mànà tó pbìrì ǝ. 22 Ní ndi pbìrì ǝ arádi Kànanà tó pbìrì ǝ atdí tsìbhále níira àhu Yèsù-ti'ò, ndàdù ndòpè ndùkù, ndàmbe àtìna dǝ: «Ádrùngbǎle, Dàwudi t'Ídhunǎ, ábà izu dudu! Nzére-alafí rávu atdíidǝ ivádú-ngba rǝ. » 23 Pbétù Yèsù adù nzà atdí dhu mà nádu kà tò. Ní Yèsù bhà ábhàlǝ náandrì Yèsù-ti'ò, 'adù àtìna kà nǝ: «Áví wò tsìbhále ràdu ndi àlě-owù ǝ rò, ikǝ nà kà rùbhi àlě-owù ǝ nídhuní. » 24 Ní Yèsù adù dhu àdu ábhàlǝ tò, ndàti: «Kàgàwà ívi ma Ísràyeli tó pbìrì ǝ bhà-okú dǝ rò, kǝkà ùwùwǝ tàma bhěyi ì nùli ale. » 25 Pbétù, wò tsìbhále náadù irà, ndòkò ndi ɔdyèna dǝ Yèsù-ònzǝ, ndàdù àtìna kà nǝ: «Ádrùngbǎlé,

ónzi dzùnnàdu ! » ²⁶Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàti : « Inzá dhu òfò nga kidyi nzónzo tó ònyè, kadù òbvùnà itsè-nzo tò. » ²⁷Wò tsìbhálé adù dhu àdu Yèsù tò, ndàti : « Wò nyi nyùnò dhu ní obhó dhu nyú, Ádrùngbálé. Pbétù, itsè-nzo mà náarí abáya rí dhu ònyè dóná rò mizà dǒ rò ì nàwà ònyè-ú'ù nónyè. » ²⁸Nírò ní ndi Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti : « Ìgyò ! Yà tsìbhálé, pbùkù a'uta ríí ádrùngbà nyú. Wò nyi nyòzè dhu náká ndònzì ndi indù yà nyi nyú nyi nyòzè ka dhu bhèyi. » Ní, wò tsìbhálé t'ívanà-ngba náadù ògù ànyìrǒ rò tí.

Yèsù rí ábhǒ ale nígǔ fíyó andi ǒ rò dhu

(Mrk 7.31-37)

²⁹Wò dhu-dzidǒ, Yèsù níwà ndi uró rò, ndàrà Gàlilaya tó rèrù-bidò. Ní ànyì kǎdù ùpo atdí pbìrì dò, ndàdù àdi obvò. ³⁰Nírò ní ndi abhàbhǒ ale nà òyá ihé níiwù ngbǒya éve kóró ale mà, ndùmùndúmù mà, otsutále mà, iwí mà, ndirò ábhǒ ngǔkpà anditále mà nà ìiwù ùlinà Yèsù-ònzí, kà ràdù abádhí ìgù. ³¹Ní idhò núukò ihé-yà atdíidǒ nyú iwí rǒte dhu, ngbǒya éve ale-ngbò rǔgù dhu, otsutále rǔbhi dhu, ndirò ndùmùndúmù mà rí inga àlǎ dhu ì àla rò. Ní abádhí náadù 'òpè ì rífu Pbàisràyélí tó Kàgàwà atdíidǒ nyú.

Yèsù rí ifò lufù ale nóngù dhu

(Mrk 8.1-10)

³²Wò dhu-dzi dǒ, Yèsù náanzi pbìndà ábhàlì, ndàdù àtìna abádhí nǐ : « Ma mí kǎkàrí ale-izè ònzì atdíidǒ. Kòní mà mòkò ìbhùku abádhí mà nà mbàlimbàlì, ndirò abádhí rǒnyèna dhu ríí mbǎ. Ní ma mòzè nzá mabhu abádhí ròwù inzà dhu nònyè rórò, akye sàzì arana abádhí àbhu ràwà ì otu ǒ nǐ. » ³³Ní Yèsù bhà ábhàlì náadù dhu ìvu Yèsù-tsù, 'àti : « Yàrí rùngù ǒ, àlě kówu yà dhu bvù tí ihé-yà nóngù àlě kí nǐ ònyè nábà àdhà ? » ³⁴Ní Yèsù adù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti : « Nyí nyíí *mùgati nà ife ? » Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti : « Àrùbhù, ndirò ngúfe ìbhè nzo mà nà. » ³⁵Nírò ní ndi Yèsù adù ihé-yà návi ròkò obvò.

*Yèsù rí ifò lufù ale
nóngù dhu (15.34-38)*

³⁶Wò dhu-dzidǒ, kǎdù kǒkò àrùbhù mùgati mà, kǒkò ìbhè mà nà nùgù ndùlǔ fóná, ndàdù òtsò nábhu Kàgàwà tò. Tdíidǒ, kǎdù kǒkò mùgati-ònga núkò, ndùbho pbìndà ábhàlì-fó, abádhí ràdù ùndòna ihé-yà tò. ³⁷Kóró ale náanyè dhu 'ùlè nǐ àkáká dhu bvù. Ní Yèsù bhà ábhàlì náadù òdòdì ònyè-go-tsù núndu, rùlè àrùbhù sǐngè ǒ. ³⁸Dhu nanyè ale-bvu nǐí ifò lufù kpabhále, inzà ka kòzè vèbhále mà nzónzo mà nà

rórò. ³⁹Kòrí ihé-yà ndì ndàvi ràdu ì ibha dhu-dzidž, Yèsù adù ùpo ibhú ò, ndàdù àrà Màgàdanì tí kátina pbìrì ò.

Pbàfàrisáyó mà, *Pbàsàdùkáyó mà nà rí Yèsù náyí rònzi wiwì dhu

(Mk 8.11-13; Luk 12.54-56)

16 ¹*Pbàfàrisáyó mà, *Pbàsàdùkáyó mà nà náawù ùvò Yèsù-tí'ò. Ní kà-afí ì omvú tí nǐ, abádhí náavì ka rìtè òrù-akpà ò rò ìrà atdí ize fíyò. ²Pbétù, Yèsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti : « Ìnga ràti rò, nyí nyáróngo àtìna : < Igye rí nzi ìkò, òrù-akpà-nyì-rǒnga nílilu tí nídhuní. > ³Ndirò bhòtsungá, nyí nyaràdù àtìna : < Indo igye rǒgye ògye, òrù-akpà-nyì-rǒnga nítì ìtì tí nídhuní. > Nyí nyúni dhu ní òrù-akpà-nyì rǒ nyí nyàla dhu rítèna dhu kèlě, ìnzì nyàdù ìrà rírà kàsùmì ǒ rí ndònzì dhu núnì. ⁴Indo arí ale ní nzére ale, ndirò abádhí náarí nzi Kàgàwà ózè dhu ònzi. Abádhí ózè kònzì wiwì fíyò. Pbétù ka kí nzi atdí wiwì mà nónzi abádhí tò. Abádhí tò ka kávína dhu ní *nabì Yǒnà rǒ ndì nanzi wiwì kèlě. » Wò dhu-dzidž, Yèsù adù abádhí núbhà, ndàdù àrà findá dhu ní.

Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mà nà tó afi

(Mk 8.14-21)

⁵Yèsù mà, pbìndà *ábhàlì mà nà níitdègu ada rèrù-adzè, ní m̀gati nídyì ì í dhu náadzò Yèsù bhà ábhàlì ò ná rò. ⁶Ní Yèsù adù àtìna abádhí ní : « Òò ! Nyàndà nga mběyi ! Nyòdò nyí Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mà nà tó afi rǒ rò. » ⁷Ní Yèsù bhà ábhàlì náadù 'òpè 'òtè nzínziya ǒ, 'àmbe àtìna dǒ : « Ka rǒte wò dhu bhěyi inzà àlě kidyì m̀gati dhu-okú dò rò. » ⁸Ní Yèsù náasè abádhí rǔnɔna dhu, ndàdù dhu ìvu abádhí-tsù ndàti : « Ádhu nyí nyátina nzínziku ǒ, ìmbà àlě kǐfì m̀gati nà dhu-okú dò rò dhu rǎrì ndi ní ? Nyí ní ákě a'uta nà ale ! ⁹Kàpè tí obhó d̀kku àlù ? Nyí nyàpè tí nzá imbò m̀gati-ǒnga ma mukò, imbò lufù ale ràdù ònyùnà dhu ìrè ? Ndirò nyí nyìrè tí inzà yà nyí nyadù òwunà òdòdì m̀gati-go tó sǔngè-bvu ? ¹⁰Nyí nyìrè tí inzà àrùbhù m̀gati-ǒnga ma mukò, ìfò lufù ale rònnyè dhu ? Ndirò nyí nyìrè tí inzà yà nyí nyadù òwunà òdòdì m̀gati-go tó sǔngè-bvu ? ¹¹Íngbà dhu bhěyi dhu, inzà nyí nyadù dhu ùni, ìnzì rǎrì m̀gati ma m̀te d̀nà, yà ma mí dhu òvò f̀k̀k̀ matì, nyí ròdò nyí Pbàfàrisáyó mà, Pbàsàdùkáyó mà nà tó afi rǒ rò. » ¹²Ní rǒ ní ndi Yèsù bhà ábhàlì nádù dhu ùni, Yèsù rǒte d̀nà dhu rǎrì nzi m̀gati nónzi ka karí ní afi. Pbétù, kà rǒte d̀nà dhu rǎrì Pbàfàrisáyó mà Pbàsàdùkáyó mà nà náarúdhèna ìndrù tò dhu.

Péterù rí Yèsù náti Krístò tí dhu

(Mk 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³Wò dhu-dzidž, Yèsù mà pbìndà ábhàlì mà nà náawù Kàyìsàriyà-Filipì tó kigò-bidž rǐfì pbìrì ò. Ní kǐvú dhu pbìndà ábhàlì-tsù, ndàti : « Ádhu

indrũ nàarúnɔna Ìndrũ t'ídhùnà dǒ ? » ¹⁴Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti : « Atdídhena ale náarátina nyi rǎrǎ Bâtizò nubhónà Yùwanì. Ngǔkpà ale náarádù àtìnà nyi rǎrǎ nabi Èliyà. Ndirò ngǔkpà ale-tsi náarádù àtìnà nyi rǎrǎ nabi Yèrèmiyà, ndirò ngǎtsi nǐ nyi rǎrǎ Kàgàwà bhà pbànábí nzínzi ǒ atdí nabi. » ¹⁵Ní Yèsù adù dhu ìvu abádhí-tsù ndàti : « Olu nyí, nyí nyarátina ma rǎrǎ àdhi ? » ¹⁶Ní Sìmonì Péterù náadù dhu àdu kà tò, ndàti : « Nyi ní *Krístò, ìnzǐ aróvè Kàgàwà t'ídhùnà. » ¹⁷Nírò ní ndi Yèsù adù atìnà Péterù nǐ : « Nyi nyònzǐ wà hirò, Sìmonì, Yùwanì t'ídhùnǎ ! Ìnzǐ ní ìndrũ ndi wò dhu nàbhu nyuni. Pbétù ka nàbhu nyuni ní òrù-akpà ò arǐ Ìbadu Kàgàwà. ¹⁸Ní, ma mátina nyi nǐ : Nyi ní Péterù, bhalabhala tó odu. Ndi bhalabhala tó odu dǒ ní ndi ma mǎsɔya pbàkà *Kànìsà. Ove-bvù ka kótsù ònà tsǎtsù nǒɔnziya nǐ atdí dhu mà ndi Kànìsà rǒ. ¹⁹Ma mabhùya òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ *kamà Kàgàwà bhà idzi ò ka kótsù nǐ fùngulà funú. Kóró dhu-tsi yà adzi dǒ nyi nyùtsi, nóngo ìǐ iwà ndi nùtsi òrù-akpà ò màtí. Ndirò kóró dhu-tsi yà adzi dǒ nyi nyùnga, nóngo ìǐ iwà ndi nùnga òrù-akpà ò màtí. » ²⁰Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù dhu núya pbìndà ábhàlǐ tò ìnzǐ dhu núnɔ tí atdí ale tò màtí ndi rǎrǎ Krístò.

Yèsù rǐ ndi ndòvè, kǎtdù ndi, ndàdù ndìngbè dhu nǒvɔ dhu

(Mrk 8.31-9.1 ; Luk 9.22-27)

²¹Ròpè ndi ányirǒ rò, Yèsù apè ndòvò dhu k pangba pbìndà ábhàlǐ tò ndàti, dhu rǎkǎ wà ndàrà Yèrùsàlemà tó kigò ò, ndíní *pbàkùrǔ mà, *pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, ndirò Músà bhà Úyátá tó màlímó mànà náabhù tí ndi ndàbà àpbè abho ányì. Abádhí rǎrǎ ndàbhù kohò ndi, kadù ndòtdù, ndirò ìbhu idho dzidǒ, ndi radùya ndìngbè ove-bvù rò. ²²Ní Péterù adù kidyì ndàrà nà igi, ndàdù ndòpè ndòrù kà-dǒ, ndàti : « Ádrùngbǎlé, Kàgàwà àkǎ ndòdò ngbǒnu ! Ìnzá dhu àkǎ wò dhu rǒnzǐ ndi rùnù. » ²³Pbétù, Yèsù adù ndàgere, ndàti Péterù nǐ : « Ìndrǐ nyi itse tidú rò pfòmvo *Sitanǐ ! Nyi nyí dhu ònzǐ nyitsu ma nzérénga ò. Obhó tí, nyi nyí nǐ inga nírè Kàgàwà náarí inga ìrè dhu bhèyi, pbétù nyi nyí inga nírè ìndrũ náarí inga ìrè dhu bhèyi. »

²⁴Wò dhu-dzidǒ, Yèsù adù àtìnà pbìndà ábhàlǐ nǐ : « Ndi ale náapé ndòzè ndùbhi owùdu ǒ, ní kǎkǎ ndàdzo róná rò, ndàdù ndà'ù ndànò pbìndà *mùsàlabhà, ndàdù ùbhi owùdu ǒ. ²⁵Pbìndà ìpìrǒnga nòzè ndìgù ale níwíya ka. Pbétù okúdu dǒ rò rí pbìndà ìpìrǒnga níwí ale, náadùya kàbà àbà tdítdǒ. ²⁶Ìndrũ rǐ yà adzi ǒ dhu nóngyè kóró, pbìndà ìpìrǒnga ràdù àwí dhu tó idzìnga ní àdhu ? Atdí dhu mà tí ìnè, yà ìndrũ ràdù àbhunà pbìndà ìpìrǒnga nùwè tí ? ²⁷Obhó tí, Ìndrũ t'ídhùnà nǐraya Àbanà Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó awáwù ǒ pbìndà màlàyíká mànà. Nírò ní ndi kǎdùya ìngbàtí fíli ndi ale mà núbho ndi ale bhà kasu-bvu rǒ. ²⁸Ma mí obhó dhu núnɔ fùkù : ngǔkpà ale kǎkǎ ìrǒ rǐ ale nzínzi ǒ,

núuvèya nzí inzá ì àla Ìndrù t'ídhùnà rírà pbìndà idzi tó ádrùngbǎnga ǝ dhu rórò. »

Yēsù-wòyǝ rǝ ndùgèrè dhu

(Mrk 9.2-13; Luk 9.28-36)

17 ¹Azà idho dzidǝ, Yēsù núugu Péterù mà, Yàkǝbhò mà, ndirò Yàkǝbhò t'ádòná Yùwanì màná, 'àdù òwu nà lèngèlèngè ádzí pbìrì-akpà dò.

²Ní Yēsù-wòyǝ núugèrè ndì abádhí-nyìkpó ǝ rò. Kà-nyì náadù ndòpè ndùmbìlì adyifò bhèyi, kà-rǝ mùdzarù ràdù òwu tdyé awáwù bhèyi.

³Nírò ní ndi Músà mà Èliyà màná núuto ì, 'àdù àmbe òte dǝ Yēsù màná.

⁴Ní Péterù adù àtìná Yēsù ní: « Ádrùngbǎlé, dhu òfò nga àlě ròkò iró. Ní nyi nyòzè ka nǝ, ma mí ìbhu hemě-dzà núpě iró, atdí ní pbùkù, ngàtsi ní Músà bhà, ndirò ngàtsi ní Èliyà bhà. »

⁵Wò dhu núno Péterù rǝ rórò ní ndi, inga àwù rí ádrùngbǎ àpbù níibvú ndì, ndàtsì abádhí sisìna nǝ. Ndirò ndi àpbù ò rò, atdí ale-tù náadù ndìrì, ndàti: « Yàrí ní Idhùdu, atdí dǝ ma mózè ale. Kǎrí nyìkpódu nǝfò dhu ònzi. Ní, nyìrì kà-tsǝ dhu. »

⁶Yēsù bhà ábhàlǝ níitdègu wòrì ale-tù níri, ní òdo níisí atdí dǝ abádhí ò. Abádhí adù 'àwà obvò, ì rùpbǎ nyìya adzikpa nyú rǝ. ⁷Ní Yēsù náandri abádhí-tí'ò, ndàpbàlǎ abádhí-ngbò, ndàdù àtìná: « Nyìvà nyí, ìnzì nyònzì òdo ! » ⁸Ní kǝkǝ ábhàlǝ níivà ì 'àndà nga, 'àdù Yēsù kèlě nála atdí rǝ.

⁹Pbìrì dò rò abádhí rǎwù òná kàsùmì ǝ, Yēsù adù dhu núya abádhí tò ndàti: « Àpé nyàwe yà nyí nyàla dhu atdí ale tò màtí, ràrà àhu Ìndrù t'ídhùnà rǝ ndìngbè òve-bvù rò dhu ò. » ¹⁰Wò dhu-dzidǝ, Yēsù bhà ábhàlǝ náadù dhu ìvu Yēsù-tsǝ 'àti: « Ádhu Músà bhà Úyátá tó màlímó náarátina Èliyà rǎkǎ pé ndìrà angyi nǝ ? » ¹¹Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: « Obhó tí, Èliyà nǎkǎ wà ndìrà, kóró dhu nyìtì ndì ndohú tí. ¹²Pbétù, ma màtina Èliyà nírà wà àhu, ìnzì ìndrù ràdù Èliyà tí kà rǝ dhu núni. Ndirò abádhí náadù àvu kà-rǝ afíya nózè dhu bhèyi. Ní ndi dhu bhèyi tí, abádhí náavùya Ìndrù t'ídhùnà rǝ. » ¹³Nírò ní ndi Yēsù bhà ábhàlǝ náadù dhu ùni, yà Yēsù rùbhi òte rǝ dòná fíyò ale rǎrǝ Bàtizò nubhónà Yùwanì.

Yēsù rǝ símvo nà ngbángba nígù dhu

(Mrk 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴Yēsù mà, pbìndà ìbhu ábhàlǝ màná níitdègu ìwu ùvò ihé-yà rǝ rǝ, ní atdí ale níindri Yēsù-tí'ò, ndòkò ndì òtdyùna dǝ kònzí, ¹⁵ndàdù àtìná kànǝ: « Ádrùngbǎlé, ábà ìzu idhùdu dǝ. Kà rǝ símvo nà, ndirò kǎrí àndi atdí dǝ. Bìlìnganà kǎrí ndàwà kàzu ò, ndirò idha ò màtí. ¹⁶Ma mìrà kà nà ndínǝ pbùkù ábhàlǝ níigú tí, ní abádhí àdù nzá kìgu. » ¹⁷Ní Yēsù adù àtìná: « Hàkà ! Nyí, ìmbà a'uta nà ale tó rùgànda, ndirò nzére ale ! Àlě

kokoya nyí màná ìfẹ kàsùmí tí? Ndirò fùkú dhu-dzi ma mondúya ràrà àhù ìfẹ idhò tí? Nyìwú ndi ngbángba nà àzú fudu ò! » 18 Yèsù adù òtẹ orú tũna nyú nà wò ngbángba ò ríí nzére-alafí dǒ, ndi nzére-alafí ràdù àhù ndi ngbángba ò rò. Ní ndi ngbángba náadù ògù ányirǒ rò tí.

19 Ní Yèsù bhà ábhàlì náadù òndri Yèsù-tí'ò atdíró kà ríí rórò, 'adù dhu ìvu kà-tsǔ, 'àti: « Ádhu inzá mǎ mìpfo wò nzére-alafí nǐ? » 20 Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Nyí nyìpfo nzá ka fùkú ákě a'uta-okú dò rò. Ma mí obhó dhu núnò fùkú: fùkú a'uta nǐíná gukyè *hàradalì-kpǒ náarfí dhu bvùtí mǎtí, ní nyí nyambènà àtina yàrí pbìrì nǐ: <Íngbè nyi ìró rò nyarà ndǎlù,> ní ndi pbìrì àmbènà àdù ndìngbè ányirǒ rò. Ndirò, lèmakú nónzi rí atdí dhu mà nambènà ìí mbǎ. [21 Pbétù, wǒrí nzére-alafí-tidò nábhu ràdù rǎhù dhu ní itsòta mà, ònyè t'ónyuta-tsù t'útsita màná kèlě.]]

Yèsù rí ndi ndóvè, kǒtdù ndi, ndàdù ndìngbè dhu nówò tdítǒ dhu
(Mrk 9.30-32; Luk 9.43b-45)

22 Yèsù mà pbìndà ábhàlì màná níitdègu 'òtù atdíkpá Gàlilayà tó pbìrì ò, ní Yèsù adù dhu òvò abádhí tò, ndàti: « Ka kí Ìndrǔ t'ídhùnà nípfò, kabhu ìndrǔ-fó. 23 Ní í ale rí kòho, kadù òtdùnà. Pbétù ìbhu idhò dzidǒ, kǎdùya ndìngbè ɔvè-bvù rò. » Ní wò dhu ì ìrì rò, izu náadù Yèsù bhà ábhàlì náka atdíǒ.

Yèsù mà Péterù nà rí Kàgàwà bhà idza-dò tó pàratà núfǒ dhu

24 Yèsù mà, pbìndà ábhàlì màná níitdègu owu òvò Kàpèrnàwumù tó kigò ò, ní Kàgàwà bhà idza-dò tó pàratà t'úfótá tó pbàndómbé níindri Péterù-tí'ò, 'adù dhu ìvu kà-tsǔ, 'àti: « Fùkú màlìmò náatí Kàgàwà bhà idza-dò tó pàratà núfǒ òfǒ? » 25 Ní Péterù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Òfǒ arúfǒna. » Ní idza Péterù òtsù rò, Yèsù náapè ɔtẹ angyi, ndivú dhu kà-tsǔ ndàti: « Ádhu nyi nyirè wò dhu dǒ, Simoní? Ádhi ndi yà adzi ò ádròdrǒ kámá tó pàratà núfǒ ràdù? Ndirò, ádhi ndi ùdzina ndi ndí dhu-dò nátsà ràdù abádhí tò? Tí abádhí tó pbìrì ǒ ale nyú? Ndirò ngǎtsi nǐ, tí ìwǔ tí íwǔ ndi pbìrì ǒ ale? » 26 Ní Péterù adù dhu àdu kà tò, ndàti: « Ìwǔ tí íwǔ ndi pbìrì ǒ ale. » Ní Yèsù adù àtìnà kànǐ: « Wǒrí ní ìtí ka kátina, ndi pbìrì ǒ ale nyú rǎrǐ nzí àdù kùfó. 27 Pbétù, dhu àkǎ nzá àlě rǎbhu abádhí ròtsù nzérenga ò. Ní, ndi dhu bhèyi kà ríí rò, árá rèrù ò, nyadù ìnè nóbvù idha ò. Ní angyi nyi nyíbvùna ìbhè-li'ò nga nyángbě, nyadù fùrangà-kpǒ nídyi lina ò rò. Ndi fùrangà ní ndi nyi nyádù pàratà náfó nǐ àlě tò, ɔyǒ kóró. »

Ádrùngbǎ ale nyú ròsè ní àdhi?
(Mrk 9.33-37; Luk 9.46-48)

18 1 Ndi kàsùmí ǒ, Yèsù bhà *ábhàlì níindri Yèsù-tí'ò, 'adù dhu ìvu kà-tsǔ, 'àti: « Òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ *kamà Kàgàwà bhà idzi ǒ,

ádrùngbǎ ale nyú ròsè ní àdhi ? » ²Ní Yēsù adù atdí ákě ngbángba nánzì, ndìlì ridè abádí-ínzì. ³Kǎdù àtìna : « Ma mí obhó dhu núnò fùkù : ìnzì nyí nyapé nyùgèrè, nyùlì nyí nínì nzónzo bhěyi, ní nyí nyotsúya nzi òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ǎ akekpá mǎtí. ⁴Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ndìfò rí obvò ndítírò, ndìlì ndi yàrí ngbángba bhěyi ale, nǐ'ya ndi òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ǎ ádrùngbǎ ale. ⁵Ndirò, yà dhu bhěyi ngbángba nákwò rí okúdu dò rò ale, ní iwà ima nàko ima nyú tírò ale. »

Ìndrù àbhù ka kí ròtsù nzérénga ǎ dhu-rǎ rò dhu àkǎ kǎdò ale dhu

(Mrk 9.42-48 ; Luk 17.1-2)

⁶Wò dhu-dzidǎ, Yēsù adù àtìna ábhàlǐ nǐ : « Yà ma ná'ù nzónzo nzínzì ǎ, atdí ngbángba mà nábhù rí ròtsù nzérénga ǎ ale, ní dhu ǎfò nga mběyi nyú kosò ádrùngbǎ odu-ba ndi ale-tú, kadù ndi ale nídò ádrùngbǎ rèrè tó lùlù ǎ. ⁷Àpè ní ndi yàrí adzi tò, ìndrù àbhù kǎrí ròtsù nzérénga ǎ dhu-okú dò rò. Obhó tí, ìndrù rǎdù ǎtsù ǎtsù nzérénga ǎ. Pbéù, ìndrù nábhù rí ròtsù nzérénga ǎ ale rǐ ǎpè ǎ. ⁸Dhu apé ì ǎtsúnù mà, ndirò pfǎnù mà náarí nyabhù nyotsù nzérénga ǎ dhu tí, ní ǎtǎ ndi ǎtsúnù mà ndi pfǎnù mà nà, nyadù àwà nà itse nyú rùnù rò. Dhu ǎfò nga mběyi nyú, nyotsù atdí ǎtsúnù nà, ndirò atdí pfǎnù nà dhòdhódhóna tó ípìrǎnga ǎ, ròsè ǎyǎ ǎtsúnù mà, ǎyǎ pfǎnù mà nódo nyi nyí indù, kadù nyobvù nà ìnzì aráve dhòdhódhóna kàzù ǎ dhu dònǎ. ⁹Ndirò, dhu apé ì ǎnyìkpónù náarí nyabhù nyotsù nzérénga ǎ dhu tí, ní ǐtǎ ka, nyadù iwà nà nyobvù itse rùnù rò. Dhu ǎfò nga mběyi nyú, nyotsù dhòdhódhóna tó ípìrǎnga ǎ atdí ǎnyìkpónù nà, ròsè ǎyǎ ǎnyìkpónù nódo nyi nyí indù, kadù nyobvù ìnzì aráve dhòdhódhóna kàzù ǎ dhu dònǎ. »

Àwǎwí, ndàdù ndàbà tà mà tó mbóli

(Luk 15.3-7)

¹⁰Tdítdǎ, Yēsù adù àtìna ábhàlǐ nǐ : « Nyòdo nyí mběyi, ìnzì nyónzì kǎkàrí nzónzo nzínzì ǎ atdí ngbángba mà gàyà. Ma mí obhó dhu núnò fùkù : òrù-akpà ǎ arǐ abádí tó màlàyíká náaróko bilínganà, 'ámbe òrù-akpà ǎ arǐ Àbadu Kàgàwà-nyìkpa nándà dǎ. [¹¹Obhó tí, Ìndrù t'ídihùnà níra àwǎwí ale nígu.]

¹²Ní, ádhu nyí nyírèna yà dhu dǎ ? Atdí ale náapé ì atdí miyà tà mà nà, atdí rǎdù àwí abádí nzínzì ǎ rò, ní ndi ale tí nzi àdù kǎkò àrùgyètdí kumì dònǎ àrùgyètdí nà ngùkpà tà mà núbhà pbirì dǎ rányù ró, ndàdù àrà yà àwǎwínà tsí nómè ? ¹³Kǎpé kàbà, ní ma mǎtina nyí nǐ : kà rǎdù ì ádrùngbǎ dhèdhe nyú nà ndi tà mà-okú dò rò, ròsè yà àrùgyètdí kumì dònǎ àrùgyètdí nà ngùkpà tà mà, yà inzà ùwínà dònǎ. ¹⁴Ní ndi dhu bhěyi tí, òrù-akpà ǎ arǐ Àbakù Kàgàwà nózè nzá atdí ngbángba mà rǎwí kǎkàrí nzónzo nzínzì ǎ rò dhu. »

Dhu nàfă nyi nŋ ɔdhînu nónzî nyi nyádù tí dhu

15 Yèsù adù àtìná tdítdǎ ábhàlǐ nŋ: « Ɔdhînu náapě dhu àfă nyi nŋ, ní dhu àkă nyarà kòtù, nyadù kàbhà afátá nówò kà tò ɔyɔ rò nyŋ nyŋŋ kà mànà rórò. Kăpě nyi nyùnò dhu níri, ní nyi nyìgũ wà ndi ɔdhînu. 16 Pbétù, kăpě ndùvò ìnzî ndìrì tsùnù dhu, ní ádù nyidyi atdí ale mà, ndirò ngătsi nŋ ɔyɔ ale mà, nyówù mànà kà-ti'ò, ndínŋ ɔyɔ, ndirò ngătsi nŋ ìbhu ngàmbi mà núnò dhu-bvũ rǎ ka kadù tí ndi dhu nóbhòlò. 17 Pbétù, kăpě ndùvò ìnzî ndìrì abádhí-tsù dhu, ní ádù nyipfo ndi dhu Kàgàwà ná'ù ale tó mùtù nzínzì ò. Ndirò kăpě ndùvò ìnzî ndìrì ì ale mà, ní ádù nyozú ka ìnzà Kàgàwà ná'ù ale tí, ndirò ádù nyozú ka pàratà t'úfótá tó atdí ndombè bhěyi. »

Dhu ùtsi ka kí dhu mà, dhu ùngă ka kí dhu mànà

18 Wò dhu-dzidǎ, Yèsù adù àtìná ábhàlǐ nŋ: « Ma mí obhó dhu núno fùkù: Kóró dhu-tsí yà adzi dǎ nyŋ nyùtsi, nóngo ìŋ iwà ndi nùtsi òrù-akpà ò màtí. Ndirò kóró dhu-tsí yà adzi dǎ nyŋ nyùnga, nóngo ìŋ iwà ndi nùnga òrù-akpà ò màtí. 19 Ma mí obhó dhu núno tdítdǎ fùkù: nzínzikũ ɔ ɔyɔ ale mà náapě 'iri yà adzi dǎ, 'ònzì yà ò zè kóró dhu-tsí, ní òrù-akpà ò arŋŋ Àbadu Kàgàwà rǎdù ndi dhu nábhũ àbhũ abádhí tò. 20 Obhó tí, ɔyɔ ale mà, ngătsi nŋ ìbhu ale mà núndu ì ɔvòdu rǎ ró, ní ma mŋŋ ìnè abádhí nzínzì ɔ. »

Dhu àkă kubà dhu ale t'ódhîná tò dhu

21 Wò dhu-dzidǎ, Péterù náandrì Yèsù-ti'ò ndàdù dhu ìvu kà-tsũ, ndàti: « Ádrùngbǎlé, ma mǎdù dhu ùbà ìfe-gùna dhu nàfă ɔnzidú ɔdhîdu tò? Ma tí ádù dhu ùbà kà tò àrùbhù-gùna? » 22 Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàti: « Ma mí nzŋ atina nyi rǎrǎdù dhu ùbà kà tò àrùbhù-gùna. Pbétù, dhu àkă nyubà dhu kà tò àrùbhù kumì, àrùbhù-rǎdǎ-gùna. »

23 Wò dhu-okú dǎ rò ní ndi ma mǎtina, òrù-akpà ɔ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ríli ndi atdí ádrùngbǎ kamà yà pbìndà wǎnzá nà arŋŋ pbìndà kasutále nazè rùbho ì wǎnzá bhěyi. 24 Ní, kítdegù ì wǎnzá nà arŋŋ ale-ɔvò nópè ndùnzi, ní ka kiwú atdí kasutále, yà fùrangà tó lufù-tsù tó wǎnzá nà rŋŋ nà kà-ti'ò. 25 Wò ndi ale rŋŋ ndi wǎnzá núbhò nŋ atdí dhu mà níŋŋ mbă kà-fó. Ní kàbhà ádrùngbǎlé náadù dhu ùya, ndínŋ ka kudzí tí ndi ale mà, pbìndà tsìbhále mà, pbìndà nzónzo mà, kóró fóná arŋŋ dhu mànà, ndínŋ ka kubhò tí ndi wǎnzá ní. 26 Ní wò kasutále náakò ndi ɔtdyèna dǎ pbìndà ádrùngbǎlé-ònzŋ, ndàdù ndìtsò kà-rǎ ndàti: « Ádrùngbǎlé, ùbà dhu idù, nyadù nga òdò ake. Ùbhò ma mí wò wǎnzá núbhò kóró ìndù. » 27 Ní wò ádrùngbǎlé náadù izu àbà atdítdǎ kà dǎ, ndàdù àtìná ìnzî kà rǎrŋ atdí dhu mà núbhò fìndà. Ní kǎdù kùbhà rǎrà. 28 Ní uró rò ndivà ndi rò, wò kasutále náatù yà ì arŋ kasu ònzì mànà ale nzínzì ɔ atdí ale. Ndi ale níŋŋ

mbèmbè atdí miyà *dinarì tó kàbhà wànzá nà. Ní, kǎkò wò ale dàna-tsi rǎ, ndi rìpǒ dàna-tsi, ihèna ròrì, ndàdù àtìna nǐ: «Úbhò pbàkà wànzá!»²⁹ Ní wò kà t'ódhìna náakò ndi ɔɔdyàna dǒ kà-pfǒ rǎ, ndàdù ndìtsò kà-rǎ, ndàti: «Úbà dhu idù, nyadù nga ɔdò ake. Úbhò ma mí pbùkù wànzá núbhò.»³⁰ Pbétù, wòrì ale náazè nzá ndìrì kà rùnɔna dhu. Ní, kǎdù kàbhù kosò imbi ò, kòdò ndi ndí rùbho pbìndà wànzá dhu òna nǎ.

³¹ Ní, yà abádhí arí kasu nónzi mànà atdíkpá ngǔkpà kà t'ódhìna, níitdègu wò ndi nònzi dhu nǎlá, ní izu núuka abádhí atdíǎ. Ní abádhí adù òwu wò ndi nònzi dhu náwe kóró fíyó ádrùngbǎle tò.³² Nírò ní ndi wò ádrùngbǎle náavi kanzi ndi kasutále, ndàdù àtìna nǐ: «Nyi ní nzére kasutále nyú! Nyi nyìtsò nyi rùdú dhu-okú dò rò, ma màti ìnzǐ nyi rǎrǐ atdí dhu mà núbhò idù.»³³ Ní nyi nyàmbènà àdù dhu ùbà átò ɔdhìnu tò, àdhàdhì ma màbà dhu indù dhu bhěyi.»³⁴ Ní wò ádrùngbǎle náakó atdíǎ, ndàdù wò kasutále nábhu kosò imbi ò, kòdò ndi ndí ndíní kóró pbìndà wànzá nubhò tí dhu ònǎ.»

³⁵ Yèsù adù àtìna tǎtǎdǎ ábhàlǐ nǐ: «Ndi dhu bhěyi tí ní ndi, òrù-akpà ò arǐ Ábadu Kàgàwà rǎdù dhu ònzì rùkú, inzà ìngbàtí fli ndi ale mà nzínzikù ǒ núbà dhu atdí afina nyú nà adòna tò rò.»

Yèsù rǐ dhu núdhě kpatsìbhále mà rǐ 'ùbhǎ pbìndà tsìbhále nà dhu dǒ dhu
(Mrk 10.1-12)

19 ¹ Yèsù níitdègu yà ndi ndúbhi ùdhenà rǎ dhu t'údheta nító, ní kǐvǎ ndi Gàlilayà tó pbìrì ò rò, ndàrà Yùdeyà tó pbìrì-alàdò, yà Yòròdanì tó idha-apkà-adzèná rò arǐ ò. ² Ní abhàbhó ale nà òyá ihé náadù òwu kǒwu ǒ, kà rǎdù abádhí nzínzi ǒ andi nà ale nígu ányì.

³ Ní ngúfe *Pbàfàrisáyó níiwú Yèsù-tí'ò ndíní ì omvú tí kà-afí. Ní, abádhí níivú dhu kà-tsǔ 'àti: «Àlě tó Úyátá návi tí wà atdí kpatsìbhále mà ròdhò pbìndà tsìbhále ìngbǎ tí fli ndi afátá-okú dò rò màtí?»⁴ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Nyǐ nyàpè tí obhó Kàgàwà bhà Andítá náarúnɔna kpangba dhu nózè? Kǎrátina: «Mùhàngú ò rò, Kàgàwà náanzì kpatsìbhále mà, tsìbhále nà.»⁵ Ndirò kǎrátina: «Ndi dhu-okú dò rò, kpatsìbhále rǎdù àbanà mà, íyànà mànà núbhà, 'àdù 'ùngbò pbìndà tsìbhále nà. Ndirò, abádhí óyǒ rò rǎdù òngò atdí ale-ngbò tí.»⁶ Ní ndi dhu bhěyi tí, abádhí ní nzǐ àdù rǐ óyǒ ale tǎtǎdǎ, pbétù abádhí nóngò wà atdí ale-ngbò tí. Ní dhu àkǎ nzá atdí ale mà rùtu Kàgàwà ùngbò ale-ǎnga.»

⁷ Ní Pbàfàrisáyó adù dhu ìvu tǎtǎdǎ kà-tsǔ, 'àti: «Olu, ádhu Músà núuyá dhu ndàti, dhu rǎrǎdù àkǎ kandí ùbhátá tó bhàrùwà kabhu tsìbhále-fó, ndi tsìbhále òdì ka kǐ rò nǐ?»⁸ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Músà náabhè nyǐ nyòngò fùkú vèbhále nódì odú afíku náaró'ò dhu-okú

^z 19.7 Tòr 24.1-4

dò rò. Pbétù mànhàngú ò rò, ndi dhu níí mbă wò dhu bhěyi. ⁹Ma mí obhó dhu núno fúkù : atdí kpatsibhále náapé pbìndà tsìbhále nódho, ndàdù òdìnà, inzà ní mụnyòni kèlě nònzi ngàtsi kpatsibhále nà dhu-okú dò rò, ní ngàtsi tsìbhále ndi ndambà rò, ka nádù íí iwà mụnyòni nònzi. »

¹⁰Ní Yèsù bhà ábhàlì náadù àtìna Yèsù ní : « Wò dhu bhěyi kpatsibhále mà nzínzi ǝ dhu ríí tsìbhále màna rò, ìndrù rí 'ùmbă dhu tó ídzinga ríí mbă. » ¹¹Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti : « Ínzí ní kóró ale wòrí Ɔte náarí dọya àlǝ, pbétù kǎrí dọya àlǝ ale ní kǎkà Kàgàwà ábhu kà rǎlǝ dọya ale kèlě. ¹²Kpabhále-tsù àtò rádù ìnzí rùmbă vèbhále dhu-tsù ríí ibí. Obhó tí, atdídhená kpabhále náarí nzí vèbhále ùmbă ùdhí tí ka kudhí i *àmă tírò dhu-okú dò rò. Ngǝkpà kpabhále náarí nzí vèbhále númbă, ɔbi ní ka ka kùgèrè i, 'òngò àmə tí dhu-okú dò rò. Ndirò ngǝkpà-tsí náaróko àmə bhěyi, ìnzí 'ùmbă vèbhále òrù-akpà ǝ Ádrùngbă *kamà Kàgàwà bhà idzi-okú dò rò. Yà ma mụnò dhu rí dóna àlǝ ale náká kà rǎlǝ dóna ! »

Yèsù rí nìní nzónzo násò dhu

(Mrk 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³Wò dhu-dzidǝ, ìndrù níiwú nìní nzónzo nà Yèsù-tí'ò, ndíní kǎli tí ɔtsúna dọyá, ndàdù ndìtsò dọyá. Pbétù, Yèsù bhà ábhàlì náadù òko 'àmbe òrù dǝ i ale dǝ. ¹⁴Ní Yèsù adù àtìna pbìndà ábhàlì ní : « Nyùbhà nzónzo rìwú tidu ò, ndirò ìnzí nyàtò abádhí-tsù, òrù-akpà ǝ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà idzi ní abádhí bhěyi i nǎli ale tó nídhuní. » ¹⁵Ní Yèsù adù ɔtsúna nǎli i nzónzo dǝ, ndi dhu-dzidǝ, ndàdù ndìvā ndàrà ànyirǝ rò.

Yèsù mà rǝte atdí ònzítale nà dhu

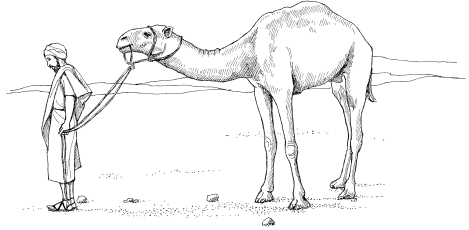
(Mrk 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶Wò dhu-dzidǝ, atdí ale níira Yèsù-tí'ò, ndàdù dhu ìvu kà-tsù ndàti : « Màlimò, àdhu ndi ídzì dhu tí ma màká mɔnzì, ndíní ma mabá tí dhòdhódhóna tó ípìróna ? » ¹⁷Ní Yèsù adù dhu ìvu kà-tsù, ndàti : « Ádhu nyi nyí dhu ìvù tsùdú ídzi dhu tí ríí dhu dǝ ní ? Atdí ale kèlě ní ndi ídzì ale tí ríí. Nyi nyapé nyoze nyotsù dhòdhódhóna tó ípìróna ò, ní dhu àká nyífu Músà bhà Ʋyátá. » ¹⁸Ní wò ale adù dhu ìvu Yèsù-tsù, ndàti : « Íngbàgà Ʋyátá i ? » Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàti : « Dhu àká nzá nyohò abvo, dhu àká nzá nyonzi mụnyòni, dhu àká nzá nyonzi ogbo, ndirò dhu àká nzá nyonzi títò ɔdhìne dǝ. ¹⁹Dhu àká nyífu àbanu mà íyànu màna, ndirò dhu àká nyoze ɔdhìne yà nyi nyú nyi nyóze nyi nyi-tírò dhu bhěyi^a. »

^a **19.19** Uvt 20.12-16; Law 19.18; Tòr 5.16-20

²⁰ Ní wòrí kpatsibhíngba náadù àtìna Yèsù nǐ : « Ma mífu wà kǒkórí Uyátá kóró, nǐ ádhu ndi àkǎkǎ mǎnzì tǎítǎ ? » ²¹ Ní Yèsù adù àtìna kà nǐ : « Nyi nyapé nyoze nyi'í àkǎkǎ ale tí, nǐ árà, nyadù kóró nyi nyarí'í nà dhu núdzi, nyadù i dhu ò rò nyi nyòngyè fùrangà nùndò nǎkùtále tò. Ndi dhu bhěyi nǐ ndi nyi nyadùya ònzì nábà òrù-akpà ò. Wò dhu-dzidǒ, nyadù nyira, nyadù owùdu núngu. » ²² Pbétù, wò kpatsibhíngba níitdègu wò ɔte níri, nǐ kǎdù àrà ányirǒ rò atdíǎ iza nùka ndi rórò, atdíǎ ndi ndónzì nídhunǐ.

²³ Nírò nǐ ndi Yèsù adù àtìna pbìndà ábhàlǐ nǐ : « Ma mí obhó dhu núnò fùkù : ònzitále rǒtsù òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ò dhu nǐ odú dhu nyú. » ²⁴ Ndirò, ma mí obhó dhu núnò fùkù tǎítǎ : *ngàmìyà rǒtsù, ndùdà sìndanì-bhu ǎ dhu rǐ'í isǒ. Pbétù, ònzitále rǒtsù òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ò dhu rǐ'í odú nyú ròsè. »

*Ngàmìyà rǒtsù ndùdà
sìndanì-bhu ǎ dhu (19.20-24)*

²⁵ Ní wòrí ɔte i ìrì rò, idho nùuko Yèsù bhà ábhàlǐ atdíǎ. Ní abádhí ambénà dhu òngù dǒ tsùyá nzínziya ǎ, 'ámbe àtìna dǒ : « Wò dhu bhěyi kà rǐ'í rò, ádhi pbá ale ndi ògù rádù ògù ? » ²⁶ Ní Yèsù andà abádhí, ndàdù àtìna abádhí nǐ : « Ìndrù tò ndi dhu rǐ nǐ àkǎ, pbétù Kàgàwà tò kà rǐ àkǎ àkǎ. »

²⁷ Nírò nǐ ndi Péterù adù ɔte òpè, ndàti : « Íri, mǎ mǎbhà kóró dhu mǎdù owùnù núngu, nǐ ádhu ndi mǎ mabáya ? » ²⁸ Ní Yèsù adù àtìna abádhí nǐ : « Ma mí obhó dhu núnò fùkù : yà adzi dǒ kóró dhu rǐ 'ùwù, 'òngò ɔwútána tí rò, Ìndrù t'ídhùnà náadiya pbìndà ádrùngbǎnga tò awáwè tò tombi dǒ. Ndi nínaganí, nyí, yà owùdu nyí nyúngu rò, nyí nyokoya átǎ atdí kumì dǒnǎ ɔyǒ nà tombi dǒ, nyámbe atdí kumì dǒnǎ ɔyǒ nà Pbàìsràyélí tò rùgànda-tsù-ànyǎ nítdi dǒ. » ²⁹ Ndirò ìngbàtí íli ndi ale mà, yà okúdu dǒ rò rǐ pbìndà idza, adóna, awéna, àbanà, íyànà, pbìndà inzo, ndirò pbìndà ɔnzibvu mà núbha, náabáya i dhu atdí miyà-gùna ròsè. Ndirò, kǎdùya dhòdhódhóngà tò ípírǒnga nábà. ³⁰ Pbétù, ábhǒ ale yà kòmbí arí'í wemberè tí nóongoya olù ale tí, ndirò yà olù ale tí arí'í kòmbí ale náadùya òngo wemberè tí. »

Vínyò tò inga ǎ kasu nanzì kasutále tò mbólí

20 ¹ Tǎítǎ Yèsù adù àtìna pbìndà *ábhàlǐ nǐ : « Obhó tí, yàrí nǐ ndi Òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ *kamà Kàgàwà bhà idzi nǒfò ndi nà dhu : Atdí idza-àbadhi náahù bhòtsungánǎ idza rò, ndámbe kasutále nómè dǒ, ndíní owu tí kasu ònzì pbìndà vínyò tò inga ò. » ² Abádhí níri i i kasutále

màna atdí ònari-kpɔ dʒ atdíku idho tɔ kasu tɔ mukimba tí. Kádù i ale nòvì ròwù vɛnyò tɔ pbìndà inga-bvù.

³Tdítdʒ, káhù ìbhu adyifɔ-sisì kútsingá nga tɔ ʒ, ndàdù ngùkpà ale nála pbanga-tsidʒ róko ìmbà kasúna ró. ⁴Ní kádù àtìna i ale nǐ: «Nyí mà átò, nyòwu nyònzì kasu vɛnyò tɔ pbàkà inga ʒ, tdù ma mádù fùkú mukimba núbho àkàkà dhu bhèyi.» ⁵Ní i ale náadù òwu ndi vɛnyò tɔ inga ʒ. Wò idza-àbadhi náahù tdíttdʒ azà adyifɔ-sisì adyíbhengá nga tɔ ʒ, ndirò àrùgyètdí adyifɔ-sisì adyídʒ nga tɔ ʒ, ndàdù dhu ònzì ndi dhu bhèyi tí. ⁶Kà ríku dóná rò nǐ, káhù atdí kumì dóná atdí nà adyifɔ-sisì pbítsòngá nga tɔ ʒ, ndàdù ngùkpà ale nála pbanga-tsidʒ òkò, ìnzì i í atdí dhu mà nónzì rórò ró. Ní kádù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti: «Ádhu, ròpè ndì kútsingáná rò rìrà àhu kòmbí, nyí nyòkò irò ìnzì nyí nyí atdí dhu mà nónzì rórò nǐ?»

⁷Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti: «Ìnzà ní atdí ale mà nápè mìtsù pbìndà kasu ʒ.» Ní kádù àtìna i ale nǐ: «Olu nyí mà átò, nyòwu nà nyònzì kasu pbàkà vɛnyò tɔ inga ʒ.» ⁸Ní pbítsòngáná, wò inga-àbadhi náati pbìndà kasutále tɔ ádrùngbàlè nǐ: «Únzì kasutále, nyadù fíyò mukimba núbho. Nyi nyí kòpè yà olù kasu nòpè ale rǒ rò, nyadù àrà kùtsà yà angyi kasu nòpèna ale rǒ.» ⁹Ní yà atdí kumì dóná atdí nà adyifɔ-sisì pbítsòngá nga tɔ ʒ kasu nòpè ale níwú, kadù ngàtsi ale bhà atdí ònari nábhu ndi ale tò. ¹⁰Yà angyi kasu nòpèna ale níwú ùvò átò. Abádhí níirè nga fíyò ka kùbhòna mukimba ràròse òse yà olù kasu nòpèna ale tɔ mukimba dóná. Pbétù, abádhí mà átò náadù atdátdí ònari kèlè nábà. ¹¹Ní kàkò i í rò, kòkò ale náapè 'àmbe ònu dʒ inga-àbadhi nǐ. ¹²Abádhí ati kà nǐ: «Kàkà kasutále níwú ùvò olù, 'adù kasu nónzì atdí adyifɔ-sisì kèlè tí. Ní nyi nyadù tí mukimba núbho abádhí tò àdhàdhì mǎ màna, àzèmbè mǎ'i ní ndi bilí mǎ mònzì kasu, adyifɔ ràdù mòbì rò?» ¹³Ní wò ale adù dhu àdu atdí abádhí nzìnzì ʒ ale tò, ndàti: «Pbàlè ma mònzì nzà nyi nzére. Nyi nyà'ùnà tí nzà atdí ònari rò nyi nyí kasu nónzì atdí idho ʒ dhu?» ¹⁴Nírò, ákò indù mukimba, nyadù àrà indù dhu nǐ. Ma mòzè mabhu ka wò olù ìràna ale tò àdhàdhì indù ma mabhu ka dhu bvù tí. ¹⁵Ma mádù pbàkà fùrangà nùndò ma mòzè ka dhu bhèyi. Tí nzì obhó? Ndirò yà ma mònzì idzì dhu nyi nyàla tí nzére dhu ma mònzì dhu tí?»

¹⁶Ní Yèsù adù àtìna tdíttdʒ: «Yà kòmbí arí'ì olù ale tí ale nóongoya wemberè tí, ndirò yà kòmbí arí'ì wemberè tí ale náadùya òngo olù ale tí.»

Ìbhu rí kùsè nǐ Yèsù rǐ ndì ndòvè kòtdù ndì, ndàdù ndìngbè dhu nòvò dhu
(Mrk 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷Yèrùsàlemà tɔ kigò ʒ ndì ndúpo rórò, Yèsù náanzi pbìndà atdí kumì dóná ʒyɔ nà ábhàlì igi. Ní otu ʒ i ówu rórò, kádù àtìna abádhí nǐ: ¹⁸«Kànǐ àlè kúpo Yèrùsàlemà tɔ kigò ʒ, ní ànyì ka kí Ìndrù t'ídhùnà nípfo kabhu

*pbàkùhání tó ádròdrǎ ale mà, Músà bhà Ƴyátá tó màlímó màná fǒ. Abádhí rǐ anya nǒtdì kà-dǒ ndíní ka koho tí ka, ¹⁹'àdù kàbhù ìnzǐ ní Pbàyàhúdí-fǒ. † ale rǐ kòzù àkyǎkyè ale tí, 'àdù kǎvi asé ní. Ndirò abádhí rǐ kùtǒ *mùsàlabhà dǒ, ròvè, kadù òtdùnà. Pbétù, ìbhù idhò dzidǒ, kǎdùya ndìngbè ɔvè-bvù rò. »

Zèbèdayò bhà ingba-tsánà rǐ ádrùngbǎnga nónzi
Yèsù-fǒ pbìndà Ƴyǒ inzo tò dhu
(Mrk 10.35-45)

²⁰Wò dhu-dzidǒ, Zèbèdayò bhà ingba-tsánà mà, pbìndà Ƴyǒ inzo màná náandri Yèsù-tǐ'ò. Ní ndi ingba-tsánà náakò ndi ɔtdyèna dǒ Yèsù-ònzǐ, ndíní ndi ndonzi tí dhu kà-fǒ. ²¹Ní Yèsù ivù dhu kà-tsǔ ndàti: « Ádhu nyi nyòzè ? » Ní kǎdù dhu àdu Yèsù tò, ndàti: « Pbùkù ádrùngbǎnga tó idzi ǒ, ábhù kǎkà pbàkà Ƴyǒ inzo ròkò tinú, atdí ràdi indú fangà dònǎ rò, ngǎtsi ràdù àdi ígù dònǎ rò. » ²²Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàti: « Nyǐ nyùni nzá wò nyǐ nyónzina fudú dhu. Nyǐ tí àdù yà ma mómvùna àpbè tó kópà-tsù nómvù òmvù ? » Ní wò ingba-tsánà mà náadù dhu àdu Yèsù tò, àti: « Òmvù mà mǎdù òmvùna. » ²³Ní Yèsù adù àtìnà abádhí ní: « Obhó tí, òmvù nyǐ nyòmúyà ma mómvùna kópà-tsù. Pbétù ìndrù nǐlǐ ka kí ràdi idú fangà dònǎ rò, ndirò idú ígù dònǎ rò dhu ní nzǐ òtǎdu. † ngari ní yà Àbadu náabhòlò ka fíyò ale tó. »

²⁴Wò dhu ì ìrì rò, atdí kumì ngùkpà ábhàlǐ náadù àkò àkò tí kǒkò Ƴyǒ atdí iya bhà ale rǒ. ²⁵Ní Yèsù adù pbìndà ábhàlǐ nánzi tina ò, ndàdù àtìnà abádhí ní: « Nyǐ nyùni wà yà ìndrù dǒ ádròdrǎ ale tí ka kátina ale náarádù ì ale núlǐ fíyó ino tí, 'àmbe avu dǒ ròyá dhu. Ndirò, nyǐ nyùni wà yà ádròdrǎ ale náarádù ɔbiya à'è ìndrù dǒ tí dhu. ²⁶Pbétù, dhu àkǎ nzá ndònzì ndi ndi dhu bhěyi nzínziku ǒ. Atdí nzínziku ǒ ale náapè ndòzè ndàdi ádrùngbǎle tí, ní kà ràdù àkǎ ndǐ'í fùkú kasutále tí. ²⁷Ndirò atdí nzínziku ǒ ale náapè ndòzè ndàdi wemberè tí, ní ndi ale ràdù àkǎ ndǐ'í fùkú ino tí. ²⁸Ndi dhu bhěyi ní ndi, Ìndrù t'ídhùnà nǐrà nzá ndíní ka kónzi tí kasu fìndà. Pbétù kǐrà ndíní ndonzi tí kasu ngùkpà ale tò, ndàdù pbìndà ípìrǒnga nábhu ábhǒ ale nǔwù tí. »

Yèsù rǐ Ƴyǒ ndùmùndúmú nígù dhu
(Mrk 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹Yèsù mà rǔvò pbìndà ábhàlǐ màná Yèrikò tó kigò ò rò ònà kàsùmi ǒ, ábhǒ ihé-yà náadù òwu Yèsù-owù ǒ. ³⁰Ní yà otu-gì dǒ ì òkò rǒ ì Ƴyǒ ndùmùndúmú nǐrì Yèsù rǎda dhu. Ní abádhí adù 'òpè 'ùkù, 'àmbe àtìnà dǒ: « Ádrùngbǎle, Dàwudí-dhù bvù alé, ábà izu dǒkǎ ! » ³¹Ihé-yà náadù òkò 'àmbe òrù dǒ abádhí dǒ, 'àdù abádhí návi rìnè. Pbétù kǒkòrì ndùmùndúmú náadù ùkù ɔrú tǔya nyú nà tdítdǒ, 'àti: « Ádrùngbǎlé, Dàwudí t'ídhùnà, ábà izu dǒkǎ ! » ³²Ní Yèsù

adù ide, ndànzi abádhí, ndàdù dhu ìvu tsùyá, ndàti: «Ádhu nyí nyòzè mənzi fùkù?» ³³Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti: «Ádrùngbálè, ábhù nyìkpòka ràla inga.» ³⁴Ní Yèsù adù izu nábà abádhí dš, ndàdù abádhí-nyìkpò-ngbò nùpbala. Ní ányirò rò tí, kòrí óyò ale náadù 'òpè 'àla inga, 'adù òwu Yèsù-owù š.

Yèsù ròtsù Yèrùsàlemà tò kigò ò dhu

(Mrk 11.1-11; Luk 19.28-40; Yùw 12.12-19)

21 ¹Íkyèrò Yèsù mà, pbindà *ábhàlì mànà nókò Yèrùsàlemà tò kigò ò ò owu tí ùvò rórò, ní abádhí núuto ì Bètèfagè tí kátina pbanga ò. Ndi pbanga níí *mìzèyìtuni tí kátina itsu náarí dòná pbìrì-òngò rò. Ní Yèsù náavi óyò pbindà ábhàlì ròwù angyi, ²ndàdù àtìna abádhí nì: «Nyòwu wò angyi rí fùkù pbanga ò. Ní ndi pbanga ò nyí nyòtsù rórò, nyí nyí *kayinò-yà nótù òsò ka kòsò ró, pbindà ingba ràdù ì tiná. Ní, nyùnga ka, nyàdù ìwu abádhí nà kóró tidu ò. ³Ní atdí ale mà nùncōna gukyè dhu abádhí dš, ní nyí nyadùna àtìna: <Ádrùngbálè rí abádhí-atdyú nà.> Ní ányirò rò tí, ka kadùna abádhí nùbhà nyíwù nà.»

⁴Wòrí dhu náanzì ndì ndín angyi *nabì Zàkàriyà nùncōna dhu náaká tí. Kàti:

⁵«Nyàti Sàyunì tò kigò š tsibhíngba nì:

<Ándà! Kànì pbùkù kamà rírà tinu ò!

Kà rírà ìyònga nyú š, kayinò-yà dš ndì ndàdi rórò,

kayinò-yà bhà ingba dš ndì ndàdi rórò^b.>»

⁶Ní ábhàlì náawù, 'adù yà Yèsù àvinà fíyò dhu nónzì. ⁷Abádhí níiwú kayinò-yà nà pbindà ingba mànà, 'adù rýá órú mùdzarè núhu dýá, Yèsù ràdù àdi dòná. ⁸Ábhò ihé-yà núuhu rýá mberè otu š. Ngùkpà ale náadù itsu-dòkà nókò, 'adù ùhunà otu š. ⁹Ní yà angyi rówu Yèsù-ònzì ale mà, kòwù š ríwu ale mànà náambénà ùkù dš, 'àti: «Hòsanà! Ilèta náká kabhu Dàwudì-dhú bvù ale tò! Kàgàwà náká ndàso Ádrùngbálè-òvò rò ríra ale! Hòsanà! Ilèta náká kabhu òrù-akpà ò arí Kàgàwà tò!»

¹⁰Ní Yèsù ròtsù Yèrùsàlemà tò kigò ò rò, kóró ale-tsi náava ndì, 'àmbe àtìna dš: «Wòrí ale tí àdhi?» ¹¹Ní ihé-yà noowúnà dhu àdu rò abádhí tò, 'àti: «Nabì Yèsù ní yà, Nàzàretì-ale, Gàlìlayà tò pbìrì š.»

Yèsù rí Kàgàwà bhà idzá rò rí dhu nùdzì ale nódì dhu

(Mrk 11.15-19; Luk 19.45-48; Yùw 2.13-22)

¹²Wò dhu-dzidš, Yèsù náatsù Kàgàwà bhà-dza ò, ndàdù ányì-dzá rò rí dhu òdzi ale mà, ányì-dzá rò rí dhu ùdzì ale mànà dhu nódì kóró. Kàdù fùrangà-ònga núwù rí ale rí fùrangà núwù dòná rò mizà mà, àmbò nùdzì rí ale nókò dýá tombi mànà dhu nátdi.

^b 21.5 Zàk 9.9

Yēsù rōtsù Yèrùsàlemà tó kigò ò dhu (21.1-11)

¹³ Wò dhu-dzidǎ, kǎdù àtìnà i ale nǐ: « Kàgàwà bhà bhǔkù ò Andítá rǎtina: « Pbakà idza ní ka kanziya itsòta-dzà tí, pbétù nyí, nyí nyàdù kùgèrè ròngò ogbotále náarí 'ùru òná ngari tí. » »

¹⁴ Wò dhu-dzidǎ, ndùmùndúmú mà, otsutále màna níiwú Yēsù-tí'ò Kàgàwà bhà idza ǎ, ka ràdù ì nígu. ¹⁵ Ní *pbàkùhání tó ádròdrǎ ale mà, Músà bhà Úyátá tó màlímó màna náakó yà Yēsù rǎnzina wiwì ì àla rò, ndirò nzónzo rǔkǔ Kàgàwà bhà idzá dhu ì ìrì rò. I nzónzo ambénà àtìnà dǎ: « Hòsanà ! Ilèta náká kabhu Dàwudì dhú-bvǔ ale tò. » ¹⁶ Abádhí adù dhu ìvu Yēsù-tsǔ, 'àti: « Nyí tí kǒkò nzónzo rǔnǒna dhu níri ìrì ? » Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Ìri ma mǐrina ! Nyí nyàpè tí nzá Kàgàwà bhà bhǔkù ò ka kándì dhu nózù ? Ndi Andítá rǎtina: « Nyí nyábhù nzónzo mà, ndirò iré-nzo màna dhu ràmbe nyifù dǎ. » » ¹⁷ Wò dhu-dzidǎ, Yēsù adù ndìvà pbàkùhání tó ádròdrǎ ale mà, Músà bhà Úyátá tó màlímó màna tí rò, ndàdù àhu kigò ò rò, ndàrà Bètàniyà tí kátina pbanga ò. Ányì ní ndi kǎdù àrà òdhò.

Yēsù rǐ mùtinì tí kátina itsu nófù dhu

(Mrk 11.12-14,20-25)

¹⁸ Tsútsǎ nínnganí kútsingánǎ Yēsù rǐngo Yèrùsàlemà tó kigò ò òná kàsùmì ǎ, kǐrì àwù nà. ¹⁹ Ní kǎla mùtinì tí kátina atdí itsu otu-gì dǎ, ndàdù òndri tina ò. Pbetù kǎdù ndi itsu-bǐ kèlǎ nótù. Ní kǎdù ndi itsu nófù ndàti:

« Ròpè ndi indo, atdí itsu-kpɔ mà náká nzá ndò'ò dùnú tdítdɔ. » Ní ányirɔ rò tí wò itsu náadù òtdyù atdítdɔ.

²⁰ Yèsù bhà ábhàlǐ náala wò dhu, idhɔ ràdù ùkò atdítdɔ. Ní abádhí adù dhu ìvu Yèsù-tsǔ, 'àtí: « Wòrí mùtini nóttyù atdítdɔ kòmbómbí tí ingbà-dhu bhěyi ? » ²¹ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Ma mí obhó dhu núno fùkù, nyí nyapé ìí a'uta nà ìnzí afíku ràdù ùguru, ní nyí nyí nzí àdù wò itsu rɔ ma m̀nɔ̀nzi dhu kèlě nónzi. Pbétù, nyí nyádù àtina yà pbìrì nǐ m̀tí: <Íngbè nyi urɔ rò, nyadù àrà ìtsi ádrùngbǎ r̀r̀r̀ ò ! > Ní ndi dhu ràdù ndònzí yà nyí nyùnò ka dhu bhěyi tí. ²² Nyí nyapé ìí a'uta nà, ní nyí nyádù fùkù ìtsòta ɔ nyí nyònzí kóró dhu-tsí nábà àbà. »

Yèsù bhà ádrùngbǎnga nírà àdhà rò ?

(Mrk 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Wò dhu-dzidɔ, Yèsù atsù Kàgàwà bhà idza, ndàdù ndòpè ndùdhe dhu ìndrù tò. Ní pbàkùhání tó ádròdrɔ ale mà, Pbàyàhúdí-bvù *pbàkùrǔ m̀nà náandrì Yèsù-tí'ò, 'àdù dhu ìvu kà-tsù 'àtí: « Ádhi nyi návi nyongò kóró kòrí dhu nónzi ? Ádhi ádrùngbǎnga tó ɔbi nábhu indù nyongò i dhu nónzi nǐ ? » ²⁴ Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Ma mí atdí dhu kèlě níwù tsùkù. Nyí nyapé ndi dhu nádù idù, ní ma m̀ádù ma m̀árí i dhu nónzi pbìndà ɔbi nǐ ale núno fùkù. ²⁵ Ádhi Yùwanì nivi r̀rà bàtizò núbho ìndrù tò ? Tí Kàgàwà, ndirò ngàtsi nǐ tí ìndrù ? » Pbétù abádhí náadù 'òpè ìr̀è nga nzínziya ɔ, 'àmbe àtina dɔ: « Àlě kapé dhu àdù Kàgàwà r̀r̀r̀ ndi ka nivi, ní kádùna dhu ìvu àlě-tsù ndàti: <Olu, ádhu ìnzá nyí nyadù Yùwanì núno dhu ná'ù nǐ ? > ²⁶ Ndirò àlě kapé àtina, ìndrù r̀r̀r̀ ndi ka nivi, ní àlě kí ihé-yà-ɔdò nónzi, kóró ale náarì Yùwanì nòzè Kàgàwà bhà nabì tí nídhunì. » ²⁷ Nírò ní ndi abádhí adù dhu àdu Yèsù tò, 'àtí: « Ìnzá m̀á m̀uni. » Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Ìma nyú mà átò, ma mí nzí i dhu nónzi ma m̀árí nǐ ɔbi núno fùkù. »

Atdí àba bhà ɔyɔ kpabhínzo tó mbólí

²⁸ Wò dhu-dzidɔ, Yèsù adù dhu ìvu tdítdɔ abádhí-tsù, ndàti: « Ádhu nyí nyirè yà ma m̀áwèna mbólí dɔ ? Atdí ale ní'ì ɔyɔ pbìndà kpabhínzo nà. Ní k̀nò dhu atdí ingba tò ndàti: <Pbànǐngbá, árà nyonzi kasu v́nyò tó inga ò indo. > ²⁹ Wò ingba náadù dhu àdu àbanà tò, ndàti: <Ìnzí ma m̀ára àwólò ! > Pbétù olù nyú, k̀g̀èr̀è pbìndà ir̀èta, ndàdù ndìv̀a, ndàrà v́nyò tó inga-bvù. ³⁰ Tdítdɔ wò ale núno àdhàdhì dhu kèlě ngàtsi pbìndà ingba tò. Ní ndi-tsí náadù dhu àdu àbanà tò, ndàti: <Àrà ma m̀ára àbá. > Pbétù kádù nzá àrà ndi inga-bvù. » ³¹ Ní Yèsù adù dhu ìvu pbàkùhání tó ádròdrɔ ale mà Pbàyàhúdí ɔ pbàkùrǔ m̀nà-tsù ndàti: « Ádhi ndi k̀k̀k̀ ɔyɔ kpabhínzo nzínzi ɔ, àbanà òzè dhu nanzi ? » Ní abádhí adù dhu àdu Yèsù tò, 'àtí: « Yà angyi àbanà àvinà r̀rà kasu ònzí ingba. » Nírò ní ndi

Yěsù adù àtìnà abádhí nǐ : « Ma mí obhó dhu núno fùkù, pàratà t'áfótá tó pbàndómbé mà, m̀nyò̀nì tó vèbhále mà̀nà nówuya ùvò angyi rùkù Ádrùngbà kamà Kàgàwà bhà idzi ò. ³² Obhó tí, bàtizò nubhónà Yùwanì níira bvùkù, ndàdù obhónánga tó otu nítè fùkù, ní nyǐ nyadù nzá kà r̀nɔ̀na dhu ná'ù. Pbétù pàratà t'áfótá tó pbàndómbé mà, m̀nyò̀nì tó vèbhále mà̀nà ní i kà r̀nɔ̀na dhu na'u. Ndirò wò ndi dhu mà nyǐ nyàla rò, nyǐ nyadù nzá nyǔgèrè, nyǔbhà fùkù nzérenga, nyàdù Yùwanì r̀nɔ̀na dhu ná'ù. »

Vĩnyò tó inga ǝ rí kasu ònzi òr̀r̀r̀ kasutále tó mbóli

(Mrk 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Wò dhu-dzidǝ, Yěsù adù àtìnà pbàkùhání tó ádròdrǝ ale mà Pbàyàhúdí ǝ pbàkùr̀r̀ mà̀nà nǐ : « Nyǐri ngǎtsi mbóli. Atdí ale náazò pbìndà vĩnyò tó inga, ndàdù ngbòna nákpòrò kòr̀wà nǐ. Kǎdù ndi vĩnyo-kpǝ náhà ka kóngo òná ibhu nógyè, ndàdù ini nòsì ndi inga ǝ òdótále tò. Wò dhu-dzidǝ, àbadhi mà náadù ǐr̀i ndi inga-kàsù nónzi róngo ale mà̀nà, ndínì ǐ owu tí ndi inga ǝ ǝ'ò dhu-ònga núndò rǝ i ale mà̀nà. Wò dhu-dzidǝ, kǎdù ndìvà ndàrà abhi ò. ³⁴ Ní ndi vĩnyò-kpǝ nópè ka kí òná kàsùmì ǝ, kǎvì ngúfe ale pbìndà kasutále nzínzi ǝ ròwù fìndà ka kútù vĩnyò-kpǝ-tsí náko, ndi inga-kàsù nónzi arí ale-fó. ³⁵ Pbétù, kòr̀i ale náadù kǝkò ùvǐ ka kùvǐ ale núlu ùlǝ tí. Abádhí náavì atdí, 'àdù atdí nóhò, ndirò 'àdù ìbhu rí kǐsè-tsí núbvù odu nǐ. ³⁶ Tdítdǝ wò inga-àbadhi náavì ibí ngǔkpà kasutále, ròsè yà angyi fǐ dóna nǎ. Ní kǝkò vĩnyò tó inga-kàsù nónzi arí ale náadù i ale nónzi yà angyi ǐ'ǐ ale ǐ anzì dhu bhèyi tí. ³⁷ Ní kà rǐku dónà rò nǐ, wò inga-àbadhi náavì idhùnà nyú ràrà kǝkò pbìndà inga-kàsù nónzi arí ale-tǐ'ò. Kǎdù inga ìrè afína ò ndati : « ǐfù abádhí rǐ idhùdu nyú nífù. » ³⁸ Pbétù, wò vĩnyò tó inga kàsù nónzi arí ale níitdègu wò inga-àbadhi t'ídhùnà nálǎ, ní abádhí atè nzínziya ǝ 'àti : « Kòní, inga-àbadhi tí ongoya olù ale nyú ní wò. Kòwu kòho ka, ndínì inga adù tí àdì àlè tò. » ³⁹ Ní abádhí náalú inga àbadhi t'ídhùnà, 'ìpfo inga ò rò, 'àdù òhònà ! »

⁴⁰ Ní Yěsù adù dhu ìvu pbàkùhání tó ádròdrǝ ale mà, Pbàyàhúdí ǝ pbàkùr̀r̀ mà̀nà-tsù, ndàti : « Nyǐ nyùnì rò, wò inga-àbadhi rǐrà àhu nínganí, kǝnziya wò vĩnyò tó inga-kàsù nónzi arí ale ìngbà dhu bhèyi ? » ⁴¹ Ní abádhí adù dhu àdu Yěsù tò, 'àti : « Kǝkyeya kǝkò nzére ale ìmbà izú na, ndàdù ndi vĩnyò tó inga-kàsù nábhù ngǔkpà ale-fó. ǐ ale ní i, kà tò róngo àdù òwu yà kà tò ǐ ùtù vĩnyò-kpǝ-tsí nábhù rǝ, ndi vĩnyò-kpǝ ǐ òpè òná kàsùmì ǝ. »

⁴² Tdítdǝ Yěsù adù dhu ìvu abádhí-tsù, ndàti : « Nyǐ nyàpè tí obhó Kàgàwà bhà bhùkù ò ka kándì dhu òzù ? Ndi Andítá ràtina :

« Yà odu-dzà nòsì arí ale náabvù igi odu,
ní ndi adù òngò idza-pbidò nódo rí ádrùngbà odu tí.

Ádrùngbǎle Kàgàwà ní ndi ndi dhu nanzi,
ndirò ndi dhu ní idho rĩ àlě nùkǒ nĩ. »

⁴³Ndi dhu-okú dō rò ní ndi, ma mátina nyĩ nĩ: ka kakòya Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi fukú rò, kadù àbhunà yà ndi idzi-ǝnga nà àkǎ itse nódhì rádù ale tò. ⁴⁴[Yà ndi òbvù ka kabvù odu dǒ rĩtsi ale ní ǝnga nǝkòya ndi ìkò tí, ndirò ndi odu rĩtsi dòná ale ní ǝnga kǝnyiriya ìnyiri tí. »]

⁴⁵Nĩ, pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, *Pbàfàrìsáyó mànà nùitdègu kǝkò Yèsù àwe mbóli níri, ní abádhí adù dhu nòsù ì rǎrĩ ndi Yèsù rǝte dǝyá. ⁴⁶Nĩ abádhí adù 'òpè 'òme Yèsù nálǔ ì'í òná otu. Pbétù, abádhí náadù ihé-yà-òdò nónzi, kóró ale nùni dhu Yèsù rǎrĩ Kàgàwà bhà nabì nídhunĩ.

Ádhìngbǎ ka kùndà nĩ m̀hèndù tó mbóli

(Luk 14.15-24)

22 ¹Wò dhu-dzidǒ, Yèsù náapè ndòvò dhu tdítǒ ihé-yà tò mbóli ǝ, ndàti: ²« Kànĩ òrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ *kamà Kàgàwà bhà idzi nǝfǒ ndi nà dhu: « Atdí ádrùngbǎ kamà náahù ndònzì m̀hèndù idhùnà bhà ndrù-àyi ka kùndà rò. ³Nĩ kǝví pbìndà kasutále ròwù ndi m̀hèndù ò iwú tí ndi ndúnzi ale návi rìwù. Pbétù, ì ale náadù nzá 'òzè 'ìwù m̀hèndù ò. » ⁴Nĩ kǎdù ngǝkpà kasutále núvi tdítǒ ròwù, ndàdù dhu nùya fíyò, ndàti: « Nyàti, yà m̀hèndù ò iwú tí ma múnzi ale nĩ: m̀hèndù tó ònyù níye wà, pbàkà ìkyì-akpà mà, ivu nà ìzǎ mànà ní ka kàzè wà. Kóró dhu-tsí àkǎ wà, ní nyìwù ádhìngbǎ ka kùndà nĩ m̀hèndù ò. » ⁵Pbétù, wò ka kùnò dhu náatdú nzá kǝkò ùnzi ka kùnzi ale-afí mà. Abádhí adù òwu ì òzè dhu nýú nónzi. Atdí ale náarà pbì inga-bvù, ngǎtsi ale adù àrà pbìndà udzítá tó dhu-otù ǝ, ⁶ngǝkpà ale-tsí náadù wò ádrùngbǎ kamà bhà kasutále nùlù, ì ràvu ròyá nzère nyú, 'adù òkyèná. ⁷Nĩ wò ádrùngbǎ kamà náakó atdíǒ. Kǎdù pbìndà pbànowí nóvi ròwù kǝkò pbìndà kasutále nǝkyè ale nǝkyè, ndirò ràdù ì ale tó kigò nùbì. ⁸Wò dhu-dzidǒ, kǎdù àtìná òdòdì kasutále nĩ: « Ádhìngbǎ ka kùndà nĩ m̀hèndù tó ònyù níye wà. Pbétù, ndi ònyù nɔnyu tí ma múnzi ale náká nzá 'òtsù m̀hèndù-idzà ò. ⁹Nĩ nyòwu otu-yàgá òná, nyǎdù ányì nyĩ nyótùna ale núnzi kóró, rìwù m̀hèndù ò. » ¹⁰Nĩ kǝkò kasutále náawù ádròdrǒ ngǝdhà ò, ì rùndu kóró ányì ì òtù ale, nzère dhu ònzi arí ale mà, ìdzìnga ònzi arí ale mànà, m̀hèndù-idzà-ǝnga ràlè ìndrù nĩ. ¹¹Nirò ní ndi ádrùngbǎ kamà náaròtsù m̀hèndù-dzà ò, ndàhu kǝkò ka kùnzi ale nándà. Nĩ kǎla atdí ale inzà m̀hèndù tó mberù nǎfǒ ró. ¹²Nĩ kǝví dhu wò ale-tsù ndàti: « Pbǎlé, nyi nyìtsù ingbǎ dhu bhèyi àzú-dza, ìmbǎ nyi nyĩ m̀hèndù tó m̀dzarù nà rórò? » Pbétù, wò ale ràdùna dhu nĩ m̀bǎ atdí m̀atí. ¹³Nĩ kamà adù àtìná pbìndà kasutále nĩ: « Nyètsi wò ale-pfǒ, kǝtsú mànà, nyǎdù kitdù, nyòbvù iri ìnò ò. Ányì ní ɔdzi mà, ale-kù t'átrita mànà tó ngari. » » ¹⁴Yèsù adù àtìná tdítǒ ihé-yà nĩ: « Ùnzi ka kùnzi ale rĩì abho, pbétù òvò ka kòvò ale rĩì ngúfe. »

Ìndrũ rĩ dhu òngù Yèsù-tsũ pàratà t'áfótá dǒ dhu*(Mrk 12.13-17; Luk 20.20-26)*

15 Wǒ dhu-dzidǒ, *Pbàfàrisáyó náawù m̀hanurà nónzì, 'àdù 'ìrì ìngbǎ dhu bhěyi ìí dhu ìvũ Yèsù-tsũ, ndíní ì omvú tí kà-afí nǐ dhu dǒ. 16 Ní abádhí adù ngúfe fíyó *ábhàlǐ mà, Hèròdè bhà ale màná nòvì ròwù àtìná Yèsù nǐ: « M̀límǒ, mà m̀uni wà dhu nyi rarí obhó dhu núnǒ. Nyi nyarí obhó dhu núdhě Kàgàwà òzè ìndrũ ròkò tí dhu dǒ. Ndirò nyi nyarí nǐ ìndrũ rǎdù ìrèná dhu ǒdò nónzì, ìnzí nyi nyarí ìndrũ bhà ádrùngbǎnga nándà nídhuní. 17 Ní, ádù pé dhu fǎkà yà mà mívũna tsùnù dhu dǒ. Àlě tó Uyátá návi tí àvì àlě rùfǒ ádròdrǒ kámá dǒ kamà Kàyisarà bhà pàratà ? »

18 Pbétù Yèsù nùuni abádhí rǐrèna nzére dhu angyangyi. Ní kǎdù àtìná abádhí nǐ: « Nyí ɔyɔɔ idàya nà alé, ádhu nyí nyí afídu númvũ nǐ ? 19 Nyìtè pé ndi pàratà núfǒ ka kárí nǐ fùrangà-kpǒ mandà. » Ní abádhí adù atdí fùrangà-kpǒ nábhu Yèsù-fǒ. 20 Ní Yèsù adù dhu ìvu abádhí-tsũ, ndàti: « Yà ka kòbhòlò nyina-wòyǒ, kǎdù ɔvǒna nándi ìrǒ ale ní àdhi ? » 21 Ní abádhí adù dhu àdu kà tǒ, 'àti: « Ádròdrǒ kámá dǒ kamà Kàyisarà. » Nírǒ ní ndi Yèsù adù àtìná abádhí nǐ: « Nyùbho Kàyisarà bhà dhu-tsí Kàyisarà-fǒ ò, nyǎdù Kàgàwà bhà dhu-tsí nùbho Kàgàwà-fǒ'ò. »

22 Wǒ dhu bhěyi Yèsù àdu fíyǒ dhu ì ìrì rò, idhò náadù abádhí náko atdíǒ. Ní abádhí náadù Yèsù nùbhà, àdù òwu fíyó dhu nǐ.

Pbàsàdùkáyó rĩ dhu òngù Yèsù-tsũ*ùvǔvè ale rĩ 'ùngbě ɔve-bvù rò dhu dǒ dhu***(Mrk 12.18-27; Luk 20.27-40)*

23 Ndi nínганí tí ngúfe Pbàsàdùkáyó níiwú Yèsù-tí'ò. Abádhí ní i arátina ìnzí ùvǔvè ale rungbeya ì ɔve-bvù rò. Ní abádhí níiwú dhu Yèsù-tsũ, 'àti: 24 « M̀límǒ, Músà náati atdí ale rapé tsìbhále námba, ndàdù òvè ìnzá ì òdhì atdí ngbángba mà rǒrǒ, ní dhu rǎkǎ ndi ale t'ádòná rùndu yà pbìndà kpatsìbhále ɔvè tsìbhále-tsù. Ndi dhu bhěyi ní ndi abádhí rǎdù nzónzo nódhì wò àvǎvè adòná-ɔvǒ dǒ^c. 25 Ní ndi dhu bhěyi tí, fàràbvũ atdí ale ní'ì kpabhínzo nà àrùbhù. Ní sengba náambà tsìbhále, ndàdù òvè ìnzá ì òdhì atdí ngbángba mà rǒrǒ. Kǎdù venà nùbhà lunatìná adòná-fǒ. 26 Dhu adù ndònzì ndi dhu bhěyi tí kà-dzidǒ kà t'ádòná rǒ, ndirò ìbhu rí kǐsě kpatsìbhíngba rǒ màtí, rǎrà àhu kóró kǒkǒ àrùbhù kpabhínzo rǐku dhu ò. 27 Kóró kǒkǒ kpabhínzo náve dhu lutìná, wò ndi tsìbhále náadù òvè átò. 28 Ní ùvǔvè ale rĩ 'ùngbě ɔve-bvù rò nínганí, wòrì tsìbhále ní'ya àdhi-ve, kóró kǒkǒ àrùbhù ale nùumbá ka nídhuní ? » 29 Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tǒ, ndàti: « Nyí nyùwǐ itse nyú fùkú ìrèta ǒ, ìnzá nyí nyùni

^c 22.24 ɔpt 38.8; Tǒr 25.5-8

Kàgàwà bhà Andítá rúnɔna dhu mà, ndirò Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó ɔbi mà dhu-okú dō rò. ³⁰Obhó tí, ùvǔvè ale rǐ 'ùngbǐ ɔve-bvù rò nínganí, kpabhále mà vèbhále mànà núumbáya nzí ì. Pbétù abádhí nókoya Kàgàwà bhà màlàyíká náaróko òrù-akpà ò dhu bhěyi. ³¹Ndirò, yà ùvǔvè ale rǐ 'ùngbǐ ɔve-bvù rò dhu dǒ, nyí nyàpè tí nzá Kàgàwà núuno kpangba fùkù dhu nózù ? Kǎti : ³²«Ima ní Àbràhamù bhà Kàgàwà, Ìsakà bhà Kàgàwà, ndirò Yàkòbhò bhà Kàgàwà. » Kàgàwà ní ípìròrò aríí ale tó Kàgàwà, ìnzí ní ùvǔvè ale tó Kàgàwà. »

³³Wò Yèsù ùnò dhu ì ìrì rò, idhò núukò ihé-yà atdíǒ kà rǔdhèna dhu dǒ.

Ádrùngbǎ Úyátá ròsè kóró Úyátá dònǎ

(Mrk 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴Pbàfàrisáyó níitdègu Yèsù àdu Pbàsàdùkáyó tò dhu nábhù abádhí rìnè dhu ìrì, ní abádhí náadù 'àndu 'òtè. ³⁵Nírò ní ndi abádhí nzínzì ǒ atdí ale, Músà bhà Úyátá tó màlìmò, náazè ndòmvù Yèsù-afí. Ní kǐvú dhu Yèsù-tsù ndàti : ³⁶« Màlìmò, ádrùngbǎ Úyátá ròsè kóró Músà bhà Úyátá dònǎ ní ìngbǎ Úyátá ? » ³⁷Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàti : « Dhu àkǎ nyoze pbùkù Ádrùngbǎle Kàgàwà kóró afínù mànà, kóró atdýúnù mànà, ndirò kóró pbùkù irèta mànà. ³⁸Wòrí ní ndi wemberè tó ádrùngbǎ Úyátá ròsè kóró Úyátá dònǎ. ³⁹Ndirò, yàrí ní ndi ɔɔ rí kǐsè Úyátá, yà ndi nòfò angyi ríí Úyátá nà : Dhu àkǎ nyoze ɔdhìnnù yà ìnyì nyú nyì nyoze nyì nyitífrò dhu bhěyi. ⁴⁰Kóró Músà bhà Úyátá mà, Kàgàwà bhà *pbànábí náarúdhèna kóró dhu mànà nípbi ì kǒkò ɔyǒ Úyátá rò. »

Krístò nátí Dàwudì t'ídhùnà ?

(Mrk 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹Pbàfàrisáyó nííí ùndù ì ùndu ì ró. Ní Yèsù níivú dhu abádhí-tsù, ndàti : ⁴²« Ádhu *Krístò dǒ nyí nyárí ìrèna ? Ádhi t'ídhùnà ndi ? » Ní abádhí adù dhu àdu kà tò, 'àti : « Krístò ní Dàwudì t'ídhùnà. » ⁴³Ní Yèsù adù àtìna abádhí nǐ : « Olu ádhu, Kàgàwà bhà Ìlǐlǎ-Alafí rǐ ndùnda rò, Dàwudì náati ka pbìndà Ádrùngbǎle tí nǐ ? Ndi Dàwudì ati :

⁴⁴« Ádrùngbǎle Kàgàwà rǎtina pbàkà Ádrùngbǎle nǐ :

írà nyadì idú fangà dònǎ rò,

ràrà àhù ma mí pbùkù òmvù nábhù nyòbè dǒya dhu ǒ^d. »

⁴⁵Ní Dàwudì ríí Ádrùngbǎle tí rí Krístò nánzi, ní Krístò rǎdù ìí ìngbǎ dhu bhěyi kà t'ídhùnà tí ? »

⁴⁶Ní Pbàfàrisáyó nzínzì ǒ atdí ale mà náadù nzá atdí dhu mà nádu Yèsù tò. Ndirò ròpè ndi ányirò rò, atdí ale mà náadù nzá ndòmvù ndòngù dhu Yèsù-tsù tdítǒ.

^d 22.44 Zàb 110.1

**Yèsù rĩ ìndrũ-nyìkpó nítidyù Pbàfàrisáyó mà
Músà bhà Uyátá tó màlímó màná rǎ rò dhu**
(Mrk 12.38-40; Luk 11.39-52; 20.45-47)

23 ¹Wò dhu-dzidǎ, Yèsù náavò dhu ihé-yà mà, pbìndà *ábhàlǐ màná tò, ndàti: ²«Músà bhà Uyátá tó màlímó mà, *Pbàfàrisáyó màná ní tó kasu narí 'àwe Músà bhà Uyátá-tì ìndrũ tò. ³Ní dhu àkǎ nyǐrǐ abádhí-tsù dhu, nyǎdù abádhí àvi fùkù kóró dhu ònzì. Pbétù, dhu àkǎ nzá nyǒnzì nyǐ abádhí náarí 'ònzì dhu bhěyi. Obhó tí, abádhí náarí nzǐ àdù yà ì údhěna ìndrũ tó dhu nónzì. ⁴Abádhí náarí ì nà'e ànò nǔtsi, 'àdù ùgbana ìndrũ-udǎ, pbétù ìnzǐ 'àdù 'òzè 'ùpbàlǎ ì ànò-ngbò ɔtsúya-dò nǐ màtí. ⁵Abádhí náarí kóró fiyó dhu nónzì ndínǐ ìndrũ náala tí. Ndi dhu-okú dò rò ní ndi abádhí náarí yà nyǐya-ndrìnǎ màtí, ndirò tsuyatsùnǎ màtí ì arúsóna ísòwǎ-nzo^e nóbhòlò rǐrǐ ìhìhù. Ndirò abádhí arádù fiyó mberù-bidò rǎ bhèlèbhélé nónzì rǐrǐ ádzàdzǐ nyú. ⁶Mùhendù ǎ, abádhí arí 'òzè 'òkò ndàvǐ rǐ ngari ǎ. Ndirò unduta-dzà ǎ, abádhí arí 'òzè 'òkò angyinǎ rò rǐrǐ ifuta tó tombi dǎ. ⁷Pbanga-tsidǎ ìndrũ arí 'ùndù ɔyá ngari ǎ, abádhí arádù 'òzè katsè ì ifuta nyú nà, 'àdù 'òzè kanzì ì «Màlímó» tí.

⁸Pbétù, nyǐ nyàkǎ nzá nyǎbhu nyǐ kambe nyǔnzì dǎ «Màlímó» tí. Obhó tí, nyǐ nyǐrǐ Màlímò nà atdí tí, ndirò nyǐ ní atdí àba bhà ale. ⁹Ndirò yà adzi dǎ, dhu àkǎ nzá nyǎnzì atdí ale mà àbaku tí. Obhó tí, nyǐ nyǐrǐ Àbaku nà atdí tí. Ndi Àbaku ní Kàgàwà, yà òrù-akpà ǎ arǐrǐ ale. ¹⁰Ndirò dhu àkǎ nzá nyǎbhu nyǐ kambe nyǔnzì dǎ «Ìndrũ ùnda arí ale» tí. Obhó tí, nyǔnda arí ní atdí ale kèlě. Ndi ale ní Krístò. ¹¹Nzínziku ǎ ádrùngbǎle tí rǐrǐ ale náadiya fùkù kasutále tí. ¹²Ndìdzǐ rǐ ndìtírò ɔrú ale, ní Kàgàwà ifoya ifò tí. Ndirò ndifò rǐ ndìtírò ale, ní Kàgàwà idziya idzǐ tí.»

Yèsù rǒrǎ ɔyɔyɔ ale-idà-dò nà ka kírǐ dhu dǎ dhu
(Mrk 12.40; Luk 11.39-42,47-52; 20.47)

¹³Yèsù adù àtìnà tdítǎdǎ: «Nyǐ nyǐrǐ àpbè ǎ, Músà bhà Uyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó màná, nyǐ ní ɔyɔyɔ idàya nà ale dhu-okú dò rò! Nyǐ nyǎrǐ òrù-akpà ǎ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi ǎ ka kòtsù òná tsàtsù nǎpǐ ìndrũ rǎ. Nyǐ nyǎrǐ nzǐ ɔtsù ányì nyǐ-tírò màtí, ndirò nyǐ nyǎrǐ nzǐ àdù ányì ì nòzè 'ɔtsù ale mà nǎbhu ròtsù ányì. ¹⁴[Nyǐ nyǐrǐ àpbè ǎ, Músà bhà Uyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó màná, nyǐ ní ɔyɔyɔ idàya nà ale dhu-okú dò rò! Nyǐ nyǎrǐ abvo-ayí-fó dhu nǔdhǎ kóró, nyǎdù àmbe nyǐtsò dǎ ádzàdzǐ, ndínǐ kati tí nyǐ idzi ale tí. Ndi dhu-okú dò rò ní ndi ka kòtdíya anya dùkù ròsè ngǔkpà ale dònǎ!]

¹⁵Nyǐ nyǐrǐ àpbè ǎ, Músà bhà Uyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó màná, nyǐ ní ɔyɔyɔ idàya nà ale dhu-okú dò rò! Nyǐ nyarùbhi kóró ngari ǎ yà

^e 23.5 ì ísòwǎ-nzo ǎ abádhí ulínà dhu nǐrǐ Uyátá ka kúndí dǎyá dhu.

adzi dǎ, ndirò rèrè dònǎ mǎtí, ndíní nyí nyabá tí atdí ale mà, nyǎgèrè róngò fùkù ábhàlǐ tí. Ndi ale nyí nyàbà rò, nyí nyarádù kàbhu róngò ìnzí aráve dhòdhóhonganà kàzù ò ogbeya ale tí ɔyo-gùna ròsè dèku nǎ.

16 Nyí nyí ǎpè ð, yà ndùmùndúmú tírò nyí nyárí ìndrù nǎnda rò ! Nyí nyarátina, atdí ale rapé dhu òtso *Kàgàwà bhà idza-ɔvò rǎ, ní ndi dhu rǎnzina dhu rǎrǐ mbǎ. Pbétù, ndi ale rapé dhu òtso Kàgàwà bhà idzá dhu ka kóbhòlò ní ɔrò-ɔvò rǎ, ní dhu rǎràdù àkǎ ndi ale rǎnzì wò ndi ndòtsò dhu okúna dò rò dhu. 17 Nyí ní ìmbǎ dɔya nà ale, ndirò ndùmùndúmú ! Ádhu ndi ádrùngbǎ dhu nyú ròsè ? Tí ɔrò, ndirò tí Kàgàwà bhà idza, wò ndi ɔrò nǎgèrè róngò Kàgàwà-nyìkpó ð ìlǎ dhu tí ? 18 Nyí nyarádù àtina átò, atdí ale rapé dhu òtso *màzàbahù-ɔvò rǎ, ní ndi dhu rǎnzina dhu rǎrǐ mbǎ. Pbétù, ndi ale rapé dhu òtso ndi màzàbahù dǎ rǐ perè tí ka kàbhu Kàgàwà tò dhu-ɔvò rǎ, ní dhu rǎràdù àkǎ ndi ale rǎnzì wò ndi ndòtsò dhu okúna dò rò dhu. 19 Nyí ní ndùmùndúmú ! Ádhu ndi ádrùngbǎ dhu nyú ròsè ? Tí yà Kàgàwà tò ka kàbhu perè ? Ndirò, tí màzàbahù, wò ndi perè nǎgèrè róngò Kàgàwà-nyìkpó ð ìlǎ dhu tí ? 20 Atdí ale náapé dhu òtso màzàbahù-ɔvò rǎ, ní kòtsò wà dhu ndi màzàbahù-ɔvò rǎ, kóró dònǎ rǐ dhu mànà. 21 Atdí ale náapé dhu òtso Kàgàwà bhà idza-ɔvò rǎ, ní kòtsò wà dhu ndi Kàgàwà bhà idza-ɔvò rǎ, ndirò ányì-dzá arádi Kàgàwà-ɔvò rǎ. 22 Atdí ale náapé dhu òtso òrù-akpà-ɔvò rǎ, ní kòtsò wà dhu Kàgàwà bhà tombi-ɔvò rǎ, ndirò kòtsò wà dhu ndi tombi dǎ àdi Kàgàwà-ɔvò rǎ.

23 Nyí nyí ǎpè ð, Músà bhà Úyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó mànǎ, nyí ní ɔyo idàya nà ale dhu-okú dò rò ! Nyí nyárí ònyù-dzi nábhǎ arí róngù mbèyi irí-bí-tidò mà, pbabí òbhòlo ka karí ní irí-bí-tidò mà, ònyù àbhǎ arí ròvù mbèyi irí-bí-tidò mànà tó atdínga idrè dǎ núbhò perè tí Kàgàwà tò. Pbétù, nyí nyarádù Músà bhà Úyátá nzínzi ð ádròdrò Úyátá nyú núbhà ìnzí nyífu. I Úyátá ní : Obhó dhu nónzi ka kí dhu mà, izu àbà ka kí ìndrù dǎ, kadù dhu ùbà fìndà dhu mà, ndirò dhu ka kòtsò okúna dò rò dhu ònzì ka kí dhu mànà. Kòkò ní ð àkǎkǎ nyǎnzì dhu, ìnzá nyí nyùbhà ngǎkpà Úyátá nífu nyí nyí dhu rórò. 24 Nyí, ndùmùndúmú tí rò nyí nyárí ìndrù nǎnda rò ! Nyí nyárí òmvèna nyí nyí dhu nérò ùrò tí, akye nyungunya mà nùdàna ònà nǐ, pbétù nyí nyarádù *ngàmiyà nyú nótò ùkù !

25 Nyí nyí ǎpè ð, Músà bhà Úyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó mànǎ, nyí ní ɔyo idàya nà ale dhu-okú dò rò ! Nyí nyárí kópà mà sǎnì mànà-ngbò nú'ò, pbétù ð kópà mà, ð sǎnì mànà ònga ràdù ì'ì ùlè tí ð ùlè ogbo ð nyí nyùwè dhu mà, ìndrù-fó rò nyí nyùdhǎ obi ní dhu mànà ní. 26 Ìnyí, ndùmùndúmú tó Mùfàrisayò, ú'ò pé kópà ð nga angyi rìlǎ, ndirò ní ndi kà-ngbò ràdù ìlǎ átò.

27 Nyí nyí ǎpè ð, Músà bhà Úyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó mànǎ, nyí ní ɔyo idàya nà ale dhu-okú dò rò ! Nyí nyúli nyí ùtrí ka kùtri ròwù

adzi-dɔ bhěyi. I adzi-dɔ rǎdù ùya atdíǎ iri nǎ rò, pbétù òyà rò 'àdù ìí ùlè tí ì ùlè ùvùve ale-kpa mà, kórɔ ùmùmɔ dhu-tidò mànà ní rɔ. ²⁸Nyí nyú mà átò, nyí nyarólo ídzi ale bhěyi nyǎndà rí ale-nyìkpó ǎ. Pbétù afíku ònǎ rò pbání ùlè tí nyí nyùlè ɔyɔyɔ ale-idà mà, nzérénga mànà ní rórò. »

²⁹Tdíǎ, Yèsù adù àtìnà abádhí nǎ: «Nyí nyíí àpè ǎ, Músà bhà Uyátá tó màlímó mà, Pbàfàrisáyó mànà, nyí ní ɔyɔyɔ idàya nà ale dhu-okú dò rò ! Nyí nyárí ibhu nógye Kàgàwà bhà *pbànábí ka kutdú tí òyà, nyǎdù obhónángatále-adzi-dɔ tɔrò nónzi. ³⁰Ndirò nyí nyarádù àtìnà: «Mǎ miína gukyè yà abhúka nííí ònǎ kàsùmì ǎ, ní mǎ mirína nzí mǎ abádhí mànà mǎfù Kàgàwà bhà pbànábí-azù. » ³¹Wò dhu bhěyi ní ndi, nyí nyà'ù wà dhu nyí-tírò, nyí rǎrǎ yà Kàgàwà bhà pbànábí nakye ale tó pbàdzukuru. ³²Nírò, nyònzì i abhúku náapè kasu, nyòwù ùtsànà !

³³Nyí ní osu ! Atdíǎ arórù ámvò ! Nyí nyugùya ìngbǎ dhu bhěyi anya itdì ka kí dükú kawà nyí yà ìnzí aráve dhòdhódhonganà kàzu ò dhu ǎ rò ? ³⁴Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ma mí Kàgàwà bhà pbànábí mà, dhu-ɔnga t'òvòta núni ale mà, Músà bhà Uyátá tó màlímó mànà núvì ròwù bvùkù. Nyí nyɔkyeya atdíǎhená ale abádhí nzínzi ǎ, nyǎdù ngùkpà nútɔ *mùsàlabhà dǎ. Nyí nyadùya ngùkpà nówì asé ní fùkú unduta-dzà ǎ rò, nyǎdù àvu ròyá kórɔ kigò ònǎ nǎ. ³⁵Ndi dhu bhěyi ní ndi, ka kitdiya yà ìmbǎ afátá na ndi nufu azu-ànyǎ kórɔ dükú, ròpè ndi Àbèlì, obhónángatále-azù rǎ rò, rǎrà àhu Zàkàriyà, Bèrèkiyà t'ídhùnà-azù ò. Ndi Zàkàriyà nyí nyahò màzàbahù mà yà «atdíǎ ílǎ ngari» tí kátina kàluga mànà nzínzi ǎ rò. ³⁶Ma mí obhó dhu núno fùkù: Kàgàwà níitdiya kórɔ kòrí ale-azù-ànyǎ kǎkǎ indo aríí ale dǎ ! »

Yèsù rí dhu òzu Yèrùsàlemà tó kigò dǎ dhu

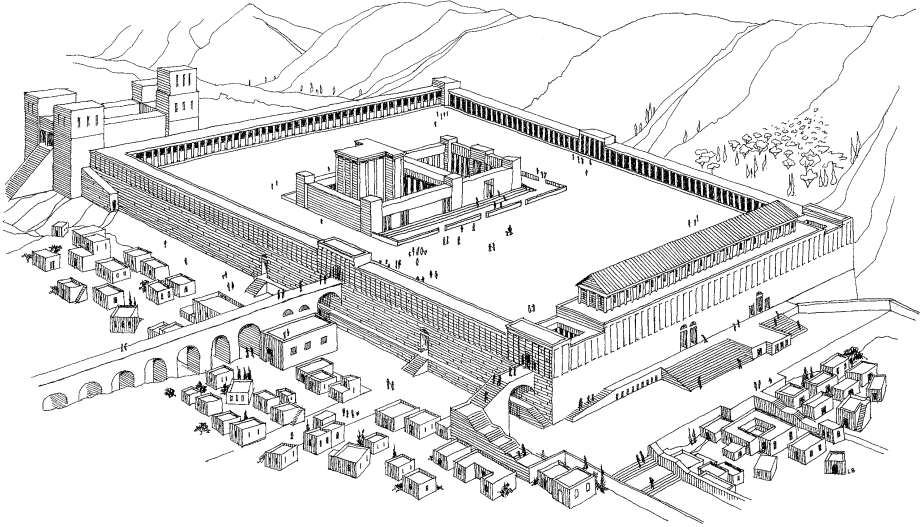
(Luk 13.34-35)

³⁷Wò dhu-dzidǎ, Yèsù apè ɔte ndàti: «Yèrùsàlemǎ, Yèrùsàlemǎ, Kàgàwà bhà pbànábí nókye nyí nyarí, nyǎdù Kàgàwà òvì tinu ò ale núbvù odu ní rò, ma mómvu mandu ùnú aróko ale-tsù ife-gùna, àdhàdhì à'ù-yà-ba náarí pbìndà inzo nándù pékéléna-tsi dhu bhěyi. Pbétù nyí nyádù nzá ndi dhu nózè ! ³⁸Nírò, kànǎ Kàgàwà rí pé yà ùnú aríí pbìndà idza núbha ròngò rèngù tí. ³⁹Ma mí dhu ùno fùkù: Ròpè ndi kombí nyí nyí nzí malǎ tdíǎ, rǎrà àhu nyí nyowuya àtìnà ima nǎ: «Kàgàwà àkǎ ndàso Ádrèngbǎle-ɔvò rǎ rírà ale» dhu ò ! »

Yèsù rí Kàgàwà bhà idza ka kugoloya dhu nówò dhu

(Mrk 13.1-2; Luk 21.5-6)

24 ¹Yèsù àhu Kàgàwà bhà idza rò ndámbe àrà dǎ ònǎ kàsùmì ǎ, kàbhà *abhàlǎ náandrì kà-tí'ò, 'àdù Kàgàwà bhà idza ka kòsì tí dhu nítè kà tò. ²Nírò ní ndi Yèsù adù àtìnà abádhí nǎ: «Nyí nyàla tí wà

Yèsù rĩ Kàgàwà bhà idza ka kugoloya dhu nóvo dhu (24.1-2)

kóró kǎkò dhu ? Ma mí obhó dhu náno fǔkù : ngǎtsi nínganí atdí odu mà nódíya nzĩ ngǎtsi odu dǒ yà iró ka kòrù odu nzínzi ǒ, inzà ka kùgolo ndĩ rórò. »

Yèsù rǒte tdũ ndĩ ndingo òrù-akpà ò rò rò òndrũ abáyà àpè dǒ dhu
(Mrk 13.3-13 ; Luk 21.7-19)

³Yèsù àdĩ *Mìzèyìtunì tí kátina itsu náaríĩ dóná pbìrì dǒ rórò, kàbhà ábhàlĩ náawù òyá kà-tì'ò, 'àdù dhu ìvu kà-tsù 'àti : « Ùno pé wò dhu nóonziya ndĩ òná kàsùmì fǎkà. Ndirò, ádhu ndi nyi nyíngo òná, ndirò kóró yà adzi ǒ dhu-tsù rĩ ndòdì òná kàsùmì nitèya fǎkà ? »

⁴Ní Yèsù adù dhu àdu abádhí tò, ndàti : « Nyàndà nga mbèyi, ndirò àpé nyàbhù atdí ale mà rùtrà nyĩ. ⁵Ábhǒ ale nóowuya ìvu rǒ onòdu rǒ, 'àdù àtìnà : « Ìma ní *Krístò. » Ndirò abádhí núutràya ábhǒ ale nyú. ⁶Nyĩ nyiriya ila-òyĩ mà, 'ònzì rí ila-gìritì mànà. Pbétù, àpé nyàbhùya odo rìsì ùkù. Obhó tí, dhu àkǎ wà kóró kǎkò dhu rònzi ì. Pbétù, wòrí nì'iya nzĩ yà adzi ǒ dhu-tsù rĩ ndòdì kóró dhu. ⁷Atdídhenà ale-tidò nóowuya 'ùgyè rǒ ngǔkpà ale-tidò mànà. Ndirò atdí ádrùngbǎ *kamà bhà pbìrì ǒ ale mà, nóowuya 'ùgyè rǒ ngǎtsi ádrùngbǎ kamà bhà pbìrì ǒ ale mànà. Àgàyì mà mùtiti mànà ní'iya dhèdhèrò ngari òná. ⁸Kóró ndi àpè ní'iya àdhàdhì yà ari òpè ndàkà ndi òná tsìbhále náaràbàna àpè bhèyi.

⁹Kǎkò dhu rĩ 'ònzì òná kàsùmì ǒ, òndrũ nóowuya nyípfo rǒ ndínì ka kavù tí rùkú, kadù nyǒkyè. Kóró ale yà inzà Kàgàwà núnì nóondróya nyĩ okúdu dò rò. ¹⁰Wò ndi kàsùmì ǒ, ábhǒ ale nyú núubhàya fíyò a'uta. Abádhí nóondróya

ì nzínziya ǝ. Ndirò nzínziya ǝ, abádhí nóowuya ì nípfo rǝ, 'ùbho ì òmvũ-fǝ. ¹¹Títò tǝ ábhǝ *pbànábí núnyàya ì, 'àdù ábhǝ ale nyú nátra. ¹²Nzérénga nóotroya yà adzi dǝ, ràdù ábhǝ ale tǝ àzè nábhũ ràzo. ¹³Pbétù, kǝkǝ dhu-dzi òndù rí kórǝ, ràrà àhu kórǝ dhu-tsù rǝ ndòdì dhu ò ale ní ndi ògù ǝgùya.

¹⁴Ka kúnɔya pé ǝrù-akpà ǝ Ádrùngbǝ kamà Kàgàwà bhà idzi tǝ Ídzi Màkǝrù angyi kórǝ yà adzi ǝ, ndíní kórǝ ale adù tí ìrìnà. Ndirò ní ndi yà adzi ǝ dhu-tsù náadùya ndòdì. »

Yèsù rǝte ǝdòna rǝ'ò ìndrù-tsè ǝtdì rí dhu dǝ dhu

(Mrk 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵Wò dhu-dzidǝ, Yèsù adù àtìnà pbìndà ábhàlǝ ní: «Nyí nyalaya yà Kàgàwà bhà nabì Dànyelè núnyo ǝdòna rǝ'ò atdíǝ òndrò ka kòndrò atdíǝ ale» tí ka kátina ale, Kàgàwà bhà idzá ìlìlǝ ngari ò idè rǝ. Yàrí dhu ǝzè rí ale náká ndàlǝ ka mbèyi dóna ò! ¹⁶Ní ndi nínganí, Yùdeya tǝ pbìrì ǝ ì nòtù ale náakáya òtsè pbìrì-akpà dǝ. ¹⁷Pbì idza dǝ ka kǝbhǝlǝ okota tǝ ngari ò ndi nòtù ale, náakáya nzí ndifò, ndìrà pbì idzá dhu númbà ndòkù nà. ¹⁸Ndirò, inga-bvù ndi nòtù ale náakáya nzí ndòngò ìbha, ndàrà róná ǝrú mùdzarù nídyì. ¹⁹Ndi nínganí, ǝya nà rǝrǝ vèbhále mà, ìba nóndo rí nzónzo rǝrǝ foyá vèbhále màná ní'íya ádrùngbǝ àpbè ǝ! ²⁰Nyítsò nyí Kàgàwà rǝ, ìnzí nyí nyángili dhu ní'íya tí yà igye àmǝ ǝná ádrùngbǝ gírì nà kàsùmì mà, ndirò sàbatù-idhò màná ǝ. ²¹Ndi nínganí, ìndrù náabáya àpbè abho nyú, ròsè kórǝ yà ì abà yà Kàgàwà náanzina yà adzi rò rìrà àhu indo àpbè dónà. Ndirò ndi àpbè-tidǝ ní'íya mbà tdítǝ akekpà màtí. ²²Ìnzí Kàgàwà núungòna gukyè wòrì idhò-ǝnga, ní atdí ale mà náagùna nzí. Pbétù kùngò ndi idhò-ǝnga ròngò idǝ yà fìndà oko tí ndi ndavò ale-okú dǝ rǝ.

²³Atdí ale mà náatiya gukyè nyí ní: «Nyàndà! Kàní Krístò rǝrǝ irǝ!» ndirò ndàtì: «Ndǝní kà rǝrǝ ndorǝ!», ní àpé nyá'uya ka. ²⁴Títò tǝ Krístò mà, títò tǝ pbànábí màná núnyàya ì, 'àmbe ádròdrǝ wiwì mà, ìnzà apèna 'ònzì angyi ìndrù-nzínzi ǝ dhu màná dhu ǝnzì dǝ, ndíní ì utrà tí fìndà Kàgàwà avò ale mà, àkǝkǝ fíyò ní. ²⁵Kòní, ma mòvò wà ndi dhu angyangyi fùkù!

²⁶Ìndrù owuya gukyè àtìnà rǝ nyí ní: «Nyàndà, ndǝní kà rǝrǝ rùngù ǝ,» ní àpé nyòwuya òwu rǝ ányì. Ndirò, ìndrù owuya gukyè àtìnà rǝ: «Kàní kà rǝrǝ kàluga ǝ,» ní àpé nyá'uya ì ale rùnyona dhu. ²⁷Obhò tí, Ìndrù t'ídhùnà rǝrà dhu níliya ndi àdhàdhì ǝvò náaràmbìli ǝrù-akpà rǝ, ndìtò ndi adyifò náarí ndìtò ìnǝ rò, ndùdà adyifò náaròtsù ìnǝ rò dhu bhèyi. ²⁸Abvo rǝrǝ róna ní ndi pbàsègè núunduya ì ǝyá. »

Ìndrù t'ídhùnà rǝngò dhu

(Mrk 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹Yèsù adù àtìnà tdítǝ ábhàlǝ ní: «Wòrì ádrùngbǝ àpbè dzidǝ tí adyifò núutíya, àbí ràdù inga t'áwùta núbhà. Alali náawáya ì ǝrù-akpà-nyì rǝ

rò, ndirò ádròdrò obi nà aríí òrù-akpà ò dhu-tsí níviya. ³⁰Nírò ní ndi ka kalaya Ìndrù t'ídhùnà ríngo dhu itè rí dhu òrù-akpà-nyí rò. Ní yà adzi ǝ kóró ale-tidò náambèya 'èhè dǝ atdíǝ. Abádhí náalaya Ìndrù t'ídhùnà, òrù-akpà ò rò rírà ádrùngbǎ àp̀b̀ù dǝ, ádrùngbǎnga tó obi nà, ndirò ádrùngbǎnga tó awáwè ǝ ró. ³¹Ádrùngbǎ wàndà nòngóya, Ìndrù t'ídhùnà, ràdè p̀b̀ìndà màlàyíkà núvi ifo yà adzi-p̀b̀ìdò ònǎ, ndíní fìndà ndi ndavò ale-tsù nundu tí, ròpè ndi yà adzi náapè ndi i rò, ràrà àhè kà-tsù náarà ndòdì i. »

Mùtini tí kátina itsu tó mbólí rǎvina dhu

(Mrk 13.28-31; Luk 21.29-33)

³²Wò dhu-dzidǝ, Yèsù adè àtina p̀b̀ìndà ábhàlǝ ní: « Nyirè pé mùtini-kpa dǝ róte mbólí rǎnɔna dhu: yà kà-bí nípbàna ndi tsànda ǝ rò, kǝp̀b̀í náapè íǎ, bína ràdè ndòpè ndàtǎ, ní nyèni dhu lábhù tó kàsùmì rìrà wà. ³³Ní ndi dhu bhèyi tí, nyí nyalaya gukyè kǝkòrí dhu rí 'ònzì dhu, ní nyí nyèniya dhu Ìndrù t'ídhùnà ríngo ònǎ kàsùmì ràkǎ wà, ndirò kà rǎrǝ tsǎtsùnǎ. ³⁴Ma mí obhó dhu núno fùkù, kǎkǎ kòmbí rǝí ale rí nzí ève kóró inzǎ kǝkò dhu nónzì i rórò. ³⁵Òrù-akpà mà, yà adzi màna núudàya èdà, p̀b̀étù p̀b̀àkǎ ɔte núudàya nzí akekpǎ màtí. »

Atdí ale mà núni nzá Yèsù ingyoya ònǎ idho dhu

(Mrk 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36)

³⁶Yèsù adè àtina tdítdǝ ábhàlǝ ní: « Atdí ale mà núni nzǎ i dhu nònzìya i òyǎ idho mà ndi kàsùmì màna, ìmbǎ rǝí òrù-akpà ò aríí màlàyíkà màtí, ndirò ìmbǎ rǝí Kàgàwà t'ídhùnà màtí. P̀b̀étù ka núni ní Àba Kàgàwà kèlè atdíró.

³⁷Obhó tí, yà Nwà bhà atò ǝ i nanzì dhu nònzìya i ndi dhu bhèyi tí yà Ìndrù t'ídhùnà ríngo nínganí. ³⁸Obhó tí, angyinǎ rò, tdè idha núutù rǎmbìlǝ kóró yà adzi rò, ìndrù ongónà 'ònyù, 'àdè 'òmvè. Abádhí ongónà 'èmba, 'àdè fíyó nzónzo nábhu rǎmbǎ i, ràrà àhè Nwà rǝtsù *sàfinà ò ònǎ idho ò. ³⁹Ìndrù níli nzǎ afíya atdí dhu dǝ màtí, ràrà àhè idha rǝtù rǎmbìlǝ yà adzi, ràdè ìndrù-tsè nótdì kóró dhu ò. Ní ndi dhu nònzìya ndi ndi dhu bhèyi tí Ìndrù t'ídhùnà ríngo nínganí. ⁴⁰Ndi nínganí, óyǝ rò i nòtù inga-bvè ale nzínzì ǝ rò, ka kowuya atdí ale nódyì rǝ, kadè ngǎtsi ale núbhà. ⁴¹Ndirò, óyǝ rò i nòtù dhu ò'ù íí odu dǝ ró vèbhále nzínzì ǝ rò, ka kowuya atdí tsìbhále nódyì rǝ, kadè ngǎtsi núbhà. ⁴²Nírò, nyàndà nga mbèyi, inzǎ nyí nyèni fùkù Ádrùngbǎle níraya ònǎ idho nídhuní. ⁴³Ndirò, nyàlè yà ma múnɔna dhu mbèyi dèku ò: idza-àbadhi náapè àdè ogbotále rírà p̀b̀ìndà kùbhingǎ ònǎ kàsùmì núni angyangyi, ní kà ràdè àdi ípìrò rò, inzí ndàdè p̀b̀ìndà idza-tsù nábhu ogbo rùkò, ndàdè ònǎ dhu èmbà. ⁴⁴Ní ndi dhu-okú dò rò, nyí nyú mà átò, nyí nyàkǎ nyòkò

ípirɔ̀ rò. Obhó tí, Ìndrù t'ídhùnà nńiraya yà inzá nyí nyírè kà rǎdù ìrà òná dhu tí kàsùmì ǝ. »

Ídzi kasutále mà nzére kasutále mà nà tò mbólí

(Luk 12.41-46)

⁴⁵ Wò dhu-dzidɔ̀ Yèsù adù àtì nà pbindà ábhàlǐ nǐ: « Ádhi pbà kasutále yà ndì nífù, ndirò nyìkpóna ótdyù, yà pbindà kasu tò ádrùngbǎle níli kasutále dɔ̀ ádrùngbǎle tí, ròngò ònyù núbho kasutále tò àkǎkǎ kàsùmì ǝ? ⁴⁶ Hirò nɔnzia ní wò ndi kasutále, yà ndàdù ndi ndí rò pbindà kasu tò ádrùngbǎle ròtùna fìndà ka kavi kasu nónzi arí ró ale. ⁴⁷ Ma mí obhó dhu núnɔ̀ fǔkù, kàbhà kasu tò ádrùngbǎle níliya ka ádrùngbǎle tí, ròngò kóró pbindà dhu-tsí nódò! ⁴⁸ Pbétù, ndi kasutále níi'ya gukyè nzére ale tí, ndàdù àtì nà afina ò: « Pbàkà kasu tò ádrùngbǎle ní nzí ndi nadùya tsàkàtsàkà, » ⁴⁹ ndàdù ndòpè ndòvì ì arí kasu ònzi mà nà atdíkpá ɔdhina, 'àdù òwu dhu ònyù rǝ, 'àdù dhu òmvù atdíkpá òri aróri ale mà nà, ⁵⁰ ní kàbhà kasu tò ádrùngbǎle rǐ ndàdù inzá kìrènà idho ǝ, ndirò inzá kùnì kàsùmì ǝ nínaganí, ⁵¹ kòdíya ka kasu ǝ rò, ndàdù ànyà nótđi àdhàdhì ɔyɔyɔ idàya nà ale-ànyà nítdì ka karí dhu bhěyi. Ànyì ní'ya ɔdzi mà, ale-kù t'átrita mà nà. »

Ídrè inzá àpè kpabhále núnǐ vèbhínzo tò mbólí

25 ¹ Wò dhu-dzidɔ̀, Yèsù adù àtì nà pbindà *ábhàlǐ nǐ: « Òrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ *kamà Kàgàwà bhà idzi nńi'ya ndi yà dhu bhěyi: ídrè inzá àpè kpabhále núnǐ vèbhínzo núugu fíyó tarà ndínǐ ì owu tí amba-akpà-tsí náko. ² Ní imbò abádhí nznzì ǝ ní' pbadhómá, ndirò imbò nadù ì' nyìkpóya ótdyù. ³ Pbadhómá tò imbò tsí núugu fíyó tarà, ìnzǐ 'àdù olù dzùnàya nɔnzina tarà ò idha nídyì. ⁴ Pbétù, yà nyìkpóya ótdyù tsí, náadù fíyó tarà nùgù, 'àdù olù dzùnàya nɔnzina tarà ò idha nídyì ngàtsi wìtù ǝ. ⁵ Ní ìnzǐ amba-akpà-tsí rǐrǐ tsàkàtsàkà rò, kǔkò idrè vèbhínzo-nyìkpó náapè 'òrì, idho rǎdù 'òdyì.

⁶ Nírò ní ndi ìkù náarà àta iku-alíkpa ǝ: « Kànǐ amba-akpà-tsí nírà wà! Ní nyùvò nyòwù kàko! » ⁷ Ní kǔkò idrè vèbhínzo níivà ì idho ò rò, 'àdù 'òpè 'òbhòlò fíyó tarà. ⁸ Ní pbadhómá tò vèbhínzo náati yà nyìkpóya ótdyù tsí nǐ: « Kànǐ fàkà tarà rǎve, ní nyìbho fùkù tarà ò idha ake fǎkà. » ⁹ Ní yà nyìkpóya ótdyù tsí náadù dhu àdu abádhí tò 'àti: « Ìnzǐ fàkà rǐ' idha rǎkǎ àlè tò atdíkpá nyí mà nà! Ní nyòwu nyòdzi fùkù kùdzí arí ale-fó. » ¹⁰ Ní kǔkò pbadhómá tò vèbhínzo náadù òwu tarà ò idha nódzi. Pbétù, ànyì abádhí òwù ró ní ndi, amba-akpà-tsí adù ndìtò. Ní yà imbò vèbhínzo, nyìkpóya ótdyù, yà angyangyi rúbhi kòdò rǝ, náadù òtsù atdíkpá àbadhi mà nà amba ka kùndà nǐ mǔhendù ò, kadù tsàtsù nàpbi atdíđ. ¹¹ Ní olù nyú ní ndi, ngǔkpà imbò vèbhínzo níiwú òvò.

Idrè vèbhúnzo tó mbólí (25.1-13)

Atdí ale bhà ìbhu kasutále tó mbólí

(Luk 19.11-27)

¹⁴Tdítdş Yësù adù àtìna pbindà ábhàlǐ nǐ: «Òrù-akpà ǝ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà idzi nǐlì ndì yà dhu bhěyi: Atdí ale náazè ndàrà abhi ò. Ní kǎnzi pbindà kasutále, ndàdù pbindà malì núnđò foyá. ¹⁵Atdí ale-fó kǎbhù imbò tàlatà^f, ngǎtsi-fó kǎbhù ǝyǝ tàlatà, ndirò ìbhu rí kisě ale-fó kǎbhù atdí tàlatà. Ngǎtsi ale tò kǎránà kǎbhù rǝ ndi ale bhà ádrùngbǎnga tò ǝbi-bvǝ rǝ. Wò dhu-dzidş, kǎdù ndìvǎ ndàrà abhi ò. ¹⁶Ní ányirǝ rò tí, yà imbò tàlatà nabà ale náarà mùtùruzi ònzì ndi fùrangà dş, ndàdù ngǎtsi imbò tàlatà nóngyè. ¹⁷Yà ǝyǝ tàlatà nabà ale náanzì dhu ndi dhu bhěyi tí, ndàdù ngǎtsi ǝyǝ tàlatà nóngyè. ¹⁸Pbétù, yà atdí tàlatà nabà ale náarà ìbhu nógyè, ndàdù pbindà kasu tò ádrùngbǎle bhà malì nótdù ònà.

¹⁹Ní ábhǝ idho nyú dzidş, wò kasu tò ádrùngbǎle náarà ndàdu abhi ò rò. Ní kǎdù pbindà kasutále núnzi ndínǐ ngǎtsi ale núuno tí ìngbǎ dhu bhěyi matí ndi ndónzì kasu foná ka kabhù tàlatà nǐ dhu. ²⁰Ní yà imbò tàlatà ka kabhù foná ale nfira, nditè yà ndi ndóngyè ngǎtsi imbò tàlatà, ndàdù àtìna: «Ádrùngbǎlé, nyi nyibho imbò tàlatà fudú, ní kǎnǐ ma mǎngyè ngǎtsi imbò tàlatà.» ²¹Kàbhà kasu tò ádrùngbǎle náadù àtìna kà nǐ: «Ídzì dhu ní wò! Nyi ní ídzì kasutále, ndirò mběyi arí foná ka kǐlì dhu òdo ale. Nyi nyódò yà funú ma mabhù ákěkpá dhu nyú mběyi. Ní ndi dhu-okú dò rò, ma mí nyilǐ nyongò pbàkà ádrùngbǎ malì nyú nóddò. Írà àlě rǝnzi dhèdhe atdíkpá nyi mànà!» ²²Wò dhu-dzidş, yà ǝyǝ tàlatà nabà ale nfira, ndàdù àtìna: «Ádrùngbǎlé, nyi nyibho ǝyǝ tàlatà fudú. Ní kǎnǐ ma mǎngyè ngǎtsi ǝyǝ ngǝkpà tàlatà.» ²³Kàbhà kasu tò ádrùngbǎle náadù àtìna kà nǐ: «Ídzì dhu ní wò! Nyi ní ídzì kasutále, ndirò mběyi arí foná ka kǐlì dhu òdo ale. Nyi nyódò yà funú ma mabhù ákěkpá dhu nyú mběyi. Ní ndi dhu-okú dò rò, ma mí nyilǐ nyongò pbàkà ádrùngbǎ malì nyú nóddò. Ní írà àlě rǝnzi dhèdhe atdíkpá nyi mànà.» ²⁴Kà rǐku dònà rò nǐ, yà atdí tàlatà nabà ale nfira átò,

Abádhí nítsi 'òpè ùkǔ, 'ámbe àtìna dş: «Ádrùngbǎlé, ádrùngbǎlé, ápfò tsǎtsù fǎkà!» ¹²Pbétù, amba-akpà-tsí náadù dhu àdu abádhí tò ndàti: «Ma mí obhó dhu núno fǎkù: Ínzá ma mùni nyí!»»

¹³Ní Yësù adù àtìna tdítđş pbindà ábhàlǐ nǐ: «Nyòko nyìkpóku nà, ínzá nyí nyàni ndi idho mà, ndi kàsuni mànà nídhunǐ.»

^f 25.15 Atdí tàlatà ní mbèmbè imbò àbǐ tò kasu tò mùkimbà Pbàgíríkí tò pbirì ǝ.

ndàdù àtìna: «Ádrùngbálé, ma muni dhu nyi rari atdidò aròrù ale. Nyi nyari dhu ògu inzà nyi nyazò dhu òná inga ð, ndirò nyi nyari ònyù-tsù nundù inzà nyi nyarè itse òná inga ð. ²⁵Ma miñi òdò nà atdidò, ní ndi dhu-okú dò rò, ma marà pbèkù tàlatà nòtdù adzi ò. Ní, ákò pbèkù malì fudú rò.» ²⁶Kàbhà kasu tó ádrùngbàlé adù dhu àdu kà tò ndàti: «Nyi ní nzére, ndirò ngbòna áyí kasutále! Nyi nyuni wà dhu ma rari dhu ògu inzà ma mazò dhu òná inga ð, ndirò ma rari ònyù-tsù undù inzà ma marè itse òná inga ð. ²⁷Ní dhu akána tí obhó nyarà pbàkà fùrangà nílì yà fùrangà òdò arí ale-fó, ndíní ma mí madù nínganí, ma madùya t'itsi àkòná iwà dóná nìdò òrò.» ²⁸Wò kasu tó ádrùngbàlé náadù àtìna tditdò: «Nyàkò wò atdí tàlatà kà-fó rò, nyàdù àbhùnà yà idrè tàlatà nà ríí ale tò. ²⁹Obhó tí, dhu nà aríí ale tò ka kabhùya dhu, àbadhi ràdù íí dhu nà abhò nyú ròsè. Pbètù, ìmbà aríí dhu nà ale-fó rò, ka kakòya yà akekpá kàríí nà dhú-ngba mà. ³⁰Ní nyidyí wò àkyàkyè kasutále, nyòbvù iri ìnò ò. Ányí n'íya òdzi mà ale-kù t'árita mànà.»»

Ìndrù t'ídhùnà itdiya ìndrù-ànyà tí dhu

³¹Wò dhu-dzidò, Yèsù adù àtìna pbìndà àbhàlì ní: «Ìndrù t'ídhùnà mà ríwu pbìndà ádrùngbànga tó awáwù ð kóró pbìndà màlàyíkà mànà nínganí, kàdiya ádrùngbànga tó awáwù tó pbìndà tombi dò. ³²Ní kóró yà adzi dò ale-tidò núunduya ì kònzì, kà ràdù òyànga nundò àdhàdhì tàma núnda arí ale náarí tàma mà nzínzì ònga nútù ìndrì mànà dhu bhèyi. ³³Kùliya tàma pbìndà fangà dónà rò, ndàdù ìndrì núlì pbìndà ígù dónà rò. ³⁴Níró ní ndi Ádrùngbà kamà náadùya àtìna pbìndà-fangà dónà rò ríí ale ní: «Nyíwù, nyí yà Àbadu náaso nyí rò, nyòkò yà angyangyi kàbhòlò fùkù yà adzi ndi ndanzì nínganí Ádrùngbà kamà bhà idzi-kàmà tí. ³⁵Obhó tí, ma miñi àwù nà, ní nyí nyibho ònyù mòmnyù. Ma miñi idha-atdyú nà, ní nyí nyibho idha mòmnyù. Ma miñi olo tí, ní nyí nyakò ma mbèyi. ³⁶Ma miñi tíròrò, ní nyí nyafó ma. Ma miñi andi nà, ní nyí nyiwú mandà. Ndirò ma miñi imbi ò, ní nyí nyiwú mandà.» ³⁷Níró ní ndi obhónángatále nóngúya dhu kà-tsù, 'àti: «Ádrùngbálé, íngbàngá nga ndi mã mala nyi àwù nà nyíí ró, mãdù ònyù nábhu nyòmnyù ní? Íngbàngá nga ndi mã mala nyi idha-atdyú nà nyi nyíí ró, mãdù idha nábhu nyòmnyù ní? ³⁸Íngbàngá nga ndi nyi nyíí olo tí, mãdù nyakò mbèyi ní? Ndirò, íngbàngá nga ndi mã mala nyi tíròrò nyi nyíí ró, mãdù mberù náfo rùnù ní? ³⁹Íngbàngá nga ndi, mã mala nyi andi nà nyi nyíí ró, mãdù òwu nyandà ní? Ndirò, íngbàngá nga ndi mã mala nyi imbi ò nyi nyíí ró, mãdù òwu nyandà ní?» ⁴⁰Ní Ádrùngbà kamà, adùya dhu àdu abádhí tò, ndàti: «Ma mí obhó dhu náno fùkù, dhu apé íí iwà nyí nyanzi kòkò dhu yà ìnzì ka karòzùna dhu tí adòdu nzínzì ð atdí ale rò màtí dhu tí, ní nyí nyanzi wà ka rùdú.»

⁴¹Tditdò, Ádrùngbà kamà náadùya àtìna fìndá ígù dónà rò ríí ale ní: «Nyíndrì nyí itse tidú rò, yà Àba Kàgàwà afù nyí rò. Nyòwu yà kàbhòlò

Pfòmvo mà, pbìndà màlàyíkà mànà tò ìnzì aráve dhòdhódhónganà kàzu ò! ⁴²Obhó tí, ma mi'ì àwù nà, ní nyí nyibho nzá dhu mòmnyè. Ma mi'ì idha-atdyú nà, ní nyí nyibho nzá idha mòmnyè. ⁴³Ma mira olo tí bvùkù, ní nyí nyakò nzá ma. Ma mi'ì tíròrò, ní nyí nyufó nzá ma. Ma mi'ì andi nà, ndirò ma mi'ì imbi ò ka kòsò ma ró, ní nyí nyiwú nzá mandà. » ⁴⁴Ní kòkò ígù dònà rò ìnà ale náadùya dhu òngù átò kà-tsù, 'àti: « Ádrùngbálé, íngbàngá nga ndi mà mala nyi àwù rí nyoho ró, idha-atdyú rí nyoho ró, olo tí nyi nyìrà fàrábvù ró, tíròrò nyi nyí ró, andi nà nyi nyí ró, ndirò imbi ò ka kòsò nyi ró, ìnzì màdù atdí dhu mà nónzì indù nǐ? » ⁴⁵Ní Ádrùngbá kamà náadùya dhu àdu abádhí tò, ndàti: « Ma mí obhó dhu núnò fùkù, kòkò inzà nyí nyanzì yà ìnzì ka karòzèna dhu tí adódù nzínzì ò atdí ale-rò màtí dhu, ní nyí nyanzì nzá rùdú. » ⁴⁶Ní abádhí nóowuya dhòdhódhóngà tò àpè ò, pbétù obhónángatále náadùya òwu dhòdhódhóngà tò ípìrǒngà ò. »

Pbàyàhúdì tò ádròdrò ale rí 'ìri Yèsù ì oho tí dhu

(Mrk 14.1-2; Luk 22.1-2; Yùw 11.45-53)

26 ¹Yèsù níitdègu yà ndi ndúbhi ùdhenà rò ìndrù tò dhu t'údhetà níto kóró, ní kǎdù àtina pbìndà *ábhàlì nǐ: ²« Nyí nyèni wà dhu *Pásika tò Mùhendù ràrǐ òyò idho dzidò. Ní ka kí Ìndrù t'ídhùnà nípfò, kabhu òmvù-fó, ndínǐ ka kutó tí *mùsàlabhà dǒ. »

³Wò ndi kàsùmì ò ní ndi, *pbàkùhání tò ádròdrò ale mà, Pbàyàhúdì tò *pbàkùrù mànà, núundu ì Kàyafà bhà ádrùngbá idzá-yà-ba ò. *Kàyafà nǐ pbàkùhání dǒ kamà. ⁴Ní, abádhí níri ì ndínǐ ì alú tí Yèsù inzà kóró ale núnì rórò, 'àdù àbhùnà kohò. ⁵Pbétù, abádhí náadù àtina: « Dhu àkǎ nzá àlè rǎlǎ ka mùhendù ò rò, akye ìndrù níivàna dhu nǐ. »

Yèsù-dòtsirò nútrì atdí tsìbhále rí ndrùù róngu akye nǐ dhu

(Mrk 14.3-9; Yùw 12.1-8)

⁶Yèsù ní'ì Bètàniyà tí kátina pbangá-ngba ò, Sìmonì tí kátina atdí ale bhà idzá. Ndi Sìmonì ní yà kíkí nà ì'ì ale. ⁷Ní atdí tsìbhále náandrì kà-tí'ò. Ndi tsìbhále ní'ì *àlbatrò tí kátina odu nǐ ka kòbhòlò tsúpà nà fóná. Ndi tsúpà ò ì'ì dhu ní ndrùù róngu, ndirò orú odzina nà akye. Ní ònyè nónnyè Yèsù rí ònà kàsùmì ò, kǎdhò ndi akye Yèsù-dòtsírò. ⁸Ní wò dhu ì àla rò, Yèsù bhà ábhàlì náapè 'ònu nzínziya ò, 'àmbe àtina dǒ: « Hòkò! Ádhu kà rí wòrì akye nínzà wò dhu bhèyi ní? » ⁹Ka kàmbènà tí obhó ndi akye nábhù kodzì orú odzi ò, kadù ndi fùrangà núndò nǎkùtále tò? » ¹⁰Ní Yèsù níitdègu wò abádhí rùnóna dhu nòsù, ní kǎdù àtina abádhí nǐ: « Ádhu nyí nyèva wò tsìbhále-tsi nǐ? Yà rùdú kònzì dhu ní idzì dhu nyú ròsè. ¹¹Obhó tí, nyí nyóngo òko nǎkùtále mànà bìlìnganà, pbétù àlè kí nzì ongo òko nyí mànà bìlìnganà. ¹²Wò akye kòdhò dùdu-tsírò dhu nǐ, kòbhòlò wà ngbòdu angyangyi otú tò. ¹³Ma mí obhó dhu núnò fùkù:

kórɔ ngari ɔ, yà Kàgàwà bhà Ídzì Mākūrù núnɔ ka kí yà adzi ɔ inană, ka kóngo yà tsìbhàlè nónzì dhu àwè ìndrú tò, kowù kirè rɔ róná. »

Yudhà rĩ Yēsù ònzi ndàbhũ òmvũ-fó dhu

(Mrk 14.10-11 ; Luk 22.3-6)

¹⁴Wò dhu-dzidɔ, idre dóná ɔyɔ nà Yēsù bhà ábhàlĩ nzínzì ɔ atdí ale, Yudhà Ískàrìyɔtá tí kátina, náarà p̀bàkùhání tó ádròdrɔ ale-tí'ò, ¹⁵ndàdù àtìná abádhí nĩ: « Ádhu nyĩ nyòzè nyĩbhò idù ndínĩ ma mipfo tí Yēsù mabhũ fukú ? » Ní abádhí náadù P̀b̀yàhúdĩ-bvũ ìbhũ kumì f̀uràngà-kp̀ò nózù, 'àbhũ kà-fó. ¹⁶Ànyìrɔ rò tí, Yudhà náadù Yēsù nípfò ndì ndí, ndàbhũ abádhí-fó nĩ ídzì otu nópè ndòné.

Yēsù rĩ Pásika tó m̀hèndù tó ònyù návĩ k̀obhòlò dhu

(Mrk 14.12-21 ; Luk 22.7-14 ; 21-23 ; Yùw 13.21-30)

¹⁷Ìmbà òná afi nà m̀gati ka konyúnà òná m̀hèndù tó wemberè tó idhò ɔ, Yēsù bhà ábhàlĩ náawù dhu ìvu Yēsù-tsũ 'àti: « Ádhà nga ndi nyi nyòzè Pásika tó ònyù m̀obhòlò indù nĩ ? » ¹⁸Ní Yēsù adù àtìná p̀b̀ìndà ábhàlĩ nĩ: « Nyòwu kigò ò atdí ale bhà, nyàdù àtìná kà nĩ, M̀lìimò r̀átina iwà p̀b̀ìndà ɔve tó kàsùmì-tsũ r̀ìndù ndì. Ní ì r̀arĩ Pásika tó m̀hèndù tó ònyù ònyu atdíkpá p̀b̀ìndà ábhàlĩ m̀ànà p̀b̀ù idzá rò. » ¹⁹Ní Yēsù bhà ábhàlĩ náanzì yà kàvinà f̀iyò dhu, 'adù Pásika tó m̀hèndù tó ònyù nòbhòlò.

²⁰Ìnga ǹítidègu àti, ní Yēsù mà náadù òko ònyù-tsũnà p̀b̀ìndà atdí kumì dóná ɔyɔ nà ábhàlĩ m̀ànà. ²¹Ní dhu nònyu ì í òná kàsùmì ɔ, Yēsù náati abádhí nĩ: « Ma mí obhó dhu núnɔ f̀úkù, nzínzikũ ɔ atdí ale rĩ mipfò, ndàbhũ ma òmvũ-fó. » ²²Ní izu núuka Yēsù bhà ábhàlĩ atdíɔ nyú, 'adù 'òpè 'òngù dhu atdátdírà ɔ kà-tsũ, 'òwù àtìná rɔ: « Tí ima ndi Ádr̀ungb̀alé ? » ²³Ní Yēsù adù dhu àdu abádhí tò ndàti: « Yà atdíkpá m̀à m̀f̀ ɔtsúka nà kyàwì ò ale ní ndi rĩ mipfò, ndàbhũ ma òmvũ-fó. ²⁴Ìndrú t'ídhùnà r̀òvè yà Kàgàwà bhà Andítá r̀ùnɔna dóná dhu bhèyi. P̀b̀étù, kípfo rĩ ndàbhũ òmvũ-fó ale rĩí ádr̀ungb̀à àp̀b̀è ɔ ! Dhu akána nzì kòdhì ndi ale mà ! » ²⁵Ní Yudhà, yà Yēsù nípfò rĩ ndàbhũ òmvũ-fó ale, náakò ɔte, ndivũ dhu kà-tsũ, ndàti: « Tí ima ndi M̀lìimò ? » Ní Yēsù adù dhu àdu kà tò, ndàti: « Nyi ní ndi ka nyi nyùnò. »

Ádr̀ungb̀alé Yēsù nábhũ rĩ kirè ònyù

(Mrk 14.22-26 ; Luk 22.15-10 ; 1Kò 11.23-25)

²⁶Dhu ònyu ìí òná kàsùmì ɔ, Yēsù idyi m̀gati, ndàlũ fóná. Ní ɔtsò ndì ndàbhũ Kàgàwà tò dhu-dzidɔ, k̀ũkò kà-ònga, ndàdù ùndòná p̀b̀ìndà ábhàlĩ-fó, ndàdù àtìná abádhí nĩ: « Nyàkò yà dhu, nyàdù ònyùnà. Ngbòdu ní yà. » ²⁷T̀dítdɔ kídýi *dìvayi rĩí òná kòpà ndàlũ fóná. Ní ɔtsò ndì ndàbhũ Kàgàwà tò dhu-dzidɔ, k̀àdù kàbhũ abádhí tò, ndàdù àtìná: « Nyíí kórɔ, nyòm̀vũ ka.

²⁸Yàrí ní azùdu, yà ìndrù nùngbò Kàgàwà mànà azu, ndirò ábhǎ ale-okú dò rò ndi nùfù, ndíní Kàgàwà nùubà tí ìndrù tó nzérénga abádhí tò. ²⁹Ma mátina nyí ní: Ròpè ndi kòmbí, ma mí nzí yàrí ìvayì nómuvè tǎítǎ, rǎrà àhu ìvayì ɔwúta nómuvè àlě kowuya atdíkpá nyí mànà Àbadu Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó idzi ǎ dhu ǎ. » ³⁰Adyí^g ì ɛyè dhu-dzidǎ, abádhí adù òwu *mizèyìtunì tí kátina itsu náarfí dóná pbìrì dò.

Yèsù rǐ Péterù rǐ ndòdho dhu nóvo dhu

(Mrk 14.27-31; Luk 22.31-34; Yùw 13.36-38)

³¹Wò dhu-dzidǎ, Yèsù adù àtìna pbìndà ábhǎlǐ ní: « Indo, yàrí iku ǎ, nyí kóró, nyí nyí mubha atdíró. Obhó tí, Kàgàwà bhà bhùkú ò ka kándí dhu kati:

« Ma mohoya tàma t'úndatatále,
tàma ràdù ǐfàlǎ kóró ngari ònǎ^h. »

³²Pbétù, ma mǐngbè ma dhu-dzidǎ, ma madùya àrà nyǎdò Gàlilayà tó pbìrì ò rò. » ³³Ní Péterù apè ɔte, ndàdù àtìna Yèsù ní: « Ngùkpà ale mà rǐ mbǎ nyubha, ní ma mí nzí nyubha akekpá màtí. » ³⁴Ní Yèsù adù àtìna kà ní: « Ma mí obhó dhu núnò indù: « Indo, yàrí iku ǎ, inzà à'ǎ-akpà nǎpè òngò rórò, nyi nyí'ina iwà nyi nyàti ìbhu-gùna inzà nyi rúni ma ró. » » ³⁵Ní Péterù adù dhu àdu kà tò, ndàti: « Ma mí nzí àtina akekpá màtí inzà ma rúni nyi, ìmbǎ dhu i'ina atdíkpá àlě kúve nyi mànà dhu màtí. » Ndirò kóró ngùkpà ábhǎlǐ náadù dhu ɛnò ndi dhu bhèyi tí.

Yèsù rǐ ndìtsò Gètèsèmanì rò dhu

(Mrk 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶Tǎítǎ, Yèsù mà pbìndà ábhǎlǐ mànà náawù ùvò Gètèsèmanì tí kátina atdí ngari ǎ. Ní kǎdù àtìna abádhí ní: « Nyòko író ndǎlù ma mǎrà mitsò òna nǎ. » ³⁷Ní kǎdù Péterù mà, Zèbèdayò bhà ɔyǎ inzo mànà núnzì, 'àdù òwu mànà ányì. Ní kǐ'ì izu nà atdíǎ, afina ràdù ndòpè ndinza ndi. ³⁸Nírò ní ndi kǎdu àtìna abádhí ní: « Afídu rǐ'ì ábhǎ izu nyú nà, akye ma mǎvè dhu bhèyi. Ní nyòko író, ndirò nyòko ípìrǎ, yà ma mádi dhu bhèyi. » ³⁹Kǎdù àrà itseta ake, ndàdù ndìbvù obvò, ndàpbǎ nyina adzikpa nyú rǎ. Ní kǎdù ndìtsò, ndàti: « Àbá, ndi dhu ràdù ndònzì nání, ìndrì wò àpbe tó kópà itse rùdú rò. Pbétù, ndi dhu àkǎ nzà ndònzì ndi ma mòzè ka dhu bhèyi, kàkǎ ndònzì ndi yà nyi nyú nyi nyòzè ka dhu bhèyi. » ⁴⁰Ní kǎdù ndàdu kǎkò ìbhu ábhǎlǐ-tí'ò, ndàdù abádhí nótù iwà ɛdho ró. Ní kǎdù dhu ìvu Péterù-tsǎ, ndàti: « Nyí nyàdù tí obhó òko ípìrǎ rò ma mànà atdí adyifò-sisì màtí? » ⁴¹Nyòko ípìrǎ, ndirò nyìtsò nyí akye nyí nyotsúna umvúta ò ní. Alafí nózè ndònzì ìdzi dhu, pbétù ale-ngbò rǐ ndi ǐ'ì ivíi i dhu t'ónzita tò. »

^g 26.30 Ka kuyàna ní Zàb 113-118 ^h 26.31 Zàk 13.7

42 Ɔyɔ rí kîsě nǐ, kǐndrǐ ndì itse tǔtǔdǔ abádhí-tí rò, ndàdù ndìtsò yà dhu bhěyi: « Àbadú, yàrí àp̄bè tó kópà náapé ǐǐ ìnzǐ rúda dùdu nǎ ìnzá ma mòm̄vù rórò dhu tí, nǐ ǐtsè afín̄ ɔzè dhu r̄onzi ndì ! » 43 Nǐ, ábhàlǐ-tí'ò ndì ndàdu ndì rò, kǎdù abádhí ɔtù iwà ùdho ró, atdídǔ idho rǐ rǐ nyìkpóya ǔ nǐdhuñí. 44 Yèsù nǐvà ndì, ndìndrǐ ndì itse tǔtǔdǔ abádhí-tí rò. Nǐ ìbhu rí kîsě nǐ, kǎdù ndìtsò, ndùnò yà angyi ndì ndàrà ùnònà rǔ ɔte kèlě. 45 Tǔtǔdǔ kǎdù ndì ábhàlǐ i, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: « Nyǐ pbání ɔko nyǐ nyòko òdhò nyǐ nyódhò ró ! Nyǐ pbání nyǎsò nyǐ ? Nyàndà ! Kànǐ Ìndrǔ t'ídhuà nábhù ka kǐ nzérenгатále-fó nǐ kàsùmì náká wà. 46 Nǐ nyìvà nyǐ, kòwu ! Kànǐ ma àbhù rí ɔmvù-fó ale nǐrà wà ! »

Yèsù nǎlǔ ka kǐ kosò dhu

(Mrk 14.43-50; Luk 22.47-53; Yùw 18.3-12)

47 Yèsù rǔte ònanǎ, Yudhà, atdí kumì dòná ɔyǔ nà kàbhà ábhàlǐ nzínzì ǔ atdí ale, nǐtò ndì ábhǔ ihé-yà mànà owùna ǔ. I ale-fó nǐ rǐ obhí-akpá mà, mùgò mànà. Abádhí nivi nǐ rǐ pbàkùhání tó ádròdrǔ ale mà, Pbàyàhúdì ǔ pbàkùrǔ mànà. 48 Ndi Yudhà yà Yèsù nǐpfó rí ndàbhu rí ɔmvù-fó ale, nǐ iwà ndì ndònzina Yèsù ka kuni tí ròná dhu nùnònà ihé-yà tò. Kǎti abádhí nǐ: « Ma mǎmbòna ale nǐ'ina ndi nyǐ nyǐ atdyúna ɔho ale. Nǐ nyàlǔ ka dòtsí. » 49 Nǐ Yudhà náandri ányirǔ ró tí Yèsù-tí'ò, ndàdù kàtsè ndàti: « Yǎmbù Mǎlimò ! » Kǎdù kàmbo. 50 Nǐ Yèsù adù dhu àdu kà tó ndàti: « Ɔdhí, ɔnzi nyǐ nyǐrà ònzìnà dhu ! » Nǐrò nǐ ndi ngǔkpà ale náadù ìndri, àlǔ Yèsù, àdù ɔsònà. 51 Nǐ Yèsù mà nǐ rǐ mànà ale nzínzì ǔ, atdí ale nǐdha pbìndà ìla tó obhi-akpá, ndù'à pbàkùhání tó ádròdrǔ ale dǔ kamà bhà kasutále-bì nǐ. 52 Nǐ Yèsù àdù àtìnà kà nǐ: « Ádù pbùkù obhi fìndá ngari ɔ. Obhó tí, kóró ale yà obhi ùgu arí ìndrǔ tò, nùuvèya obhi nǐ tí. 53 Nyǐ nyǐrè tí dhu ìnzǐ ma ràm̄bènà mùdzùnà nónzi Àbadu Kàgàwà-fó, ràdù atdí kumì dòná ɔyǔ nà dònǎ róse ìla t'úgyeta tó pbìndà mǎlàyíká tó pìkò nǐbhò idù ányirǔ rò tí ? 54 Pbétù, ndi dhu bhěyi kǐ rǐ, yà àndí ka kandí Kàgàwà bhà Andítá ɔ dhu náakána ìngbà dhu bhěyi ? Obhó tí, ndi Andítá rǎtina kà rǎká ndònzì ndì ndi dhu bhěyi. »

55 Ndi kàsùmì ǔ, Yèsù adù àtìnà ihé-yà nǐ: « Ádhu nyǐ nyǐwu ma nǎlu fukú obhí-akpá mà, mùgò mànà nà, ogbotále nǎlu ríwu ale bhěyi nǐ ? Bìlìnganà ma múbhì àdì rò mambe dhu ùdhe dǔ Kàgàwà bhà idza ǔ rò, ìnzǐ nyǎdù ma àlu. 56 Pbétù, kóró kǔkò dhu nónzi ì ndíní Kàgàwà bhà *pbànábí náandí dhu náaká tí. » Nǐrò nǐ ndi kóró ábhàlǐ nùubhà àbadhi, 'àdù ɔtse.

Yèsù rǐ rǐ Pbàyàhúdì-bvù ádròdrǔ anya nǐtǐ arí ale-ònzǐ dhu

(Mrk 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Yùw 18.13-14,19-24)

57 Yà Yèsù nòsò ale náawù kà nà *pbàkùhání tó ádròdrǔ ale dǔ kamà, Kàyafà tí kátina bhà, yà Músà bhà Úyátá tó mǎlímó mà, pbàkùrǔ mànà

núndu ì i. ⁵⁸Péterù adù àdi itseta ndàmbe àrà dš Yèsù-owù ǝ, ndàrà àhu pbàkùhání tó ádròdrǝ ale dš kamà bhà idza-li'ǝ. Ní kàtsù idza-ngbò ka kákpòrò ní kàlì ǝ, 'àdù òko obvò atdíkpá sàndíri mànà, ndíní ndì ndala tí wò dhu rǎrà ìku tí dhu.

⁵⁹Ní pbàkùhání tó ádròdrǝ ale mà, Pbàyàhúdì-bvǝ ádròdrǝ anya nítdì arí ngǝkpà ale mànà kóró, náambénà tìtò dš màtí ka kí Yèsù nóbhu dònà dhu nónè dš, ndíní kadù tí kòhò. ⁶⁰Pbétù, ìmbà tìtò tó ábhǝ ngàmbì mà níiwú, 'èndò tìtò kà-dš, ní abádhí náabà nzá atdí dhu mà. Nírò ní ndì ǝyǝ ale núuto ì, ⁶¹'àdù àtìnà : « Wǝrí ale átì : ndì rǎràdù Kàgàwà bhà idza nùgolo, ndàdù ǝsinà tdítdš ìbhu idho ǝ. »

⁶²Ní pbàkùhání tó ádròdrǝ ale dš kamà níivà ndì, ndidè, ndàti Yèsù nǝ : « Nyi tí obhó dhu àdù ? Ádhu kǝkǝ ale rǝnǝna dènú ? » ⁶³Pbétù, Yèsù adù inè inè tí. Ní wò kamà adù àtìnà kà nǝ : « Yà inǝí arǝvè Kàgàwà-ǝvò rǝ, ma mòzè nyǝtsò dhu nyú. Nyi tí Krístò, Kàgàwà t'ídhùnà nyú ? » ⁶⁴Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò, ndàti : « Ìnyi ní ndì ka nyi nyùnò. Pbétù, ma mí obhó dhu núno fǝkù : Rǝpè ndì kòmbì, nyí nyí Ìndrù t'ídhùnà nálǎ ádrùngbǎnga tó ǝbi nà arǝí Kàgàwà bhà fangà dònǎ rò àdi ró. Ndirò, nyí nyalaya ka átò ádrùngbǎ àpbù dš rǝrǎ òrù-akpà ǝ rò ró. » ⁶⁵Ní pbàkùhání tó ádròdrǝ ale dš kamà núufa rònà mberù-ǝnga, ndàdù àtìnà ihé-yà nǝ : « Kùnò dhu nzére nyú Kàgàwà nǝ ! Ìmbà àlǝ kǝí ngàmbì-atdyú nà tdítdš. Nyí nyìrì wà kùnò Kàgàwà nǝ dhu. ⁶⁶Ní ádhu nyí nyìrè kà dš ? » Ní ihé-yà adù dhu àdu kà tò 'àti : « Kàkǎ wà ndòvè. »

⁶⁷Wò dhu-dzidǝ, abádhí núuso iso Yèsù-nyìkpó ǝ, 'àdù kùdù ùngùrǝ ì ùngùrǝ ǝsúya nǝ. Ngǝkpà ale nóowúnà kùpbì rǝ, ⁶⁸'àdù àtìnà kà nǝ : « Ìnyi Krístò, átì pé nyi nòpbì ale fǝkà ! »

Péterù rǎtina inzà ndì rúni Yèsù dhu

(Mrk 14.66-72; Luk 22.56-62; Yùw 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Péterù nííí irí ndì ndàdi idza-lí ró. Ní kasu tó atdí tsìbhále níindri kà-ti'ǝ, ndàdù àtìnà kà nǝ : « Ìnyi mà átò, nyí nyíí atdíkpá Yèsù, Gàlìlayà tó pbìrì ǝ ale mànà. » ⁷⁰Pbétù, Péterù adù wò dhu nágò kóró ale-ǝnzí rò, ndàti : « Ìnzà ma mùni wò nyi nyùnǝna dhu. »

⁷¹Wò dhu-dzidǝ, Péterù adù ndìvǎ, ndàrà idza-ngbò ka kákpòrò ní kàlì-li'ǝ. Ní kasu tó ngǝtsi tsìbhále náala ka, ndàdù àtìnà ànyìrǝ ìí ale nǝ : « Yàrí ale mà nííínà atdíkpá Yèsù, Nàzàretì ale mànà ! » ⁷²Ní Péterù adù wò tsìbhále èndò dhu nágò tdítdš, ndàdù dhu nyú ǝtsò, ndàti : « Ìnzà ma mùni wò ale. » ⁷³Ní inzà kàsùmì nùdà abho màtí rórò, ànyìrǝ ìí ale náandri Péterù-ti'ǝ, 'àdù àtìnà kà nǝ : « Obhó nyú, nyi ní abádhí nzínzì ǝ atdí ale. Obhó tí, mà mùni nyi yà nyi nyóte tí dhu rò. » ⁷⁴Ní Péterù ádù ǝte nópè, ndàti abádhí nǝ : « Kàgàwà nákǎ ndòtdì ànyǎdu ! Ma mòtsò wà dhu matì, inzà ma rúni wò ale ! » Ní ànyìrǝ rò tí à'ǝ-akpà náadù ùngò.

⁷⁵Nírò ní ndi Péterù adù yà Yèsù núnònà findà dhu nírè. Kǎti: «Inzá àǎ-akpà nǎpè òngò rórò, nyi nyi'ina iwà nyi nyàti ìbhù-gùna, inzà nyi rúni ma ró.» Ní Péterù adù àhu iri, ndàdù ndòpè ndòdzì ádrùngbǎ izu nyú nà.

Yèsù nà ka kówu ùvò Pilatò-ònzǐ dhu

(Mrk 15.1; Luk 23.1-2; Yùw 18.28-32)

27 ¹Kútsingánǎ nyú, *pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Pbàyàhúdí ǒ *pbàkùrǔ mànà kórǒ, níiri ì atdíkpá, ndíní ì abhù tí Yèsù kohò. ²Ní abádhí náabhù ka kutsì, 'àdù òwu àbhunà Pilatò-fó. Ndi Pilatò níi Pbàróma tó pbìrì ǒ *lìwalì.

Yudhà rǐ ndùtsi dhu

(Kas 1.18-19)

³Yudhà, yà Yèsù nípfo ndàbhù òmvù-fó ale, níitdègu kà-dǒ ka kòtdì anya ndíní ka kohò tí dhu níri, ní kǎpè ndìrè nga yà ndì ndònzì dhu dǒ, izu ràdù ndùka atdídǒ. Ní kǐdyi yà ndì ndàko ìbhù kumì fùrangà-kpǒ, ndàrà àdunà pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, Pbàyàhúdí ǒ pbàkùrǔ mànà f'ò. ⁴Kǎdù àtìna abádhí nǐ: «Ma mǎfǎ dhu nzére nyú, ìmbǎ afátá nà ale ma mípfo ɔve tò nídhuní.» Pbétù, abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Inzá wò dhu àndà mǎ. Ǫtɛnu ní ndi!» ⁵Ní Yudhà adù wò fùrangà nívd Kàgàwà bhà idzá, ndàdù àhu, ndàrà ndùtsi.

⁶Pbàkùhání tó ádròdrǒ ale núuwá wò fùrangà-kpǒ, 'àdù àtìna: «Àlě tó Uyátá návi nzá àlě rùli yàri fùrangà perè tí ka kùbho Kàgàwà bhà idzá fùrangà nùlǐ ka karí ònà *sàndukù ò. Obhó tí, ndi fùrangà ní ìndrù-azù ka kòdzì ròná fùrangà.» ⁷Abádhí níitdègu 'iri ndi fùrangà dǒ, ní abádhí adù òwu itǎ òru arí ale bhà inga nódzì kà-rǒ, ndíní ka kongó tí ìnzǐ ní Pbàyàhúdí nútdu òná. ⁸Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ndi inga nánzi ka kárfi indo mǎtí «azu tó inga» tí. ⁹Ndi dhu bhěyi ní ndi, yà Kàgàwà bhà *nabì Yèrèmiyà núuno dhu náaká. Kǎti: «Abádhí níidyi ìbhù kumì fùrangà-kpǒ yà Pbàisràyéli níiri ì dòná ka ka kodzi tí ròná. ¹⁰Abádhí adù ndi fùrangà nídyi, 'àbhù itǎ nóru arí ale bhà inga rǒ, yà Ádrùngbǎle Kàgàwà núuyá idù dhu bhěyiⁱ.»

Pilatò rǐ dhu nóngù Yèsù-tsǔ dhu

(Mrk 15.2-5; Luk 23.3-5; Yùw 18.33-38)

¹¹Wò dhu-dzidǒ, Yèsù níidè lìwalì-ònzǐ. Ní lìwalì níivú dhu kà-tsǔ ndàti: «Nyi tí Pbàyàhúdí tó Ádrùngbǎ *kamà?» Ní Yèsù adù dhu àdu kà tò ndàti: «Inyi ní ndi ka nyi nyùnò.» ¹²Tdítdǒ pbàkùhání tó ádròdrǒ ale mà, pbàkùrǔ mànà náadù kòbhù, pbétù kǎdù nzá atdí dhu mà nádu.

ⁱ **27.10** Yèr 18.2-3; 19.1-2; 32.6-15; Zàk 11.12-13

¹³Nírò ní ndi Pilatò adù àtìnà kà nǐ: «Nyi nyìrì tí nzá wò kóró ka kùndò dùnú dhu?» ¹⁴Pbétù, Yèsù adù nzá atdí dhu mà nádu kà tò, idhò ràdù lìwalì núko atdíddǎ.

Yèsù-ànyà nótdì ka kí ndíní ka koho tí dhu

(Mrk 15.6-15; Luk 23.13-25; Yùw 16.39-19.16)

¹⁵Bìlì, yà *Pàsìka tó mùhendù-idhò náarírà dhu bhèyi, lìwalì bhà màndu nǐ ndikòlò atdí ale, yà ihé-yà nózè kikòlò imbi ò rǐ ale nzínzì ǎ rò. ¹⁶Ní ndi nínaganí, yà atdíddǎ ɔvòna ɔtò ndi Bàrabà tí kátina atdí ale, nǐrì imbi ò ka kósò ró. ¹⁷Ní ihé-yà níitdègu 'àndù, ní Pilatò ivú dhu abádhí-tsǔ, ndàti: «Ádhi nyí nyòzè mikòlò fùkù? Tí Yèsù Bàrabà? Ndirò tí Yèsù, yà *Kístò tí kátina ale?» ¹⁸Pilatò núuni dhu mbèyi nyú abádhí rìwù kà nà fɔna ò kàdhà nónzi ì í dhu-okú dò rò.

¹⁹Ní Pilatò àdi anya t'ítàtita tó tombi dǎ rórò, kà-ve níivi tǔna kà tò, ndàti: «Nzítǔ nyi wò ìmbà rǐ afátá nà ale bhà dhu ò. Obhó tí, indo kúbhingá, ma màbà àpbe abhò nyú ɔnyu-bvù kòkú dò rò.» ²⁰Pbétù, pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, pbàkùrù màná níitsu dhu ihé-yà-dò ò, ndíní Bàrabà nonzi tí kikòlò, kadù Yèsù nóhò. ²¹Ní lìwalì náakò ɔte tdítdǎ, ndivù dhu abádhí-tsǔ ndàti: «Ádhi ndi kǎkà ɔyǎ ale nzínzì ǎ nyí nyòzè mikòlò fùkù?» Ní abádhí adù dhu àdu kà tò 'àti: «Bàrabà!» ²²Ní lìwalì adù dhu ivu tdítdǎ abádhí-tsǔ, ndàti: «Olu, ádhu ndi Yèsù Kístò tí ka kátina ale nǐ ma mónzina?» Ní kóró ale náadù dhu àdu kà tò, 'àti: «Útǎ ka *mùsàlabhà dǎ!» ²³Ní Pilatò níivú dhu tdítdǎ ndàti: «Ádhu nyú ndi kǎfǎ?» Nírò ní ndi abádhí adù idù àrì nyú tí, 'àti: «Útǎ ka mùsàlabhà dǎ dhé!» ²⁴Dhu ònzì lèmana dhu mà, ìndrù-tsi àva ndi tí dhu màná dhu ndi ndàla rò, Pilatò níidiyi idha, ndù'o ɔtsúna nǐ ihé-yà-ònzì rò, ndàdù àtìnà abádhí ní: «Wò ale-azù àbhù ka kí rùfù ndi dhu ò ma mí mbà ǐrì! Òtǎku ní ndi.» ²⁵Ní kóró ihé-yà adù dhu àdu kà tò 'àti: «Kǎzù àkǎ ndàdi dǎka-tsírò fàkà nzónzo màná.» ²⁶Nírò ní ndi Pilatò adù Bàrabà níkòlò abádhí tò. Kadù Yèsù àbhù kuvi asé nǐ, ndàdù àbhuna kowù ɛtónà mùsàlabhà dǎ.

Pbànowí rǐ Yèsù iwǎ dhu

(Mrk 15.16-20; Yùw 19.2-3)

²⁷Pilatò bhà pbànowí náawù Yèsù nà lìwalì bhà ádrùngbà idzá-yà-ba ò, kóró pbànowí tó pìkò ràdù 'àndu róná. ²⁸Ní abádhí núuwa kà-rǎ mùdzarù, 'adù òlòlù kanzù' náfo kà-rǎ. ²⁹Tdítdǎ abádhí akpɔɔ okpèna nà itsukpónzo tó mùkàkú, 'adù àfónà kà-dò rǎ. Abádhí adù ízò^k nábhu kà rǎlǎ fangà tó ɔtsúna nǐ. Wò dhu-dzidǎ, abádhí nóowúnà 'ùkò rǎ ɔtdyùya dǎ kònzǎ,

^j 27.28 Òlòlù kanzù nǐ Pbàrómá tó pbànowí núufónà mberù. ^k 27.29 Ndi ízò núuwù dhu nǐ ádrùngbà kamà-fò mùgò.

'adù òwu kàwa rǎ, 'òpbì sàlutì findà, 'adù àtìna kàní: « Yàmbù Pbàyàhúdì tó Ádrùngbà kamà! » ³⁰ Abádhí nóowúnà isò núso rǎ kà-dò, 'adù òwu ízò nídha rǎ kà-fǎ rǎ, 'ètì kà-dòtsirò nǐ. ³¹ Wò dhu bhěyi ì àvu kà-rǎ dhu-dzidǎ, abádhí níwa òlòlù kanzù kà-rǎ rǎ, 'adù kà-rǎ mùdzarù nyú nífó kà-rǎ tǎtǎdǎ. Wò dhu-dzidǎ, abádhí adù òwu kà nà, 'òwu ètónà mùsàlabhà dǎ.

Yēsù nútǎ ka kí mùsàlabhà dǎ dhu

(Mrk 15.21-32; Luk 23.26-43; Yùw 19.17-27)

³² Yèrùsàlemà tó kigò ò rǎ ì úvò rǎrǎ, abádhí náatù ì Kùrenì tó kigò ǎ atdí ale nà. Ndi ale-òvò nǐ Sìmònì. Ní pbànowí adù kètu rànò Yēsù bhà mùsàlabhà. ³³ Ní abádhí awù úvò atdí ngari Gòlògotà tí kátina ò. Gòlògotà-tì ní ale dǎ-kpa tó ngari. ³⁴ Ànyì abádhí náabhè tdyǎkpó nà ka kàngbò *dìvayì ndínì Yēsù òmvú tí. Ní ka ndì ndìnè rǎ, Yēsù adù nzá kòzè ndòmvè. ³⁵ Wò dhu-dzidǎ, abádhí nútǎ ka mùsàlabhà dǎ, 'adù kà-rǎ mùdzarù núnǎ foyá ngàlà ǎ ì òvì rǎrǎ. ³⁶ Wò dhu-dzidǎ, abádhí adù òko obvò, 'àmbe kà-ngbò nódǎ dǎ. ³⁷ Kà-dǎnǎ, abádhí apbá àndì ka kàndì dhu dǎnǎ bháwǎ-ngba. † andítá nǐ kà-ànyǎ ka kòtǎ ndínì ka koho tí okúna dǎ rǎ afátá nǐtè rǐ. Ndi andítá nǐ: « Yàrí ní Yēsù, Pbàyàhúdì tó Ádrùngbà kamà. » ³⁸ Ndirò ka kutǎ ǎyǎ ogbotále mùsàlabhà dǎ kà mànà, atdí ale kà tó fangà dǎnǎ rǎ, ndirò ngǎtsi ale kàbhà ígù dǎnǎ rǎ.

³⁹ Ànyìrǎ rúda ale nóowúnà dhu núnǎ rǎ kà nǐ, 'adù òwu dǎya nóbhì rǎ. ⁴⁰ Abádhí owúnà àtìna rǎ ka nǐ: « †nyì, yà Kàgàwà bhà idza nyì nyátsù

Yēsù nútǎ ka kí mùsàlabhà dǎ dhu (27.32-44)

nyugolo, nyadù òsìnà ìbhu idho ǝ rò, ígǝ pé nyi nyi-tírò ! Nyi nyapé ìí Kàgàwà t'ídhùnà nyú tí, ní ífo pé mùsàlabhà dǝ rò. »

⁴¹Pbàkùhání tǝ ádròdrǝ ale mà, Músà bhà Ƴyátá tǝ màlímó mà, Pbàyàhúdì ǝ pbàkùrǝ mànà núugbǝ ka ndi dhu bhèyi tí, 'àti : ⁴²« Kǝgǝ ngǝkpà ale, pbétù kà rǝ nzí àdù ndìgu ndítírò ! Ka ná tí Pbàìsràyélí tǝ Ádrùngbǝ kamà ? Kífo pé kombí mùsàlabhà dǝ rò, ndirò ní ndi mà madùna kà'ù. ⁴³Kǝ'u Kàgàwà, ndirò kǝti : « Ìma ní Kàgàwà t'ídhùnà. » Ní kàndà pé Kàgàwà rǝ kǝgǝ kombí dhu. » ⁴⁴Ndirò kǝkǝ kà-tí ka kùtǝnà mùsàlabhà dǝ ogbotále núung dhu kà ní ndi dhu bhèyi tí.

Yèsù rǝvè dhu

(Mrk 15.33-41 ; Luk 23.44-49 ; Yùw 19.28-30)

⁴⁵Rǝpè ndì azà adyifǝ-sisì adyíbhengá nga tǝ ǝ rò, rǝrà àhu àrùgyètí adyifǝ-sisì adyídǝ nga tǝ ò, ìnǝ-yà níubvú ndì kǝrǝ ndi pbìrì ǝ. ⁴⁶Ní mbèmbe ndi àrùgyètí adyifǝ-sisì ǝ, Yèsù náakù ǝrú tǝna nyú nà, ndàti : « Èloyì, Èloyì, lamà sàbàkàtànì ? » Kà-tì ní : « Pbàkà Kàgàwà, pbàkà Kàgàwǝ, ádhu nyi nyùbhà ma ní ? » ⁴⁷Ngúfe ale kǝkǝ ànyì rǝ ìí ale nzínzì ǝ níri wò dhu, 'àdù àtìnà : « Kà rǝ Èliyà nánzì. » ⁴⁸Ní abádhí nzínzì ǝ atdí ale náakù, ndìdyì sifǝngǝ, ndǝfǝ ògyǝgǝ dǝvayì ò. Wò dhu-dzidǝ, kǝdù kǝwà ndòtù ízò-tsù dǝ, ndàdù àvanà Yèsù-tsù ndíní kǝndú tí ònà rǝrǝ dǝvayì. ⁴⁹Pbétù, ngǝkpà ale àdù àtìnà : « Kàndà pé Èliyà rǝrà kǝgu dhu. » ⁵⁰Yèsù adù òkù tǝtǝdǝ àrì nyú tí, afína ràdù ìtǝ. ⁵¹Ànyìrǝ rǝ tí, Kàgàwà bhà idzá ka kúsò mberù náadù ndífa, ònángà rùtù ndì ɔɔ, rǝpè ndì ɔrù rò, rǝrà àhu obvò. Mùtiti náabhà adzi rivi, bhalabhala tǝ odu ràdù 'ùfa. ⁵²Ndirò, ìndrù ka kùtǝdù ǝyà ìbhu-lí'ò náadù 'ùngbe. Ní yà Kàgàwà bhà ale tí ì arǝ rǝrǝ ɔvè ale náadù 'ùngbe. ⁵³Abádhí núuvò ìbhu ò rò. Ní Yèsù ìngbè ndì dhu-dzidǝ, abádhí àdù òtsù Yèrùsàlemà ìlǝlǝ kǝgǝ ò ábhǝ ale nyú ràdù ò àla ànyì. ⁵⁴Pbàrǝmá tǝ pbìrì ǝ atdí miyà pbànowí dǝ ádrùngbǝle mà, yà Yèsù-ngbǝ nódǝ rǝ ùbhìnà pbànowí mànà, náala mùtiti nábhu adzi ràmbè ìvi dǝ dhu, kǝrǝ ndì nònzì dhu mànà. Ní ɔɔ nífí atdí dǝ abádhí ò, abádhí ràdù àtìnà : « Obhó nyú, yàrí ale ní Kàgàwà t'ídhùnà. »

⁵⁵Ábhǝ vèbhále níí ànyì rò 'àmbe 'ònzì rí dhu àndà dǝ itse rò. Ì vèbhále níí Gàlìlayà tǝ pbìrì ò rò íwù Yèsù-owù ǝ, 'òwù kà-kàsǝ nónzì rǝ vèbhále. ⁵⁶Abádhí nzínzì ǝ ìí ní : Màgàdalà tǝ kǝgǝ ǝ Màriyà mà, Màriyà, Yàkǝbhò mà Yǝzefù mànà tsànà, ndirò Zèbèdayò bhà inzo tsànà mànà.

Yèsù nótǝdù ka kǝ dhu

(Mrk 15.42-47 ; Luk 23.50-56 ; Yùw 19.38-42)

⁵⁷Pbítsòngǝnǝ, atdí ònzǝnzì ale níra àhu Pìlatò bhà. Ndi ale níí Àrìmàtayò tí kátina kǝgǝ ǝ ale, ndirò kǝvǝ níí Yǝzefù. Ka níí Yèsù bhà

^l 27.46 Zàb 22.2

*ábhàlì átò. ⁵⁸Ní kǎrà Pilatò-ti'ò, ndàdù Yēsù-abvò nónzi. Ní Pilatò àdù ndi abvo návi kabhu kà-fó. ⁵⁹Ní Yōzefù adù ndi abvo nídyi, ndàkpòrò ngbòna yà abvo òtdù ka karí òná mberù-owútá nǐ. ⁶⁰Kǎdù àrà kòtdù yà ndi nyú ka kòtdúya tí òná ndi ndabhù kogyè bhalabhala ò ibhu ò. Wò dhu-dzidǎ, kǎdù ádrùngbǎ odu-íyà-ba nígèrè ndàpǐ ndi ibhu-li'ò nǐ, ndàdù àrà. ⁶¹Màgàdalà tó kigò ò Màriyà mà, ngǎtsi Màriyà màná náadù òko ányirò, ibhu-tsùná.

Pbànowí rǐ Yēsù-adzidò-ngbò nódò dhu

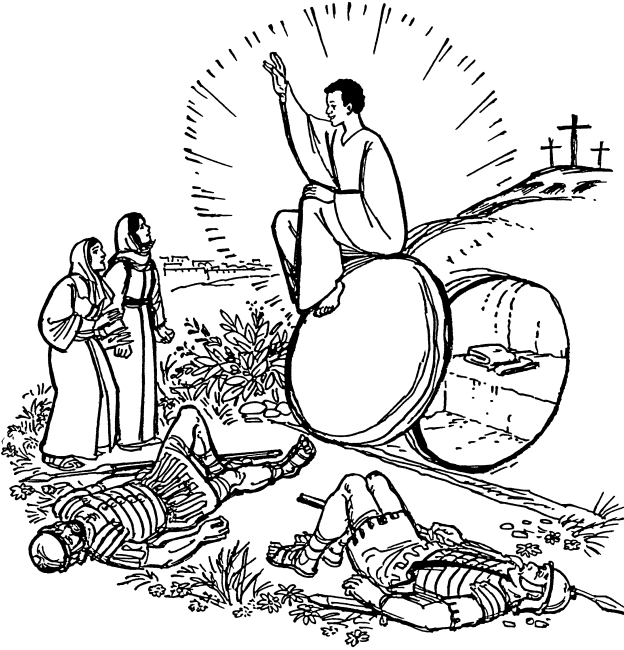
⁶²Tsútsǎ nínganǐ, *sàbatù-idhò tò ìndrù òbhòlóná ò òná idhò dzidǎ ùbho inga ò, pbàkùhánǐ tó ádròdrò ale mà, *Pbàfàrisáyó màná náawù atdíkpá Pilatò bhà. ⁶³Abádhí adù àtìnà kà nǐ: «Ádrùngbǎlé, wò títò-ba núunò inzà ndi ndàpè òvè rórò dhu nísè wà òká. Kǎti, ìbhu idhò dzidǎ ndi ringbèya ndi òve-bvù rò. ⁶⁴Ní ndi dhu-okú dò rò, dhu àkǎ nyavi kòdò wò adzidò-ngbò ràrà àhu ìbhu idhò ò. Obhó tí, kàbhà ábhàlǐ rǎdù iwu kǎ-bvò nówè, 'òwù nà, 'adù àtìnà ìndrù nǐ iwà kà ringbè ndi òve-bvù rò. Ní wò ndi títò nádù ì nǐ nzére nyú, ròsè yà angyi ì dònǎ. » ⁶⁵Ní Pilatò adù àtìnà abádhí nǐ: «Kànǐ pbànowí sàndìrì tí oko tí. Ní nyòwu, nyǎdù ndi adzidò-ngbò nábhù kòdò mbèyi yà nyí nyòzè ka dhu bhèyi. » ⁶⁶Ní abádhí awù, 'adù ize nǐli ibhu-tsù ka kàpǐ nǐ odu rò, 'adù pbànowí núli ràmbe ndi adzidò-ngbò nódò dǎ.

Yēsù rǐ ndìngbè dhu

(Mrk 16.1-10; Luk 24.1-12; Yùw 20.1-10)

28 ¹Tsútsǎ nínganǐ, sàbatù-idhò dzidǎ rùbho inga ò, Màgàdalà tó kigò ò Màriyà mà, ngǎtsi Màriyà màná náawù màmbì ò Yēsù ka kòtdù róngà nándà. ²Ní uró rò tí, ádrùngbǎ mùtiti níisí, Kàgàwà bhà màlàyikà rǎdù ìfo òrù-akpà ò rò. Kǎdù odu nógèrè igi, ndàdù àdi dòná. ³Kǐli ndi òvo námbìli dhu tó awáwù bhèyi, kà-ró mùdzarù rǎdù òwu tdyé, mbìlikàkù bhèyi. ⁴Ní ádrùngbǎ òdo níisí yà ibhu-ngbò òdò rò rúbhi sàndìrì ò. Abádhí adù 'òpè 'àmbe ìvi dǎ, ndirò 'adù 'àwà obvò iwà ève ale bhèyi. ⁵Ní màlàyikà náapè òte, ndàti vèbhále nǐ: «Ìnzǐ nyònzì òdo. Ma muni wà dhu nyí nyómèna ale rǎrǐ Yēsù, yà *mùsàlabhà dǎ ka kútò ale. ⁶Kà rǐ mbǎ ìrǐ író, kìngbè wà ndi yà ndi ndunò dhu bhèyi. Nyíwù nyàndà pé kǎ-bvò ka kǐli rǎyi róngà. ⁷Ní nyòwu nyùnò dhu tsàkàtsàkà kàbhà *ábhàlǐ tò nyǎti, ka ringbè wà ndi òve-bvù rò, ndirò kà rǎrǐ àrà nyòdò kòmbí Gàlilayà tó pbìrì ò rò. Ànyì nga rǎrǐ ndi nyí nyí ndàlǎ nǐ. Kònǐ ma mǐ'ì nà fùkù ma munò tí dhu ní wò. »

⁸Ní abádhí níwà ì, 'òwù tsàkàtsàkà ibhu-tsùná rò, ùlè tí ò ùlè òdo mà, ábhò dhèdhe màná nǐ rórò. Ndirò abádhí adù òtse 'òwù màkùrù nà Yēsù bhà ábhàlǐ tò. ⁹Ànyirò rò tí, Yēsù ira, ndirà ndùsò abádhí màná, ndàdù

Yēsù rĩ ndìngbè dhu (28.1-10)

abádhí nátsè, ndàti: «Yāmbù.» Abádhí adù indri kà-tí'ò, 'ùlǔ ì kà-pfò rǔ, 'àdù kǐfu. ¹⁰Ní Yēsù adù àtìná abádhí nǐ: «Ìnzì nyònzì ɔɔɔ. Nyòwu nyùnò dhu adódu tò, ròwù Gàlìlayà tó pǐrì ò. Ànyì nga ní ndi, abádhí rǐ malǎ nǐ.»

Pbànowí rǒwu Yēsù ìngbè ndi dhu nówò dhu

¹¹Otu ɔ kǎkò vèbhále rǐrǐ rórò, yà Yēsù adzìɔ-ngbò nódò rǔ rúbhi pbànowí nzínzì ɔ ngúfe ale náadù ì Yèrùsalemà tó kigò ò. Abádhí náawù kǎkò kóró ì nònzì dhu náwe *pbàkùhání tó ádròdrò ale tò. ¹²Ní ì pbàkùhání tó ádròdrò ale mà, Pbàyàhúdí ɔ *pbàkùrǔ mànà núundu ì, 'àdù 'ìrì ndíní ì ubhò tí ábhò fùrangà nyú pbànowí tò. ¹³Abádhí adù dhu òya ì pbànowí tò 'àti: «Nyí nyowuna dhu òvò rǔ kpangba nyàti, kàbhà ábhàlǐ rìwù kǎ-bvò nówè kúbhingá òdhò nyí nyòdhò ró. ¹⁴Ndirò *lìwalì nírìna gukyè ndi dhu, ní mà m̀ni wà mà mí kà-afí nábhù rùkò ndi tí dhu, ndirò màdù nyìgu ìnzì nyàbá tí àp̀bè!» ¹⁵Ní kǎkò Sàndìrì náakò fùrangà, 'àdù wò fíyò ka kùyà dhu kèlè nónzì. Ní ndi màkùrù náadù ndùgà Pbàyàhúdì nzínzì ɔ, rìrà àhu indo màtì.

Yēsù rǐ ndàvǐ pbìndà ábhàlǐ tò dhu

(Mrk 16.14-18; Luk 24.36-49; Yùw 20.19-23; Kas 1.5-8)

¹⁶Yēsù bhà atdí kumì dóná atdí nà ábhàlǐ náawù Gàlìlayà yà kìtènà fíyò pǐrì dò. ¹⁷Ní ábhàlǐ níitdègu Yēsù nǎlǎ, ní abádhí níifu ka. Pbétù,

dhèdhè abádhí nzínzì ǒ alɛ náa'u nzá dhu Yěsù nyú rǎrǐ ndi. ¹⁸Ní Yěsù adù ìndri abádhí-tí'ò, ndàdù àtìnà abádhí nǐ: «Kàgàwà níibho wà kóró ádrùngbǎnga fudú òrù-akpà ò dhu-tsí dǒ, ndirò yà adzi ǒ dhu-tsí dǒ mǎtí. ¹⁹Nírò, nyòwu kóró pbìrì ǒ alɛ-bvù, nyǎdù abádhí nábhɛ rùgèrè ì, 'òngò pbàkà ábhàlǐ tí. Ndirò, nyùbho bàtizò abádhí tò, Àba Kàgàwà-ɔvò rò, ka t'ídhùnà-ɔvò rò, ndirò ǎlǎ-Alafí-ɔvò rǒ. ²⁰Ndirò, nyùdhe dhu abádhí tò rìfu yà kóró ma mɔyá fǔkù dhu. Ndirò, nyùni dhu ma rǎrǐ ìnè atdíkpá nyǐ mànà, rǎrà àhɛ kóró yà adzi ǒ dhu-tsù náaraya ndòdì òná idhɔ ò.»